

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

16 Φεβρουαρίου 2026

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 772

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 1172/4

Λήψη απόφασης επί της διαδικασίας Ακροάσεως της 17ης Ιουνίου 2022 των εταιριών «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» και «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.», σε συνέχεια της υπ' αρ. 12157/30.05.2022 Πράξης Διεξαγωγής Ακρόασης της ΕΕΤΤ με αντικείμενο την διερεύνηση βάσει της με υπό στοιχεία ΕΕΤΤ 7944/Φ960/01.10.2020 Καταγγελίας της εταιρείας «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.» (η Μη-Εμπιστευτική εκδοχή της ως άνω καταγγελίας έλαβε αντίστοιχα υπό στοιχεία ΕΕΤΤ 32886/23.10.2020), του κατά πόσον η συμπεριφορά της εταιρείας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» ως αυτή περιγράφεται στην ως άνω Καταγγελία, συνιστά τυχόν παράβαση των διατάξεων της Τηλεπικοινωνιακής νομοθεσίας, ιδίως δε των διατάξεων των αποφάσεων ΕΕΤΤ: ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.12.2016, ΑΠ ΕΕΤΤ 827/04/21.09.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 835/09/16.11.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 876/05/17.12.2018, ΑΠ ΕΕΤΤ 920/13/23-12-2019, ΑΠ ΕΕΤΤ 949/6/27-07-2020, ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-21, και των διατάξεων της νομοθεσίας περί Ανταγωνισμού, ιδίως δε του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 (Α' 93) ως ισχύει, και του άρθρου 102 ΣΛΕΕ.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ (ΕΕΤΤ)

Έχοντας υπόψη:

α. τις διατάξεις του ν. 4070/2012 «Ρυθμίσεις Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, Μεταφορών, Δημοσίων Έργων και άλλες διατάξεις» (Α' 82),

β. τις διατάξεις του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184),

γ. τον ν. 3959/2011 «Προστασία του Ελεύθερου ανταγωνισμού» (Α' 93), ως ισχύει τροποποιηθείς από τον ν. 4886/2022 «Εκσυγχρονισμός του δικαίου ανταγωνισμού για την ψηφιακή εποχή - Τροποποίηση του ν. 3959/2011 και ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την παροχή αρμοδιοτήτων στις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών, ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους κανόνες και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και άλλες διατάξεις» (Α' 12), ιδίως δε το άρθρο 2 αυτού, και το αντίστοιχο άρθρο 102 ΣΛΕΕ,

δ. τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 [ΕΕ της 4.1.2003 αριθ. L 1/1],

ε. την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Guidance on the Commission's enforcement priorities in applying Article 82 of the EC Treaty to abusive exclusionary conduct by dominant undertakings» (COM 2009, Brussels, 9 February 2009),

στ. τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης [ΕΕ της 27.4.2004 αριθ. C101/81],

ζ. την ΑΠ 249/115/2002 απόφαση της ΕΕΤΤ «Κανονισμός Ακροάσεων για Θέματα Τηλεπικοινωνιών» (Β' 642),

η. την ΑΠ 709/79/6-3-2014 απόφαση της ΕΕΤΤ «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων της Ολομέλειας της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.) στον Πρόεδρο, τους Αντιπροέδρους και Προϊσταμένους οργανικών μονάδων της ΕΕΤΤ» (Β' 797), ιδίως το άρθρο 1 παρ. 1 (α) και (στ) αυτής, το άρθρο 2 παρ. 1 (ιβ), καθώς και το άρθρο 8 παρ. 4 αυτής,

θ. την ΑΠ 614/013/28.07.2011 απόφαση της ΕΕΤΤ «Ορισμός Εθνικής Αγοράς Χονδρικής Παροχής (Φυσικής) Πρόσβασης σε Υποδομή Δικτύου (συμπεριλαμβανομένης μεριζώμενης και πλήρως αποδεσμοποιημένης πρόσβασης) σε σταθερή θέση, Καθορισμός Επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ στην εν λόγω Αγορά και Υποχρεώσεις αυτών (3ος Γύρος Ανάλυσης)» (Β' 1908), ιδίως το άρθρο ΙΙΙ. Κανονιστικές Υποχρεώσεις, περ. 3. Υποχρέωση πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου, παρ. 3.1.1, 3.1.8, 3.1.9, καθώς και περ. 4. Υποχρέωση Αμεροληψίας (Μη Διακριτικής Μεταχείρισης), ιδίως τις παρ. 4.1, 4.1.1 και 4.1.4 αυτής,

ι. την ΑΠ 531/065/23.07.2009 απόφαση της ΕΕΤΤ «Ορισμός Εθνικής Αγοράς Χονδρικής Αδεσμοποίητης Πρόσβασης (συμπεριλαμβανομένης μεριζώμενης και πλήρους πρόσβασης) σε μεταλλικούς βρόχους και υποβρόχους, Καθορισμός Επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ στην εν λόγω Αγορά και Υποχρεώσεις αυτών (2ος Γύρος Ανάλυσης)» (Β' 1550), ιδίως το άρθρο ΙΙΙ. Κανονιστικές Υποχρεώσεις, περ. 3. Υποχρέωση πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου, παρ. 3.1.1, 3.1.7, 3.1.8, καθώς και περ. 4. Υποχρέωση Αμεροληψίας (Μη Διακριτικής Μεταχείρισης), ιδίως τις παρ. 4.1.1 και 4.1.3 αυτής,

ια. την ΑΠ 792/07/22.12.2016 απόφαση της ΕΕΤΤ «Ορισμός Εθνικής αγοράς χονδρικής τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση, καθορισμός επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στην εν λόγω αγορά και υποχρεώσεις αυτών (4ος Κύκλος Ανάλυσης)» (Β' 4505), (με ημερομηνία πραγματικής κυκλοφορίας 23.01.2017),

ιβ. την ΑΠ 827/04/21.09.2017 απόφαση της ΕΕΤΤ «Τροποποίηση της εγκριθείσας με την ΑΠ ΕΕΤΤ 675/09/11.12.2012 προσφοράς αναφοράς πλήρους και μεριζώμενης αδεσμοποίητης πρόσβασης στον τοπικό βρόχο και υποβρόχο και τις σχετικές υπηρεσίες, ως ισχύει, αναφορικά με την υλοποίηση νέων συνδέσεων στο δίκτυο του ΟΤΕ και τη διαδικασία που εφαρμόζεται σε περίπτωση αδυναμίας εισόδου των τεχνικών ΟΤΕ κατά την παράδοση υπηρεσιών, σε εφαρμογή της ΑΠ ΕΕΤΤ 812/24/25.5.2017»,

ιγ. την ΑΠ 835/09/16.11.2017 απόφαση της ΕΕΤΤ «Τροποποίηση της εγκριθείσας με την ΑΠ ΕΕΤΤ 675/09/11.12.2012 Προσφοράς Αναφοράς πλήρους και μεριζώμενης αδεσμοποίητης πρόσβασης στον τοπικό βρόχο και υποβρόχο και τις σχετικές υπηρεσίες, ως ισχύει, αναφορικά με το χονδρικό προϊόν Εικονικά Μερικά Αδεσμοποίητου Βρόχου (Virtual Partially Unbundled, VPU) σε αρχιτεκτονική FTTH (VPU/FTTH)»,

ιδ. την ΑΠ 876/05/17.12.2018 απόφαση της ΕΕΤΤ «Προσωρινά μέτρα της ΕΕΤΤ, σύμφωνα με το άρθρο 45 παρ. 6 του ν. 4070/2012, για την Έγκριση Προσφοράς Αναφοράς ΟΤΕ 2018 για την Αδεσμοποίητη Πρόσβαση στον Τοπικό Βρόχο και τις Σχετικές Υπηρεσίες, σε εφαρμογή της απόφασης της ΕΕΤΤ ΑΠ 792/07/22-12-2016 (Β' 4505)» (Β' 180),

ιε. την ΑΠ 920/13/23-12-2019 απόφαση της ΕΕΤΤ «Έγκριση του τελικού μέτρου της Προσφοράς Αναφοράς ΟΤΕ 2018 για την Χονδρική Τοπική Πρόσβαση, σε εφαρμογή της απόφασης της ΕΕΤΤ ΑΠ 792/07/22-12-2016 (Β' 4505)» (Β' 463),

ιστ. την ΑΠ 949/6/27-07-2020 απόφαση της ΕΕΤΤ «Τροποποίηση της εγκριθείσας με την ΑΠ ΕΕΤΤ 920/13/23-12-2019 Προσφοράς Αναφοράς ΟΤΕ 2018 για την Χονδρική Τοπική Πρόσβαση» (Β' 3974),

ιζ. την ΑΠ 982/2/01-03-21 απόφαση της ΕΕΤΤ «Τροποποίηση της εγκριθείσας με την ΑΠ ΕΕΤΤ 920/13/23-12-2019 προσφοράς αναφοράς ΟΤΕ 2018 για τη Χονδρική Τοπική Πρόσβαση (Β' 463)» (Β' 1149),

ιη. την ΑΠ 801/08/02.03.2017 απόφαση της ΕΕΤΤ «Κανονισμός Διαχείρισης Φάσματος και Έγχυσης Ισχύος στο Δίκτυο Πρόσβασης» (Β' 1015),

ιθ. την ΑΠ 676/41/2013 απόφαση της ΕΕΤΤ «Κανονισμός Γενικών Αδειών» (Β' 298) καθώς και την Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 834/2/9-11-2017 «Κανονισμός Γενικών Αδειών» (Β' 4262),

κ. την ΑΠ 249/115 απόφαση της ΕΕΤΤ «Κανονισμός Ακροάσεων για Θέματα Τηλεπικοινωνιών» (Β' 642/2002), ιδίως δε το άρθρο 1 παρ. 1 και το άρθρο 2 παρ. 2 αυτής,

κα. την υπ' αρ. ΕΕΤΤ 20566/10-7-2018 επιστολή της εταιρείας «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.», με την οποία ενημερώνει την ΕΕΤΤ για το πρόβλημα αναφορικά με την ευστάθεια της γέφυρας από την οποία διέρχονται τα καλώδια κυρίου δικτύου του ΟΤΕ από το ρέμα της Πικροδάφνης,

κβ. το υπ' αρ. ΕΕΤΤ 22935/1-8-2018 μήνυμα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας με το οποίο κοινοποιείται στην ΕΕΤΤ επιστολή της εταιρείας «VODAFONE - ΠΑΝΑΦΟΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ» που ενημερώνει για το πρόβλημα αναφορικά με την ευστάθεια της γέφυρας από την οποία διέρχονται τα καλώδια κυρίου δικτύου του ΟΤΕ από το ρέμα της Πικροδάφνης,

κγ. την υπ' αρ. ΕΕΤΤ 23391/7-8-2018 διερευνητική επιστολή της ΕΕΤΤ προς την Περιφέρεια Αττικής,

κδ. την υπ' αρ. ΕΕΤΤ 32540/6-11-2018 απαντητική επιστολή της Περιφέρειας Αττικής στην ως άνω αναφερόμενη επιστολή,

κε. την υπ' αρ. ΕΕΤΤ 33914/16-11-2018 διερευνητική επιστολή της ΕΕΤΤ προς τον ΟΤΕ,
κστ. την υπ' αρ. ΕΕΤΤ 34974/26-11-2018 απαντητική επιστολή του ΟΤΕ στην ως άνω αναφερόμενη επιστολή,
κζ. την υπ' αρ. ΕΕΤΤ 34950/26-11-2018 διερευνητική επιστολή της ΕΕΤΤ προς την Περιφέρεια Αττικής,
κη. την υπ' αρ. ΕΕΤΤ 2344/21-1-2019 απαντητική επιστολή της Περιφέρειας Αττικής στην ως άνω αναφερόμενη επιστολή,

κθ. την υπ' αρ. ΕΕΤΤ 5005/7-2-2019 επιστολή της ΕΕΤΤ προς τον ΟΤΕ,

λ. την υπ' αρ. ΕΕΤΤ 6700/5-2-2019 επιστολή του ΟΤΕ προς την ΕΕΤΤ με θέμα «Διέλευση καλωδίων κυρίου δικτύου από το ρέμα της Πικροδάφνης»,

λα. το υπ' αρ. ΕΕΤΤ 23923/19-7-2019 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον ΟΤΕ με το οποίο κοινοποιούνται στην ΕΕΤΤ η απαντητική επιστολή της Περιφέρειας, ύστερα από την εξέταση της μελέτης αποκατάστασης που υπέβαλε ο ΟΤΕ, και η επιστολή που έστειλε ο ΟΤΕ στην Περιφέρεια σχετικά με την αδυναμία εύρεσης νομιμοποιητικών εγγράφων,

לב. την υπ' αρ. ΕΕΤΤ 23147/12-7-2019 επιστολή του ΟΤΕ με την οποία κοινοποιεί στην ΕΕΤΤ την ενημέρωση που στάλθηκε στις 9-7-2019 από την αρμόδια Υπηρεσία του ΟΤΕ προς τους Παρόχους Vodafone, Wind και Forthnet σχετικά με το πρόβλημα,

λγ. την υπ' αρ. ΕΕΤΤ 10328/18-3-2019 επιστολή του ΟΤΕ με την οποία κοινοποιεί στην ΕΕΤΤ την αλληλογραφία με τους παρόχους WIND και Cyta σχετικά με την κατάργηση του δικτύου που εξυπηρετούσε τον ΤΚΜ 9980 στο Α/Κ Γαλατά-Χανίων και τους ΤΚΜ 401 και 203 στο Α/Κ Αλικιανού Χανίων, λόγω αδυναμίας αποκατάστασης των βλαβών που προκλήθηκαν από ακραία καιρικά φαινόμενα,

λδ. την υπ' αρ. ΕΕΤΤ 7944/Φ960/01.10.2020 Καταγγελία της εταιρείας «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» κατά της εταιρείας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)», στο πλαίσιο της οποίας, μεταξύ άλλων, η εταιρεία WIND ΑΕ καταγγέλλει την εταιρεία ΟΤΕ ΑΕ αναφορικά με τη διαχείριση των υφιστάμενων οδεύσεων του δικτύου χαλκού στο Ρέμα της Πικροδάφνης του νομού Αττικής, καθώς και στην ευρύτερη περιοχή του νομού Χανίων, επισημαίνοντας ότι η διαχείριση (των υφιστάμενων οδεύσεων του δικτύου χαλκού) εκ μέρους της εταιρείας ΟΤΕ ΑΕ είναι προβληματική εξ απόψεως τηρήσεως του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου καθώς και της νομοθεσίας για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, ενώ ταυτόχρονα προξενεί σημαντικά προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία της εταιρείας της σε διαχειριστικό και οικονομικό επίπεδο, (η Μη-Εμπιστευτική εκδοχή της ως άνω καταγγελίας έλαβε αντίστοιχα αρ.πρωτ. ΕΕΤΤ 32886/23.10.2020),

λε. την υπ' αρ. 10470/30-3-2021 ηλεκτρονική επιστολή της εταιρείας WIND με την οποία προωθείται αλληλογραφία της με τον ΟΤΕ για την από 18/04/2021 παύση συντήρησης του κυρίου δικτύου που εξυπηρετεί την περιοχή του ρέματος της Πικροδάφνης,

λστ. την υπό στοιχεία 42180/Φ.610/18.11.2021 Πράξη Διεξαγωγής Ακρόασης της ΕΕΤΤ και όλα τα αναφερόμενα σε αυτή σχετικά και συνημμένα έγγραφα,

λζ. την υπό στοιχεία 5/16-02-2022 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου (ΠΥΣ) «Επιλογή και Διορισμός του Προέδρου και των Αντιπροέδρων της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ)» (ΥΟΔΔ 114),

λη. την υπ' αρ. 2220/11-03-2022 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Διορισμός μελών Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ)» (ΥΟΔΔ 214),

λθ. την ΑΠ 353/232/17-8-2005 απόφαση της ΕΕΤΤ «Επανάληψη εκκρεμοσών διαδικασιών ακροάσεων», αναλογικώς εφαρμοζόμενη,

μ. την υπ' αρ. 36061/29.04.2022 εισήγηση της αρμόδιας Υπηρεσίας της ΕΕΤΤ,

μα. την υπ' αρ. 1028/9/03.05.2022 απόφαση της ΕΕΤΤ «Κλήση σε Ακρόαση των εταιρειών «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» και «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.», με αντικείμενο τη διερεύνηση βάσει της υπό στοιχεία ΕΕΤΤ 7944/Φ960/01.10.2020 Καταγγελίας της εταιρείας «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.», του κατά πόσον η συμπεριφορά της εταιρείας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» ως αυτή περιγράφεται στην ως άνω Καταγγελία, συνιστά τυχόν παράβαση των διατάξεων της Τηλεπικοινωνιακής νομοθεσίας, ιδίως δε των διατάξεων των αποφάσεων ΕΕΤΤ: ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.12.2016, ΑΠ ΕΕΤΤ 827/04/21.09.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 835/09/16.11.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 876/05/17.12.2018, ΑΠ ΕΕΤΤ 920/13/23-12-2019, ΑΠ ΕΕΤΤ 949/6/27-07-2020, ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-21, και των διατάξεων της νομοθεσίας περί Ανταγωνισμού, ιδίως δε του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 (Α' 93) ως ισχύει, και του άρθρου 102 ΣΛΕΕ - Επανάληψη Διαδικασίας»,

μβ. την υπ' αρ. 44359/27.5.2022 απόφαση του Προέδρου της ΕΕΤΤ «Ορισμός μελών Επιτροπής Ακρόασης δυνάμει της Απόφασης της ΕΕΤΤ ΑΠ 1028/9/03.05.2022»,

μγ. την υπ' αρ. 12157/30.05.2022 πράξη Διεξαγωγής Ακρόασης της ΕΕΤΤ και τα συνημμένα σχετικά αυτής,

μδ. την διεξαχθείσα (κατόπιν αναβολής) την 17η Ιουνίου 2022 Ακρόαση των εταιριών «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» και «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.» ενώπιον της ΕΕΤΤ και τα πρακτικά αυτής,

με. το υπ' αρ. ΕΕΤΤ 23881/21.10.2022 Υπόμνημα της εταιρίας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)»,

μστ. το υπ' αρ. ΕΕΤΤ 8741/Φ.960/09.09.2022 υπόμνημα της εταιρίας «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.», (αρ. πρωτ. Μη-Εμπιστευτικής εκδοχής 22438/6.10.2022),

μζ. το υπ' αρ. ΕΕΤΤ 25568/11.11.2022 συμπληρωματικό υπόμνημα/Προσθήκη-Αντίκρουση της εταιρίας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)»,

μη. τα λοιπά προσκομισθέντα έγγραφα καθώς και την ενώπιον της Επιτροπής Ακροάσεων της ΕΕΤΤ διεξαχθείσα προφορική διαδικασία, και

μθ. την υπ' αρ. 38679/22-10-2025 εισήγηση της Επιτροπής Ακροάσεων της ΕΕΤΤ με το συνημμένο σε αυτή Πόρισμά της,

ν. το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, ούτε στον προϋπολογισμό της ΕΕΤΤ,

να. το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΕΜΔΔ - ΜΙΤΟΣ, και ύστερα από προφορική εισήγηση του Αντιπροέδρου της ΕΕΤΤ Καθηγητή κ. Δημήτρη Βαρουτά, και επειδή:

Την 17η Ιουνίου 2022 στην έδρα της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ), πραγματοποιήθηκε (κατόπιν αναβολής) η ακρόαση των εταιριών «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» και «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.», με αντικείμενο την διερεύνηση βάσει της υπό στοιχεία ΕΕΤΤ 7944/Φ960/01.10.2020 Καταγγελίας της εταιρείας «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.» (η Μη-Εμπιστευτική εκδοχή της ως άνω καταγγελίας έλαβε αντίστοιχα αρ.πρωτ. ΕΕΤΤ 32886/23.10.2020), του κατά πόσον η συμπεριφορά της εταιρείας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» ως αυτή περιγράφεται στην ως άνω Καταγγελία, συνιστά τυχόν παράβαση των διατάξεων της Τηλεπικοινωνιακής νομοθεσίας, ιδίως δε των διατάξεων των αποφάσεων ΕΕΤΤ: ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.12.2016, ΑΠ ΕΕΤΤ 827/04/21.09.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 835/09/16.11.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 876/05/17.12.2018, ΑΠ ΕΕΤΤ 920/13/23-12-2019, ΑΠ ΕΕΤΤ 949/6/27-07-2020, ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-21, και των διατάξεων της νομοθεσίας περί Ανταγωνισμού, ιδίως δε του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 (Α' 93) ως ισχύει, και του άρθρου 102 ΣΛ.

Ι. ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ι. 1 Ιστορικό

1. Στις 17 Ιουνίου 2022, η ΕΕΤΤ πραγματοποίησε (κατόπιν αναβολής) ακροαματική διαδικασία στην έδρα της, προκειμένου να εξετασθεί το θεματικό αντικείμενο της υπ' αρ. πρωτ. 12157/30.05.2022 Πράξης Διεξαγωγής Ακρόασης της ΕΕΤΤ κατά τα διαλαμβανόμενα στο αιτιολογικό αυτής, και ειδικότερα προκειμένου να διερευνηθεί επί τη βάσει της υπό στοιχεία ΕΕΤΤ 7944/Φ960/01.10.2020 Καταγγελίας της εταιρείας «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.» (η Μη-Εμπιστευτική εκδοχή της ως άνω καταγγελίας έλαβε αντίστοιχα αρ. πρωτ. ΕΕΤΤ 32886/23.10.2020), του κατά πόσον η συμπεριφορά της εταιρείας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» ως αυτή περιγράφεται στην ως άνω Καταγγελία, συνιστά τυχόν παράβαση των διατάξεων της Τηλεπικοινωνιακής νομοθεσίας, ιδίως δε των διατάξεων των Αποφάσεων ΕΕΤΤ: ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.12.2016, ΑΠ ΕΕΤΤ 827/04/21.09.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 835/09/16.11.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 876/05/17.12.2018, ΑΠ ΕΕΤΤ 920/13/23-12-2019, ΑΠ ΕΕΤΤ 949/6/27-07-2020, ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-21, και των διατάξεων της νομοθεσίας περί Ανταγωνισμού, ιδίως δε του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 (Α' 93) ως ισχύει, και του άρθρου 102 ΣΛΕΕ.

2. Ως τοπικός βρόχος ορίζεται το φυσικό κύκλωμα στρεπτού ζεύγους μεταλλικών καλωδίων (καλούμενο επίσης «γραμμή») του σταθερού δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου που συνδέει το σημείο τερματισμού του δικτύου στις εγκαταστάσεις του συνδρομητή με τον κεντρικό καταναμητή ή με αντίστοιχη εγκατάσταση στο σταθερό δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο. Η αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο και οι όροι παροχής αυτής συνιστά θεμελιώδη παράμετρο για την εδραίωση συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών καθόσον παρέχει τη δυνατότητα στους νέους φορείς εκμεταλλεύσεως, οι οποίοι καλούνται συνήθως «εναλλακτικοί φορείς εκμεταλλεύσεως/εναλλακτικοί πάροχοι», σε αντιδιαστολή προς τους κατεστημένους (πρώην μονοπωλιακούς) φορείς εκμεταλλεύσεως των τηλεπικοινωνιακών δικτύων να χρησιμοποιούν τις ήδη υπάρχουσες τηλεπικοινωνιακές υποδομές οι οποίες ανήκουν σε αυτούς τους κατεστημένους φορείς εκμεταλλεύσεως προκειμένου να προσφέρουν διάφορες υπηρεσίες στους τελικούς χρήστες, ανταγωνιζόμενοι τους κατεστημένους φορείς εκμεταλλεύσεως. Μεταξύ των διάφορων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών που μπορούν

να προσφερθούν στους τελικούς χρήστες μέσω τοπικού βρόχου περιλαμβάνεται η ευρυζωνική μετάδοση δεδομένων για σταθερή διαδικτυακή πρόσβαση και για εφαρμογές πολυμέσων με τεχνολογία ψηφιακής συνδρομητικής γραμμής (Digital Subscriber Line ή DSL).

3. Η αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο οργανώθηκε σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήδη με τον κανονισμό (ΕΚ) 2887/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο (ΕΕ 2000, L 336, σ. 4), και με την οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ 2002, L 108, σ. 33). Ο κανονισμός 2887/2000, ήδη κατά τα αρχικά στάδια απελευθέρωσης της αγοράς τηλεπικοινωνιών, επέβαλε στους «διαθέτοντες σημαντική ισχύ στην αγορά» φορείς εκμεταλλεύσεως την υποχρέωση να παρέχουν πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους στους οποίους η πρόσβαση είναι αδεσμοποίητη (unbundled local loop ή ULL) και να δημοσιεύουν προσφορά αναφοράς όσον αφορά την αδεσμοποίητη πρόσβαση.

4. Το εν λόγω ρυθμιστικό πλαίσιο υποχρέωνε άλλως, ήδη από το αρχικό στάδιο απελευθέρωσης της αγοράς τηλεπικοινωνιών καθώς και στις μεταγενέστερες αναθεωρήσεις αυτού, τον φορέα που κατά την εθνική ρυθμιστική αρχή έχει οριστεί ως φορέας με «σημαντική ισχύ στην αγορά» (εν γένει, ο κατεστημένος φορέας εκμεταλλεύσεως) να χορηγήσει στους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο του και στις συναφείς υπηρεσίες υπό διαφανείς, δίκαιους και ισότιμους όρους και να τηρεί επικαιροποιημένη προσφορά αναφοράς για τέτοια αδεσμοποίητη πρόσβαση προκειμένου να εδραιωθούν συνθήκες ανταγωνισμού στην τηλεπικοινωνιακή αγορά. Η εθνική ρυθμιστική αρχή, εν προκειμένω η ΕΕΤΤ, όφειλε στο πλαίσιο αυτό να μεριμνά ώστε η τιμολόγηση και οι λοιποί όροι/διαδικασίες παροχής της αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο, να διευκολύνουν την εγκαθίδρυση θεμιτού και βιώσιμου ανταγωνισμού. Για τον σκοπό αυτό, η ρυθμιστική αρχή, η ΕΕΤΤ, αφενός δύναται να επιβάλει τροποποιήσεις της προσφοράς αναφοράς του κατεστημένου φορέα εκμεταλλεύσεως, και αφετέρου να ελέγχει την ορθή εφαρμογή της προσφοράς αναφοράς για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο, άλλως τη συμμόρφωση του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης με τις συγκεκριμένες ρυθμιστικές του υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή.

5. Καταχρηστικοί όροι και προϋποθέσεις στην προσφορά αναφοράς, ή η μη συμμόρφωση ή η μη τήρηση, ή η καθυστερημένη συμμόρφωση με τους όρους αυτής συνιστούν ανασταλτικό παράγοντα για την αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς και τον βιώσιμο ανταγωνισμό στην αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών καθόσον, μεταξύ άλλων, αφαιρούν τη δυνατότητα των εναλλακτικών φορέων εκμετάλλευσης/εναλλακτικών παρόχων να αξιολογήσουν τις εμπορικές ευκαιρίες τους, να επεξεργαστούν κατάλληλα οικονομικά μοντέλα για τις μελλοντικές υπηρεσίες λιανικής που θα παρέχουν βάσει της αδεσμοποίητης πρόσβασης στον τοπικό βρόχο, να εκπονήσουν εγκαίρως τα οικονομικά μοντέλα τους και να καθορίσουν τις εμπορικές δυνατότητες της αδεσμοποίητης πρόσβασης, ενώ προφανώς η μη τήρηση των όρων/διαδικασιών/χρονοδιαγραμμάτων της αδεσμοποίητης πρόσβασης δύναται να έχει συνέπειες στις ήδη παρεχόμενες υπηρεσίες λιανικής τους.

6. Η ΕΕΤΤ στο πλαίσιο διαδοχικών κύκλων 'ανάλυσης αγοράς' που διεξήγαγε για τους σκοπούς της 'εκ των προτέρων' (ex ante) ρύθμισης σύμφωνα με τις επιταγές του Ευρωπαϊκού νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες [Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 531/065/23.07.2009 «Ορισμός Εθνικής Αγοράς Χονδρικής Αδεσμοποίητης Πρόσβασης (συμπεριλαμβανομένης μεριζόμενης και πλήρους πρόσβασης) σε μεταλλικούς βρόχους και υποβρόχους, Καθορισμός Επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ στην εν λόγω Αγορά και Υποχρεώσεις αυτών (2ος Κύρος Ανάλυσης Αγορών)» (Β' 1550), Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 614/013/28.07.2011 «Ορισμός Εθνικής Αγοράς Χονδρικής Παροχής (Φυσικής) Πρόσβασης σε Υποδομή Δικτύου (συμπεριλαμβανομένης μεριζόμενης και πλήρως αποδεσμοποιημένης πρόσβασης) σε σταθερή θέση, Καθορισμός Επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ στην εν λόγω Αγορά και Υποχρεώσεις αυτών (3ος Κύρος Ανάλυσης Αγορών)» (Β' 1908), Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 792/07/22.12.2016 «Ορισμός Εθνικής αγοράς χονδρικής τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση, καθορισμός επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στην εν λόγω αγορά και υποχρεώσεις αυτών (4ος Κύκλος Ανάλυσης Αγορών)» (Β' 4505), (με ημερομηνία πραγματικής κυκλοφορίας 23.01.2017)], όρισε την εταιρία ΟΤΕ ΑΕ ως «Επιχείρηση με Σημαντική Ισχύ (ΣΙΑ)», μεταξύ άλλων, στην Εθνική Αγορά Χονδρικής Αδεσμοποίητης Πρόσβασης (συμπεριλαμβανομένης μεριζόμενης και πλήρους πρόσβασης) σε μεταλλικούς βρόχους και υποβρόχους, επιβάλλοντας στην εταιρία ΟΤΕ ΑΕ σειρά Κανονιστικών (Ρυθμιστικών) Υποχρεώσεων ως προς τη συμπεριφορά της στην εν λόγω αγορά, μεταξύ των οποίων και η «Υποχρέωση πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου» καθώς και η «Υποχρέωση Αμεροληψίας» (Μη Διακριτικής Μεταχείρισης). Οι εν λόγω Κανονιστικές Υποχρεώσεις εξειδικεύονταν περαιτέρω στο πλαίσιο της «Προσφοράς Αναφοράς» της ΟΤΕ ΑΕ για την Αδεσμοποίητη Πρόσβαση στον Τοπικό Βρόχο και τις Σχετικές Υπηρεσίες, όπως αυτή ίσχυε, κατόπιν τροποίσεων της ΕΕΤΤ, για τα υπο εξέταση με την παρούσα διαδικασία χρονικά διαστήματα

(Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 675/09/11.12.2012, Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 791/04/15.12.2016, Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 806/05/06.04.2017, Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 827/04/21.09.2017, Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 835/09/16.11.2017, απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 876/05/17.12.2018).

7. Η εταιρία με την επωνυμία «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε» (εφεξής καλούμενη WIND), προέβη σε καταγγελία κατά της εταιρίας «Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος Α.Ε» (εφεξής καλούμενου ΟΤΕ), αναφορικά με την συμπεριφορά της ως προς την διαχείριση των υφιστάμενων οδεύσεων του δικτύου χαλκού στο Ρέμα της Πικροδάφνης του νομού Αττικής, καθώς και στην ευρύτερη περιοχή του νομού Χανίων (Καταγγελία υπ' αρ. ΕΜΠ ΕΕΤΤ 7944/Φ960/01.10.2020 - Μη-Εμπιστευτική εκδοχή καταγγελίας υπ' αρ. ΕΕΤΤ 32886/23.10.2020). Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η ως άνω διαχείριση/συμπεριφορά της εταιρίας ΟΤΕ ΑΕ είναι προβληματική: (1) αφενός εξ απόψεως τηρήσεως του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου και συγκεκριμένα των διατάξεων της ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.2.2016 'Ορισμός Εθνικής αγοράς χονδρικής τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση, καθορισμός επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στην εν λόγω αγορά και υποχρεώσεις αυτών (4ος Κύκλος Ανάλυσης)', και των διατάξεων της 'Προσφοράς Αναφοράς Αδεσμοποίητης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο και σχετικές υπηρεσίες (RUO)' ΑΠ ΕΕΤΤ 876/3/17.12.2018 ΦΕΚ 0/180/31.1.2019, όπως αυτή ισχύει, (2) αφετέρου εξ απόψεως του νομοθετικού πλαισίου για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού. Σύμφωνα μάλιστα με την καταγγέλλουσα, η συμπεριφορά της ΟΤΕ ΑΕ της προξενεί σημαντικά προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία της τόσο σε διαχειριστικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο.

8. Το ιστορικό της υπόθεσης αναφορικά με τη διαχείριση των οδεύσεων χαλκού στην περίπτωση της Πικροδάφνης έχει ως εξής:

Πριν από τον Ιανουάριο 2016, έγινε ανάθεση από τον ΟΤΕ μελέτης στην εταιρεία «ΕΓΝΑΤΙΑ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ». Στις 18.1.2016 στάλθηκε μήνυμα από την εταιρεία «Αναγνωστόπουλος και ΣΙΑ ΕΕ» (μελετητική της Περιφέρειας) σχετικά με την έκδοση Περιβαλλοντικών Όρων και την έκδοση Π.Δ. κ.λπ.

Στις 17.1.2018 απεστάλη η πρώτη ενημέρωση του ΟΤΕ προς τους παρόχους. Στην επιστολή αναφέρονται τα εξής: «Ο ΟΤΕ έχει ζητήσει άδεια από την Περιφέρεια Αττικής, στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκει το εν λόγω ρέμα, προκειμένου να εκτελεστούν εργασίες για ενίσχυση της τσιμεντένιας στήριξης. Το έργο αυτό όμως δεν φαίνεται ότι μπορεί να εκτελεστεί, διότι από το 2012 εκκρεμεί το θέμα οριοθέτησης της κοίτης του ρέματος, λόγω αντιδράσεων οικολογικών οργανώσεων, μέχρι της τακτοποίησης του οποίου, δεν επιτρέπεται να γίνει κανένα τεχνικό έργο.»

Στις 21.2.2018 απεστάλη επιστολή του ΟΤΕ προς την Περιφέρεια Αττικής με 2 προτάσεις για το ζήτημα. Επιπλέον, η ΕΕΤΤ απέστειλε την υπ' αρ. 23391/7-8-2018 επιστολή της προς την Περιφέρεια Αττικής.

Στις 1.3.2018 απεστάλη μήνυμα της εταιρείας Wind προς τον ΟΤΕ για την παροχή διευκρινίσεων. Στις 13.3.2018 απεστάλη η απάντηση του ΟΤΕ στην Wind με κοινοποίηση της επιστολής της 21ης.2.2018 προς την Περιφέρεια Αττικής.

Στις 5.11.2018 απεστάλη η απάντηση της Περιφέρειας στην υπ' αρ. 23391/7-8-2018 επιστολή της ΕΕΤΤ και στην από 21.2.2018 επιστολή του ΟΤΕ.

Στις 16.11.2018 απεστάλη επιστολή της ΕΕΤΤ προς τον ΟΤΕ για χρήση γειτονικής πεζογέφυρας. Στις 26.11.2018 απεστάλη η απάντηση του ΟΤΕ καθώς και επιστολή της ΕΕΤΤ προς την Περιφέρεια Αττικής αναλύοντας, μεταξύ άλλων, την ανάγκη εξεύρεσης, προσωρινής έστω, λύσης.

Στις 7.2.2019 απεστάλη επιστολή της ΕΕΤΤ προς τον ΟΤΕ, με κοινοποίηση στους ενδιαφερόμενους Παρόχους, με την οποία κοινοποίησε την απάντηση της Περιφέρειας, η οποία προέτρεπε τη διερεύνηση δυνατότητας αδειοδότησης από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής για την αποκατάσταση των πυλώνων. Στις 15.2.2019 πραγματοποιήθηκε υποβολή από τον ΟΤΕ αίτησης στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής για την εκτέλεση εργασιών αποκατάστασης.

Με την υπ' αρ. 17493/733/4-4-2019 επιστολή της Περιφέρειας Αττικής ζητήθηκε η υποβολή μελέτης επισκευής. Στις 10.5.2019 απεστάλη επιστολή της ΕΕΤΤ προς τον ΟΤΕ με τη σχετική ενημέρωση, με κοινοποίηση στους ενδιαφερόμενους Παρόχους. Στις 17.5.2019 πραγματοποιήθηκε υποβολή από τον ΟΤΕ της ζητηθείσας μελέτης. Στις 20.5.2019 ο ΟΤΕ προέβη σε κοινοποίηση στην ΕΕΤΤ της επιστολής με την οποία υπέβαλε τη μελέτη.

Στις 22.5.2019 απεστάλη η απάντηση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής ότι συμφωνεί με την αίτηση του ΟΤΕ αλλά πρέπει ο ΟΤΕ να προσκομίσει τα νομιμοποιητικά έγγραφα για τη γέφυρα.

Στις 8.7.2019 απεστάλη η απάντηση του ΟΤΕ στην Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής, στην οποία αναφέρεται ότι «... αποστείλαμε την ... επιστολή μας προς την ..., επισημαίνοντας ότι λόγω της παλαιότητας της συγκεκριμένης υποδομής (πλέον των 30 ετών) δεν ευρίσκοντο στο αρχείο μας οι χορηγηθείσες άδειες και μελέτες» και προέτρεπε την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής να τις αναζητήσει στο δικό της αρχείο. Στις 9.7.2019 ο ΟΤΕ ενημέρωσε σχετικά την ΕΕΤΤ.

Στις 9.7.2019 ο ΟΤΕ απέστειλε μήνυμα στους παρόχους για την κατάργηση του δικτύου έως τις 31-1-2021 αναφέροντας ότι έχει παρέλθει διάστημα 18 μηνών από την 1η ενημέρωση. Σημειώνεται ότι στην εν λόγω ενημέρωση, όμως, δεν γινόταν καμία αναφορά σε κατάργηση δικτύου.

Στις 17.10.2019 απεστάλη μήνυμα του ΟΤΕ στους παρόχους ότι θα απενεργοποιήσει τη δυνατότητα υποβολής αιτημάτων ενεργού βρόχου από τις 8-12-2019 και στις 31-8-2020 θα προβεί σε ολοσχερή κατάργηση του δικτύου χαλκού. Προσέφερε έκπτωση 100% στα σχετικά εφάπαξ τέλη για αιτήματα από 21-10-2019 έως 31-8-2020 για μετάβαση σε VPU Light 50, 100, 200 και 50% σε 24.

Στις 21.11.2019 πραγματοποιήθηκε συνάντηση στελεχών των ΟΤΕ και Wind για την οργάνωση της μετάβασης

Στις 26.11.2019 απεστάλη μήνυμα του ΟΤΕ προς τους παρόχους ότι από τις 8-12-2019 τα αιτήματα ενεργού βρόχου θα απορρίπτονται.

Στις 6.12.2019 απεστάλη μήνυμα του ΟΤΕ προς τους παρόχους ότι τον Δεκέμβριο του 2024 θα καταργήσει 13 ΑΚ, μεταξύ αυτών και το ΑΚ Καλαμακίου.

Στα 11.3.2020 απεστάλη μήνυμα της Wind ότι έχει μεταφέρει το 30% των συνδέσεων και θα αυξήσει το ρυθμό μετάβασης. Στις 1.4.2020 απεστάλη μήνυμα του ΟΤΕ προς τους παρόχους ότι λόγω της πανδημίας COVID-19 δίνεται παράταση έως τις 31-10-2020 αντί της 31-8-2020 για την κατάργηση των υποδομών, χωρίς να διευκρινίζει αν θα συνεχίσει να εφαρμόζεται η σχετική απαλλαγή από το τέλος μετάβασης σε VPU Light

Στις 13.5.2020 απεστάλη υπενθύμιση από τον ΟΤΕ της ημερομηνίας κατάργησης στους παρόχους. Στις 12.6.2020 απεστάλη μήνυμα από τον ΟΤΕ προς τους παρόχους ότι ο ρυθμός μετάβασης είναι πολύ αργός και δεν επαρκεί για τη μετάβαση όλων έως 31-10-2020. Στις 8.9.2020 απεστάλη νέο μήνυμα από τον ΟΤΕ προς τους παρόχους με παρόμοιο περιεχόμενο.

Στις 14.10.2020 απεστάλη μήνυμα από τον ΟΤΕ προς τους παρόχους δίνοντας παράταση της προαναφερθείσας έκπτωσης στα σχετικά εφάπαξ τέλη μετάβασης έως τις 31-12-2020 και ότι από τον Απρίλιο 2021 δεν θα εξυπηρετεί αιτήματα βλάβης (των συνδέσεων για τις οποίες δεν είχε πραγματοποιηθεί μετάβαση).

Στις 29.3.2021 απεστάλη μήνυμα του ΟΤΕ προς παρόχους ότι από τις 18.4.2021 θα σταματούσε να εξυπηρετεί βλάβες.

Στις 17.6.2022 έγινε η δημοσίευση του π.δ. για την οριοθέτηση του ρέματος της Πικροδάφνης στην ΕτΚ (Δ' 409).

1.2 Διαδικασία Ακρόασης

1. Την 17η Ιουνίου 2022 στα γραφεία της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ), Κηφισίας 60, Μαρούσι, συνήλθε Επιτροπή Ακροάσεων της ΕΕΤΤ, υπό την Προεδρεία του κ. Δ. Βαρουτά, Αντιπροέδρου για τον τομέα των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών της ΕΕΤΤ, και μέλη αυτής τον Σ. Παντελή, Αντιπρόεδρο για τον τομέα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών της ΕΕΤΤ, και τον Δημητράκοπουλο, Μέλος της Ολομέλειας της ΕΕΤΤ, και εξέτασε τα αναφερόμενα στην πράξη διεξαγωγής ακρόασης της ΕΕΤΤ με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΕΤΤ 12157/30.05.2022. Παρόντες επίσης ήταν ο Δ. Λιναρδάτος, Προϊστάμενος του Τμήματος Εποπτείας και Ελέγχου Τηλεπικοινωνιακού Τομέα της Διεύθυνσης Τηλεπικοινωνιών της ΕΕΤΤ, ο Ν. Κύκνας, Προϊστάμενος του 2ου Τμήματος Εφαρμογής Πολιτικών Ανταγωνισμού της ΕΕΤΤ, η Λεβέντη Αναπλ. Προϊσταμένη του Α' Τμήματος της Δ/σης Νομικών Υπηρεσιών της ΕΕΤΤ, η Ειρ. Νικηφοράκη Δ.Ν. Δικηγόρος της ΕΕΤΤ εκτελούσα χρέη γραμματέως και η αναπληρώτρια αυτής Ε. Κινινή Δ.Ν. Δικηγόρος της ΕΕΤΤ.

2. Η πράξη Διεξαγωγής Ακρόασης επιδόθηκε νομίμως στην εταιρεία με την επωνυμία «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» όπως προκύπτει από την υπ' αρ. 2251Β/30-5-2022 Έκθεση Επίδοσης του Δικαστικού Επιμελητή του Πρωτοδικείου Αθηνών, κ. Γ. Νικολάου-Χαίρη. Αντίστοιχα, επιδόθηκε νομίμως στην εταιρεία με την επωνυμία «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.» όπως προκύπτει από την υπ' αρ. 2252Β/30-5-2022 Έκθεση Επίδοσης του Δικαστικού Επιμελητή του Πρωτοδικείου Αθηνών, Γ. Νικολάου-Χαίρη.

3. Κατά την ακρόαση, που διεξήχθη σύμφωνα με το άρθρο 113 (η) του ν. 4727/2020 και την υπ' αρ. 249/115 ΑΠ ΕΕΤΤ «Κανονισμός Ακροάσεων για Θέματα Τηλεπικοινωνιών» παρέστησαν εκ μέρους της εταιρείας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» ο Γ. Σταθόπουλος, Executive Director Ρυθμιστικών θεμάτων, η Σ. Γιαννάκου Υποδιευθύντρια Ρυθμιστικών θεμάτων Χονδρικής, η Αλεξ. Φερδερίγου Νομική Σύμβουλος, και η Μ. Μητσοπούλου Νομική Σύμβουλος. Αντίστοιχα, εκ μέρους της εταιρείας «WIND ΕΛΛΑΣ», η Α. Χατζηπαυλή, Νομική Σύμβουλος επικεφαλής Ρυθμιστικών υποθέσεων, η Α. Περάκη, Νομική Σύμβουλος, ο Δ. Κουκοβίνος, Νομικός Σύμβουλος μέλος του Τμήματος Ρυθμιστικών Υποθέσεων, ο Α. Ταλιαδούρος, Δικηγόρος Αθηνών, και ο Δ. Μπουρλιάσκος στέλεχος της εταιρείας Τμήμα Consumer Fixed Marketing.

4. Αντικείμενο της ακρόασης ήταν η διερεύνηση βάσει της υπ' αρ. ΕΕΤΤ 7944/Φ960/01.10.2020 Καταγγελίας της εταιρείας «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.» (η Μη-Εμπιστευτική εκδοχή της ως άνω καταγγελίας

έλαβε αντίστοιχα αρ.πρωτ. ΕΕΤΤ 32886/23.10.2020), του κατά πόσον η συμπεριφορά της εταιρείας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» ως αυτή περιγράφεται στην ως άνω Καταγγελία, συνιστά τυχόν παράβαση των διατάξεων της Τηλεπικοινωνιακής νομοθεσίας, ιδίως δε των διατάξεων των αποφάσεων ΕΕΤΤ: ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.12.2016, ΑΠ ΕΕΤΤ 827/04/21.09.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 835/09/16.11.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 876/05/17.12.2018, ΑΠ ΕΕΤΤ 920/13/23-12-2019, ΑΠ ΕΕΤΤ 949/6/27-07-2020, ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-21 και των διατάξεων της νομοθεσίας περί Ανταγωνισμού, ιδίως δε του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 (Α' 93) ως ισχύει, και του άρθρου 102 ΣΛΕΕ.

5. Στο πλαίσιο της ακροαματικής διαδικασίας, οι εταιρίες «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)», και «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.», υπέβαλαν τις αρχικές παρατηρήσεις τους επί του θεματικού αντικειμένου της ακρόασης, ενώ ζήτησαν προθεσμία για υποβολή έγγραφου υπομνήματος προκειμένου να τοποθετηθούν αναλυτικότερα επί του αντικειμένου της ανοιγείσας με την υπ' αρ. πρωτοκόλλου ΕΕΤΤ 12157/30.05.2022 πράξη Διεξαγωγής Ακρόασης της ΕΕΤΤ διαδικασίας. Μετά το πέρας της προφορικής διαδικασίας της ακρόασης, η ΕΕΤΤ χορήγησε στα εμπλεκόμενα στην ακρόαση μέρη, προθεσμία προκειμένου να υποβάλλουν τα έγγραφα υπομνήματά τους.

6. Οι εμπλεκόμενες στην ακρόαση εταιρίες, υπέβαλαν στην ΕΕΤΤ τα εκατέρωθεν έγγραφα υπομνήματά τους (το υπ' αρ.πρωτ. ΕΕΤΤ 23881/21.10.2022 Υπόμνημα της εταιρίας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» και αντίστοιχα το υπ' αρ.ΕΕΤΤ 25568/11.11.2022 έγγραφο της με θέμα «Υποβολή Προσθήκης/Αντίκρουσης Υπομνήματος», και το υπ' αρ.πρωτ. ΕΕΤΤ 22438/6.10.2022 Υπόμνημα της εταιρίας WIND HELLAS (Μη-Εμπιστευτική εκδοχή) του οποίου η Εμπιστευτική εκδοχή έλαβε αρ.πρωτ.8741/Φ.960/09.09.2022.

1.3 Η Καταγγελία της εταιρίας «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» κατά της εταιρίας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ (ΟΤΕ ΑΕ)»

1. Η εταιρία με την επωνυμία «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε» (εφεξής καλούμενη WIND), προέβη σε καταγγελία κατά της εταιρίας «Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος Α.Ε» (εφεξής καλούμενου ΟΤΕ), αναφορικά με την συμπεριφορά της ως προς την διαχείριση των υφιστάμενων οδεύσεων του δικτύου χαλκού στο Ρέμα της Πικροδάφνης του νομού Αττικής, καθώς και στην ευρύτερη περιοχή του νομού Χανίων (Καταγγελία υπ' αρ. ΕΜΠ ΕΕΤΤ 7944/Φ960/01.10.2020 - Μη-Εμπιστευτική εκδοχή καταγγελίας υπ' αρ. ΕΕΤΤ 32886/23.10.2020). Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η ως άνω διαχείριση/συμπεριφορά της εταιρίας ΟΤΕ ΑΕ είναι προβληματική: (1) αφενός εξ απόψεως τηρήσεως του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου και συγκεκριμένα των διατάξεων της ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.2.2016 «Ορισμός Εθνικής αγοράς χονδρικής τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση, καθορισμός επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στην εν λόγω αγορά και υποχρεώσεις αυτών (4ος Κύκλος Ανάλυσης)», και των διατάξεων της «Προσφοράς Αναφοράς Αδεσμοποίητης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο και σχετικές υπηρεσίες (RUO)» ΑΠ ΕΕΤΤ 876/3/17.12.2018 ΦΕΚ 0/180/31.1.2019, όπως αυτή ισχύει, (2) αφετέρου εξ απόψεως του νομοθετικού πλαισίου για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού. Σύμφωνα μάλιστα με την καταγγέλλουσα, η συμπεριφορά της ΟΤΕ ΑΕ της προξενεί σημαντικά προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία της τόσο σε διαχειριστικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο.

2. Αναλυτικότερα, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, το Ιστορικό-Πραγματικά περιστατικά της συμπεριφοράς της εταιρίας ΟΤΕ ΑΕ ως προς την διαχείριση των υφιστάμενων οδεύσεων του δικτύου χαλκού στο Ρέμα της Πικροδάφνης του νομού Αττικής, καθώς και στην ευρύτερη περιοχή του νομού Χανίων έχει ως εξής:

1. Κατάργηση τμήματος του δικτύου χαλκού στο Ρέμα της Πικροδάφνης, Α.Κ. Καλαμακίου

Η εταιρία WIND καταγγέλλει ότι στο πλαίσιο ενημέρωσης στην οποία προέβη ο ΟΤΕ προς την εν θέματι εταιρία (WIND), μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας στις 17.1.2018, αναδείχθηκε το βάσιμο ενδεχόμενο να προκληθεί καταστροφή των διερχομένων καλωδιακών υποδομών κυρίου δικτύου ΟΤΕ στην περιοχή του Α.Κ. Καλαμακίου, στο Ρέμα Πικροδάφνης, εξαιτίας έντονων καιρικών φαινομένων. Ο ΟΤΕ αναφέρθηκε στην αίτησή του προς την Περιφέρεια Αττικής, καθώς και στη μη δυνατότητα εκτέλεσης εργασιών επί της τσιμεντένιας στήριξης λόγω της εκκρεμούσης οριοθέτησης της κοίτης του ρέματος, ενώ ταυτόχρονα δήλωσε ότι, προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν διακοπή σε συνδέσεις συνδρομητών του από ενδεχόμενη βλάβη, δρομολόγησε την παροχή των υπηρεσιών του για το σύνολο των συνδέσεων του στις αντίστοιχες καμπίνες με ενεργό οπλισμό NGA, οι οποίες εξυπηρετούν το σύνολο της επηρεαζόμενης περιοχής, προτείνοντας να πράξουν το ίδιο και οι λοιποί πάροχοι για τους δικούς τους συνδρομητές, λαμβάνοντας πλέον αποκλειστικά την υπηρεσία VPU light από την ΟΤΕ ΑΕ.

Ακολούθως, επικοινωνήθηκαν μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας προς την καταγγέλλουσα (εταιρεία WIND), οι προτάσεις που εστάλησαν στην Περιφέρεια Αττικής την 21.2.2018, οι οποίες ωστόσο βρίσκονται σε φάση προμελέτης και αφορούν α) την κατασκευή μεταλλικού καλωδιοδιαδρόμου παράλληλα και πάνω ακριβώς από τις υπάρχουσες καλωδιώσεις του ΟΤΕ, στην οποία πλέον θα αναρτώνται οι καλωδιώσεις, ώστε να

είναι δυνατή η αποξήλωση και απομάκρυνση του υποστυλώματος από οπλισμένο σκυρόδεμα από την κοίτη του ρέματος στην οποία σήμερα εδράζονται τα καλώδια και β) υπερυψωμένη κατασκευή ώστε να καθίσταται δυνατή η ανάρτηση καλωδίων, καθώς και η χρήση αυτής ως πεζογέφυρας.

Την 1.3.2018 η καταγγέλλουσα WIND, μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, ανησυχώντας για την τύχη των συνδέσεων του πλήθους των πελατών της, που εξυπηρετούνται από τους υπαίθριους καταναμητές του Α.Κ. Καλαμακίου, απευθυνόμενη στον ΟΤΕ, ζήτησε την παροχή διευκρινίσεων προκειμένου να αξιολογηθούν επόμενες ενέργειες. Οι διευκρινίσεις αφορούσαν, στη γνωστοποίηση των ενεργειών του ΟΤΕ, σχετικών με την ενημέρωση της Περιφέρειας, στον εκτιμώμενο χρόνο ολοκλήρωσης μεταφοράς συνδρομητών ΟΤΕ σε καμπίνες NGA, στις πιθανές επιπτώσεις στην παροχή υπηρεσιών στους συνδρομητές WIND λόγω τεχνικών εργασιών, στην ενημέρωση αυτών σχετικά με την έναρξη διακοπής, καθώς και στη διάρκεια αυτής και τέλος στη βλαβοδιαχείριση των συνδέσεων των συνδρομητών της, μετά τη μεταφορά των συνδέσεων των συνδρομητών ΟΤΕ σε καμπίνες NGA.

Επίσης ζητήθηκε ενημέρωση σχετικά με τις διαθέσιμες υπηρεσίες σε περίπτωση μεταφοράς συνδρομητών WIND και απαλλαγής καταβολής του εφάπαξ τέλους ενεργοποίησης δεδομένου ότι η μεταφορά συνδέσεων γίνεται λόγω τεχνικών προβλημάτων που εντοπίζονται στη σφαίρα ευθύνης του ΟΤΕ.

Σε συνέχεια της κοινοποίησης της σχετικής με τις ενέργειες προς την Περιφέρεια αλληλογραφίας, η καταγγέλλουσα επισημαίνει ότι ο ΟΤΕ ενημέρωσε ότι και μετά το πέρας της μεταφοράς του συνόλου των συνδέσεων των συνδρομητών του θα εξακολουθήσει να παρέχεται η υπηρεσία LLU, ωστόσο, όπως επεσήμανε, σε ενδεχόμενη καταστροφή καλωδιακών υποδομών κυρίου δικτύου στο Ρέμα της Πικροδάφνης θα προκληθεί διακοπή της υπηρεσίας LLU για τους συγκεκριμένους συνδρομητές και δεν προβλέπεται εφικτός τρόπος αποκατάστασης.

Η εταιρεία WIND, λαμβάνοντας υπόψη το σημαντικό πλήθος των επηρεαζόμενων ενεργών τοπικών βρόχων συνδρομητών WIND, που ανέρχονταν κατά προσέγγιση σε [...] στα 126 TKM, που επρόκειτο να αποκοπούν από το δίκτυο χαλκού στο ΑΚ Καλαμακίου, κατέδειξε από την πρώτη στιγμή ότι το κόστος με το οποίο καλείται να επιβαρυνθεί η ίδια και συνακόλουθα οι συνδρομητές είναι σημαντικά υψηλότερο από το τρέχον και έγκειται μεταξύ άλλων, κυρίως στο υψηλότερο κόστος εφάπαξ τέλους ενεργοποίησης και μηνιαίου τέλους.

Συγκεκριμένα, η καταγγέλλουσα ζήτησε από τον ΟΤΕ να προβεί σε ενέργειες κλιμάκωσης προς την Περιφέρεια, όσον αφορά στην προώθηση οριστικής κατασκευαστικής λύσης σχετικά με την έγκριση εκτέλεσης εργασιών ενίσχυσης υποδομών κυρίου δικτύου στο ρέμα της Πικροδάφνης, καθώς και εναλλακτικούς τρόπους όδευσης του διερχόμενου δικτύου, προκειμένου να μην απαιτείται μεταφορά των υφιστάμενων συνδρομητών.

Σύμφωνα με τα όσα υπέβαλε η καταγγέλλουσα, στις 9.7.2019, ο ΟΤΕ ΑΕ μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας την ενημέρωσε σχετικά με την κατάργηση δικτύου στο ρέμα Πικροδάφνης - Α/Κ Καλαμάκι. Η εν λόγω ενημέρωση αφορούσε σε επικείμενη κατάργηση, έως την 30.1.2021, της λειτουργίας του δικτύου στο ΑΚ Καλαμακίου, λόγω φθοράς στην κατασκευή (υποστήλωμα) που διέρχονται οι καλωδιακές υποδομές κυρίου δικτύου, καθώς οι προτεινόμενες λύσεις περί αποκατάστασης των φθορών δεν προχώρησαν λόγω τεχνικών θεμάτων και κλυμάτων στη διαδικασία αδειοδότησης. Παράλληλα, ο ΟΤΕ Α.Ε της επεσήμανε ότι έχει ήδη μεταφέρει τη συντριπτική πλειοψηφία των συνδρομητών του σε καμπίνες NGA, και την προέτρεψε να πράξει το ίδιο.

Στη συνέχεια, κατά την καταγγέλλουσα, η ΟΤΕ ΑΕ, με το από 17.10.2019 ηλεκτρονικό μήνυμα της, την ενημέρωσε ότι στις 8.12.2019 θα απενεργοποιήσει τη δυνατότητα υποβολής αιτημάτων ενεργού βρόχου, εφόσον ο ΤοΒ ή η τηλεφωνική σύνδεση ΟΤΕ εξυπηρετείται από TKM που θα επηρεαστεί από την κατάργηση των υποδομών του δικτύου της περιοχής του Ρέματος της Πικροδάφνης, ενώ στις 31.8.2020 θα προβεί σε ολοσχερή κατάργηση της συγκεκριμένης υποδομής δικτύου. Ανέφερε ότι θα εφαρμόσει έκπτωση 100% στα σχετικά εφάπαξ τέλη για τα αιτήματα που θα υποβληθούν από 21/10/2019 έως 31/08/2020 και θα αφορούν μετάβαση από υπηρεσίες που παρέχονται από το Α/Κ σε υπηρεσίες VPU light του ίδιου ΤΠ και αφορούν τους TKM από τους οποίους διέρχονται οι καλωδιακές υποδομές του κυρίου δικτύου της περιοχής του Ρέματος της Πικροδάφνης. Στην περίπτωση δε, μετάβασης σε υπηρεσία VPU light (24 Mbps) του ίδιου ΤΠ θα εφαρμόζεται έκπτωση 50%, ενώ προτάθηκε η από κοινού διαμόρφωση κατάλληλου πλάνου μεταβάσεων, προκειμένου να επιτευχθεί η απρόσκοπτη μετάβαση των συνδρομητών στις νέες υπηρεσίες. Στην 1.4.2020, ο ΟΤΕ ΑΕ ενημέρωσε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου την καταγγέλλουσα, ότι λόγω των ποικίλων περιορισμών που έχουν υποβληθεί εξαιτίας της πανδημίας του COVID 19, δίδεται παράταση δυο μηνών έως τις 31.10.2020, αντί της αρχικά ορισθείσας καταληκτικής ημερομηνίας 31.8.2020, για την πλήρη κατάργηση υποδομών του δικτύου της περιοχής του Ρέματος της Πικροδάφνης στο Α.Κ Καλαμακίου, χωρίς ωστόσο να διευκρινίζεται αν θα συνεχίζει να εφαρμόζεται μέχρι τις 31.10.2020 σχετική απαλλαγή από το τέλος μετάβασης των συνδρομητών της στην υπηρεσία VPU light.

II. Κατάργηση τμήματος του δικτύου χαλκού στην ευρύτερη περιοχή του νομού Χανίων, Α.Κ Αλικιανού και Γαλατά

Η καταγγέλλουσα σημειώνει περαιτέρω, ότι στις 8.3.2019 ο ΟΤΕ ΑΕ, μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας προέβη σε ενημέρωσή της, σχετικά με την αδυναμία αποκατάστασης βλάβης σε καλώδιο που εξυπηρετεί συνδέσεις της καταγγέλλουσας στον ΤΚΜ 401, λόγω πτώσης γέφυρας στην περιοχή των Χανίων, καθώς το σημείο είναι πλέον απροσπέλαστο. Ο ΟΤΕ ΑΕ επεσήμανε στην καταγγέλλουσα ότι οι συνδρομητές που έχουν επηρεαστεί προβλέπεται να εξυπηρετηθούν από τον ΤΚΜ402 του Αλικιανού, ο οποίος είναι υπό κατασκευή και εκτιμάται ότι οι εν λόγω εργασίες θα έχουν ολοκληρωθεί έως τις 20.3.2019. Επίσης, ότι ο εν λόγω ΤΚΜ έχει σχεδιαστεί για να εξυπηρετείται από οπτική ίνα και όχι χαλκό και μετά την ολοκλήρωση κατασκευής της καμπίνας θα παρέχονται υπηρεσίες VPU light. Επίσης, ότι στο ΠΣ WCRM LLU στα «Σχόλια των Τεχνικών Καλωδιακής βλάβης» για τις βλάβες στις εν λόγω γραμμές, θα αναγράφεται το ακόλουθο λεκτικό «Αδυναμία αποκατάστασης βλάβης λόγω επέλευσης γεγονότος ανωτέρας βίας».

Σε συνέχεια των ανωτέρω, ο ΟΤΕ ΑΕ προέβη στην από 14.5.2019 ενημέρωση προς την καταγγέλλουσα, κατά την οποία δηλώνεται εκ νέου, η μη ύπαρξη δυνατότητας αποκατάστασης του εν θέματι τμήματος του δικτύου και επισημαίνεται ότι η εξυπηρέτηση των συνδρομητών που έχουν υποστεί βλάβη λόγω της φυσικής καταστροφής στους ΤΚΜ401 και 203 ΑΚ Αλικιανού και στον ΤΚΜ 9980 ΑΚ Γαλατά Χανίων, θα εξυπηρετούνται πλέον μέσω των καμπινών που λειτουργούν ήδη με ενεργό εξοπλισμό. Μετά τα δεδομένα αυτά η καταγγέλλουσα WIND αναγκάστηκε να μεταφέρει εσπευσμένα τους συνδρομητές στις περιοχές Αλικιανού και Γαλατά σε ΝGA υπηρεσίες με αποτέλεσμα να απωλέσει σχεδόν τους μισούς απ' αυτούς.

3. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η ανωτέρω συμπεριφορά της εταιρίας ΟΤΕ ΑΕ συνιστά αφενός παράβαση της νομοθεσίας περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, αφετέρου παράβαση των διατάξεων της νομοθεσίας περί ελεύθερου ανταγωνισμού. Ειδικότερα, σύμφωνα με την καταγγελία της εταιρίας WIND οι καταγγελλόμενες παραβάσεις της ΟΤΕ ΑΕ συνίστανται στα εξής:

[3.1] Παραβίαση διατάξεων νομοθεσίας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών: Κατάργηση ζωτικού τμήματος του δικτύου σε τοπικό επίπεδο - Καταχρηστική επίκληση λόγων ανωτέρας βίας, που αποκλείουν το άλλως δύνασθαι πράττειν από πλευράς ΟΤΕ.

Σύμφωνα με τα όσα υπέβαλε η καταγγέλλουσα, αυτή δραστηριοποιείται στη λιανική αγορά παροχής πρόσβασης και υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας και διαδικτύου, βασιζόμενη στη χονδρική υπηρεσία αδεσμοποίητης πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο. Στο πλαίσιο αυτό, προκειμένου να ενεργοποιήσει τις υπηρεσίες των συνδρομητών της υποβάλει στον ΟΤΕ αιτήματα ενεργοποίησης τοπικού βρόχου.

Σύμφωνα με το σύστημα διατάξεων της ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.122016 (ΦΕΚ 4505/30.12.2016) «Ορισμός εθνικής αγοράς χονδρικής τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση (4ος κύκλος ανάλυσης)» και της Προσφοράς Αναφοράς, ο ΟΤΕ στο πλαίσιο συντήρησης του δικτύου οφείλει να διατηρεί τους βρόχους και τους υποβρόχους του δικτύου πρόσβασης στην κατάσταση που απαιτείται, προκειμένου να παρέχονται προσηκόντως οι υπηρεσίες πρόσβασης προς τους παρόχους οι οποίοι τις προμηθεύονται σε επίπεδο χονδρικής και κατ' επέκταση προς τους συνδρομητές τους, οι οποίοι θα πρέπει να απολαμβάνουν τις υπηρεσίες που έχουν αιτηθεί στη βέλτιστη ποιότητα, για την οποία έχει δεσμευθεί ο εναλλακτικός πάροχος.

Στην περίπτωση του ρέματος της Πικροδάφνης όπου υπάρχει βάσιμο ενδεχόμενο να επέλθει σημαντική ζημιά του ευρύτερου δικτύου στην περίπτωση έντονων καιρικών φαινομένων, καθώς και στην περίπτωση της περιοχής των Χανίων όπου το δίκτυο υπέστη σημαντική ζημιά, λόγω ακραίων καιρικών συνθηκών, ο ΟΤΕ δήλωσε αφενός βάσει της από 9.7.2019 σχετικής ενημέρωσης, την πρόθεσή του να καταργήσει το δίκτυο της περιοχής του ΑΚ Καλαμακίου - Παλαιού Φαλήρου έως 31.1.2021, ανεξαρτήτως μάλιστα επέλευσης συνεπειών από πιθανά ακραία καιρικά φαινόμενα και αφετέρου την αδυναμία αποκατάστασης βλάβης σε καλώδιο που εξυπηρετεί συνδέσεις της εταιρείας μας σε ΤΚΜ των Α.Κ περιοχών των Χανίων.

Η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ, έκρινε (σύμφωνα με την καταγγέλλουσα) ότι οι εν λόγω ζημιές δεν μπορούν να αποκατασταθούν με επισκευή του υφιστάμενου δικτύου και επέλεξε ως εναλλακτική την εξυπηρέτηση των συνδρομητών του με παροχή υπηρεσιών από καμπίνες ΝGA. Προέτρεπε δε, τους παρόχους να ενεργήσουν ανάλογα και να εξυπηρετούν πλέον τους συνδρομητές τους, λαμβάνοντας σε επίπεδο χονδρικής την υπηρεσία VPU light από τον ΟΤΕ. Η εν λόγω εναλλακτική ωστόσο, κατά την καταγγέλλουσα, αλλάζει σημαντικά τη δυναμική της αγοράς, καθώς διαφοροποιεί την τοπολογία του δικτύου χαλκού και συνακόλουθα τα οικονομικά δεδομένα, στα οποία βασίζονται τη δραστηριότητά τους οι εναλλακτικοί πάροχοι, όπως αναλύεται κατωτέρω. Συγκεκριμένα, από τις 308 καμπίνες που υπάρχουν στο ΑΚ Καλαμακίου, οι 126 δηλαδή σχεδόν οι μισές θα αποκοπούν, με συνέπεια τον εκ βάθρων επανασχεδιασμό του δικτύου στην εν λόγω τοπική αγορά, με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις που αυτό συνεπάγεται για την (καταγγέλλουσα) εταιρία WIND.

Ειδικότερα, η περιγραφόμενη παραπάνω δυνατότητα για εξυπηρέτηση των συνδρομητών από καμπίνες ΝGA δεν υφίσταται για την εταιρία WIND για το μεγαλύτερο αριθμό των συνδρομητών της, οι οποίοι

εξυπηρετούνται απευθείας από το ΑΚ για τον λόγο ότι αυτοί διαθέτουν οικονομικά πρόγραμμα (WIND Double Play Basic, με ταχύτητα 24Mbps), το οποίο δεν έχει σχεδιαστεί οικονομοτεχνικά για να διατίθενται μέσω τεχνολογίας VPU light η οποία παρέχεται από την καμπίνα. Ο δε βασικός λόγος για τον οποίο η εταιρία WIND επέλεξε να μην εξυπηρετεί το εν λόγω πρόγραμμα από την καμπίνα έγκειται στη σημαντική διαφορά στα χονδρικά κόστη μεταξύ LLU και VRJ Light 24/1 Mbps, η οποία καθιστά μη βιώσιμη τη διάθεση του εν λόγω προγράμματος με ενιαία τιμή ανεξαρτήτως της χρησιμοποιούμενης τεχνολογίας. Γίνεται δε εύκολα αντιληπτό πως η διαφορά ως προς τα χονδρικά κόστη είναι άνευ σημασίας για τον ΟΤΕ, στο μέτρο που ανταγωνίζεται τους εναλλακτικούς παρόχους σε ήδη ρυθμισμένη τιμή, η οποία είναι ενιαία, ανεξαρτήτως χρησιμοποιούμενης τεχνολογίας. Η εν λόγω προβληματική, αναλύεται ενδελεχώς σύμφωνα με τα όσα υποβάλει η καταγγέλλουσα ως προς την καταστρατήγηση των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού από την ΟΤΕ ΑΕ.

Επιπλέον, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, ο ΟΤΕ με την απόφασή του να προβεί σε κατάργηση των δικτυακών υποδομών χαλκού στις συγκεκριμένες περιοχές, καθώς και με την προοπτική που πλέον διαφαίνεται με πάσα βεβαιότητα της επικείμενης κατάργησης και άλλων δικτυακών υποδομών σε άλλες περιοχές με αφορμή ακραία καιρικά φαινόμενα ή μη, δημιουργεί ζητήματα που άπτονται της εύρυθμης λειτουργίας της εταιρίας WIND με σημαντικές οικονομικές συνέπειες.

Καταρχάς η προτεινόμενη από τον ΟΤΕ μαζική μεταγωγή των συνδρομητών της εταιρίας WIND οι οποίοι πλέον θα πρέπει να λαμβάνουν υπηρεσίες από καμπίνες NGA, προκαλεί σημαντικό κόστος με ιδιαίτερες οικονομικές προεκτάσεις και σημαντικό διαχειριστικό φόρτο που επιβαρύνει δυσανάλογα το ανθρώπινο δυναμικό της καταγγέλλουσας. Επίσης σειρά επενδύσεων, στις οποίες είχε προβεί η εταιρεία μας κατά τη διάρκεια της συνεχούς της προσπάθειας να διατηρήσει και να βελτιώσει το επίπεδο των παρεχόμενων προς τους συνδρομητές της υπηρεσιών, και αφορούν μεταξύ άλλων σε συνεγκαταστάσεις απαξιώνεται με ταχείς ρυθμούς, ενώ ταυτόχρονα δημιουργούνται νέες κοστοβόρες ανάγκες, όπως η ανάγκη μετάβασης των συνδρομητών μας στις επίμαχες περιοχές σε τεχνολογία NGA, η χορήγηση σε αυτούς νέου τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού.

Ουσιαστικά, υπό το όχημα της ανωτέρας βίας ο ΟΤΕ επανασχεδιάζει το δίκτυό του σε συγκεκριμένες τοπικές αγορές, δημιουργώντας κενά, «νησίδες», στα οποία πλέον δεν θα παρέχεται η δυνατότητα στους παρόχους, για προσήκουσα παροχή των υπηρεσιών στους συνδρομητές τους μέσω αδεσμοποίητης πρόσβασης στον τοπικό βρόχο. Επικαλούμενος δηλαδή γεγονότα ανωτέρας βίας ο ΟΤΕ κλιμακώνει σταδιακά την κατάργηση του δικτύου πρόσβασης χαλκού και δρομολογεί μια κατάσταση που απαιτεί τουλάχιστον συνετή διαχείριση ως προς την εξέλιξή της για τη διατήρηση της ομαλής και ισορροπημένης λειτουργίας της αγοράς.

Ειδικότερα, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, στο πλαίσιο παράθεσης του ιστορικού, στην περίπτωση του ρέματος της Πικροδάφνης ο ΟΤΕ με την από 20.5.2019 επιστολή του προς την ΕΕΤΤ, δήλωσε ότι τελεί σε αναμονή για τη χορήγηση σχετικής άδειας από την Αποκεντρωμένη για προσωρινή παρέμβαση στις εν λόγω υποδομές και δεσμεύεται σε εκ νέου ενημέρωση αναλυτικού χρονοδιαγράμματος ενεργειών της. Εξεταστέο είναι λοιπόν εν προκειμένω, αν ο ΟΤΕ επεδίωξε πράγματι την ορθή δρομολόγηση του αιτήματός του προς την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, προβαίνοντας στις κατάλληλες ενέργειες για την ικανοποίησή του καταθέτοντας πλήρη φάκελο προς τη Διοίκηση ή και συμπληρώνοντας τον ήδη κατατεθειμένο φάκελο. Προκειμένου λοιπόν, να αξιολογηθεί από την Επιτροπή το κατά πόσο η επιχείρηση με ΣΙΑ ανταποκρίθηκε στις ρυθμιστικές της υποχρεώσεις για συντήρηση του δικτύου της, θα πρέπει να εξεταστεί αν πράγματι ο ΟΤΕ έπραξε τα δέοντα ως προς την εξεύρεση προσωρινής λύσης για την άρση επικινδυνότητας στην περίπτωση του ρέματος της Πικροδάφνης, μέχρι να καταστεί εφικτός ο καθορισμός μόνιμης λύσης, μετά εάν δρομολόγησε ορθά τη διαδικασία ενώπιον της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, υπό την έννοια της νομικής επιδίωξης έκδοσης σχετικής διοικητικής πράξης και συνακόλουθα, αν προέβη ως όφειλε σε εξάντληση κάθε δυνατότητας για την επίτευξη του σχετικού στόχου, συμπεριλαμβανομένης της αξιοποίησης των νομικών εργαλείων, διοικητικών προσφυγών, καθώς και της δικαστικής προσβολής της παράλειψης έκδοσης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας. Αντίστοιχα, στην περίπτωση του Α.Κ. Γαλατά δε φαίνεται να διερευνήθηκε καν η εξεύρεση εναλλακτικής λύσης ως προς την όδευση του δικτύου χαλκού, γεγονός που καθιστά έωλους τους ισχυρισμούς περί ανωτέρας βίας, εννοιολογικό στοιχείο της οποίας είναι ο αποκλεισμός του άλλως δύνασθαι πράττειν για τον υπόχρεο προς παροχή.

Για τους παραπάνω λόγους, η εταιρεία WIND διατηρεί βάσιμες αμφιβολίες αναφορικά με την επίκληση της ανωτέρας βίας- ως νόμιμο έρεισμα για την κατάργηση ζωτικών τμημάτων του δικτύου στις εν θέματι τοπικές αγορές. Θα πρέπει συνεπώς να εξεταστεί αν ο ΟΤΕ προέβη, ως όφειλε, στις απαιτούμενες ενέργειες προκειμένου το δίκτυο πρόσβασης να καταστεί λειτουργικό και στην κατάσταση που απαιτείται για την υποστήριξη των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς η εταιρεία θεωρεί ότι η αποκατάσταση των ζημιών επί του δικτύου δεν είναι ανέφικτη. Τούτου δοθέντος, η Επιτροπή, θα πρέπει να εξετάζει το κατά πόσο γίνεται καταχρηστικά η επίκληση του σχετικού λόγου για την απαλλαγή του ΟΤΕ από την υποχρέωση συντήρησης του δικτύου του και συνακόλουθα την αθέτηση των

ρυθμιστικών του υποχρεώσεων. Άλλωστε, η υποχρέωση συντήρησης αποκτά νόημα ιδιαίτερα τις περιπτώσεις δικτυακών υποδομών, οι οποίες έχουν πληγή ή θα μπορούσαν να πληγούν από ακραία καιρικά φαινόμενα. Αντίθετα, η επιλογή της κατάργησης σε μόνιμη βάση ζωτικών, σε τοπικό επίπεδο τμημάτων του δικτύου χαλκού αντί της συντήρησης ή καλύτερα του ανεύρεσης εναλλακτικής λύσης ως προς την όδυσή τους κατατείνει στην απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για τον ΟΤΕ ενισχύοντας περαιτέρω τη δεσπόζουσα θέση της στην αγορά.

Και αυτό γιατί, η μεταγωγή των συνδρομητών, οι οποίοι εξυπηρετούνται μέσω τοπικού βρόχου σε τεχνολογία VPU light, συνεπάγεται για την καταγγέλλουσα εταιρία την επιβάρυνση ως προς το μηνιαίο τέλος για την υπηρεσία VPU light, το οποίο είναι σαφώς υψηλότερο από το μηνιαίο τέλος για το LLU.

[3.II] Παραβίαση διατάξεων νομοθεσίας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών: Υπαγωγή της περίπτωσης κατάργησης του τμήματος του δικτύου πρόσβασης στο Ρέμα της Πικροδάφνης στη ρύθμιση της παραγράφου 5.13 ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.12.2016 (ΦΕΚ 4505/30.12.2016)

Σύμφωνα με το άρθρο 5.13 της ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22122016 (ΦΕΚ 4505/30.12.2016) «Ορισμός εθνικής αγοράς χονδρικής τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση (4^η κύκλος ανάλυσης)», ο ΟΤΕ υποχρεούται να μην θέτει εκτός λειτουργίας σημεία διασύνδεσης, όπως αστικά κέντρα, χωρίς να ενημερώνει τουλάχιστον πέντε (5) έτη νωρίτερα τους εναλλακτικούς παρόχους και την ΕΕΤΤ.

Όπως προελέχθη από τις 308 καμπίνες που υπάρχουν στο ΑΚ Καλαμακίου, οι 126 θα αποκοπούν από το δίκτυο χαλκού, με αποτέλεσμα να καταργείται εν τοις πράγμασι ποσοστό 40,09% του Αστικού Κέντρου, αλλαγή που συνεπάγεται σημαντικά διαχειριστικά κόστη από πλευράς μας και προσιδιάζει κατ' ουσίαν με κατάργηση του συνόλου του Αστικού Κέντρου, η οποία υπόκειται στην υποχρέωση τήρησης πενταετούς προθεσμίας ενημέρωσης.

Και αυτό γιατί η κανονιστικώς δρώσα ΕΕΤΤ θεσπίζοντας την υποχρέωση τήρησης πενταετούς προθεσμίας για την κατάργηση σημείων διασύνδεσης απέβλεπε στην αποφυγή φαινομένων σημαντικής αναστάτωσης της τοπικής αγοράς, όπως εν προκειμένω. Συνεπώς το κριτήριο για την υπαγωγή της υπό κρίση κατάστασης στην κανονιστική υποχρέωση της παρ. 5.13 πρέπει να είναι ποιοτικό και όχι ποσοτικό. Αντίθετη θεώρηση των πραγμάτων ενέχει τον κίνδυνο κάθε περίπτωσης αποκοπής καμπινών από το δίκτυο χαλκού σε αστικό κέντρο που δεν αγγίζει το 100% να εξαιρείται της εφαρμογής της παρ. 5.13 και να εμπίπτει στην παρ. 5.14, η οποία προβλέπει εξαιρετικά μικρότερη προθεσμία 18 μηνών. Έτσι, μία κατάργηση της τάξεως ακόμη και του 95% του κέντρου θα αντιμετωπιζόταν το ίδιο εξ' απόψεως κανονιστικών υποχρεώσεων διαφάνειας με μία κατάργηση της τάξεως του 5%, ενώ από πλευράς διαχείρισης και επανασχεδιασμού των υπηρεσιών από τους εναλλακτικούς παρόχους οι δύο περιπτώσεις διαφέρουν άρδην.

Έτσι και εν προκειμένω η κατάργηση του μισού σχεδόν Αστικού Κέντρου προξενεί ακριβώς την ίδια διατάραξη στην αγορά που θα προξενούσε η συνολική κατάργηση αυτού, καθώς όπως προελέχθη καμία άλλη εναλλακτική δεν υπάρχει πέραν της μεταγωγής των συνδρομητών της καταγγέλλουσας WIND σε NGA υπηρεσίες με ταυτόχρονη αλλαγή του οικονομικού τους προγράμματος σε σημαντικά χαμηλή τιμή, με ό, τι αυτό συνεπάγεται για την απεμπόληση από πλευράς μας κάθε εύλογου κέρδους.

Ενόψει των ανωτέρω, η καταγγέλλουσα φρονεί ότι ο ΟΤΕ παραβιάζει το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο για την ελεύθερη πρόσβαση σε σταθερή θέση και ειδικότερα τις διατυπώσεις διαφάνειας που θεσπίζει η παρ. 5.13 της ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.12.2016 (ΦΕΚ 4505/30.12.2016), στο μέτρο που δεν τηρεί την προθεσμία των πέντε ετών για την επικείμενη κατάργηση.

Επικουρικά και αν κατά την κρίση της ΕΕΤΤ, δεν προκύπτει προδήλως η περιγραφόμενη ως άνω παραβίαση, η καταγγέλλουσα αιτείται προς την Επιτροπή όπως υπεισέλθει ερμηνευτικά εκδίδοντας σχετική εγκύκλιο, η οποία προσδιορίζει το αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής της παρ. 5.13 της ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/2016, και συγκεκριμένα το ειδικότερο ζήτημα της οριοθέτησης της έννοιας της ολικής κατάργησης των σημείων διασύνδεσης, η οποία κατά την κρίση της καταγγέλλουσας θα πρέπει να εδράζεται σε ποιοτικά και όχι ποσοτικά κριτήρια.

[3.III] Παραβίαση διατάξεων νομοθεσίας περί Ελεύθερου Ανταγωνισμού - Κατάχρηση Δεσπόζουσας θέσης

Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, τα πραγματικά περιστατικά στα οποία εντοπίζεται η εικαζόμενη κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης από τον ΟΤΕ στην υπό κρίση περίπτωση, αφορούν στη δημιουργία αθέμιτου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος στις τοπικές αγορές που εντοπίζονται στις περιοχές ΑΚ Καλαμακίου, Αλικιανού και Γαλατά μέσω της μεθοδευμένης κατάργησης ζωτικών τμημάτων του δικτύου χαλκού.

Ειδικότερα, με την ΑΠ ΕΕΤΤ 614/013/28.07.2021 (ΦΕΚ 1908/30.08.2011) η ΕΕΤΤ όρισε διακριτή αγορά για την Εθνική Αγορά Χονδρικής Παροχής (Φυσικής) Πρόσβασης σε Υποδομή Δικτύου (συμπεριλαμβανόμενης μεριζόμενης και πλήρως αποδεσμοποιημένης πρόσβασης) σε σταθερή θέση, με γεωγραφικό εύρος ολόκληρη την ελληνική επικράτεια. Επιπλέον με την ως άνω απόφαση η ΕΕΤΤ όρισε την καταγγελλόμενη ως επιχείρηση

ηλεκτρονικών επικοινωνιών με Σημαντική Ισχύ στην Εθνική αγορά Χονδρικής Παροχής Πρόσβασης σε φυσική υποδομή δικτύου για το σκοπό της παροχής ευρυζωνικών και φωνητικών υπηρεσιών.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τα όσα υπέβαλε η καταγγέλλουσα, αν και η διαπίστωση της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης δεν συνεπάγεται καθεαυτή καμία μομφή έναντι της ερευνώμενης επιχείρησης, υφίσταται ειδική ευθύνη μιας επιχείρησης κατέχουσας δεσπόζουσα θέση να μην βλάπτει με τη συμπεριφορά της την ύπαρξη πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού. Εμπίπτει συνεπώς στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 102 ΣΛΕΕ και συνεπώς και του ν. 3959/2011 κάθε συμπεριφορά επιχείρησης που κατέχει δεσπόζουσα θέση ικανή να εμποδίσει τη διατήρηση ή την ανάπτυξη του ανταγωνισμού που υφίσταται ακόμη σε μια αγορά όπου, λόγω ακριβώς της παρουσίας αυτής της επιχείρησης, ο ανταγωνισμός είναι ήδη εξασθενημένος.

Χαρακτηριστική τέτοια περίπτωση de facto μονοπωλίου, στο οποίο βρίσκει εφαρμογή η προαναφερόμενη ειδική ευθύνη, είναι η κυριαρχία του εγκατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης, εν προκειμένω του ΟΤΕ στον τοπικό βρόχο. Επομένως, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η εκάστοτε συμπεριφορά του ΟΤΕ πρέπει να εκτιμάται υπό το πρίσμα της ειδικής ευθύνης με την οποία βαρύνεται. Η ειδική αυτή ευθύνη συνίσταται δε στην υποχρέωση του ΟΤΕ να μην εξασθενεί την ύπαρξη του ήδη εξασθενημένου ανταγωνισμού, καθώς και να μην υιοθετεί συμπεριφορές ή μέτρα που δεν θα συνεπάγονται καθ'αυτό κατάχρηση εάν είχαν υιοθετηθεί ή ληφθεί από εταιρίες μη κατέχουσες δεσπόζουσα θέση. Ως εκ τούτου, οι όροι παροχής από τον ΟΤΕ αδεσμοποίητης πρόσβασης στον τοπικό του βρόχο, εκτιμώνται υπό το πρίσμα της «ειδικής ευθύνης» - επιμέλειας με την οποία βαρύνεται.

Σύμφωνα με τα όσα επιπλέον σημειώνει η καταγγέλλουσα, η Επιτροπή στην Ανακοίνωσή της σχετικά με τις προτεραιότητες της κατά τον έλεγχο εφαρμογής του άρθρου 102 της ΣυνθΛΕΕ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις (ΕΕ αριθ. C045 της 24.2.2009), παρ. 79 αναφέρεται ειδικά στην 'εξυπονοούμενη άρνηση προμήθειας' η οποία μπορεί να λάβει τη μορφή υπερβολικής καθυστέρησης ή άλλης υποβάθμισης της προμήθειας του προϊόντος ή να συνίσταται στην επιβολή παράλογων όρων σε αντάλλαγμα της προμήθειας. Παράλληλα, από την Επιτροπή εντοπίζεται ως πιθανή καταχρηστική συμπεριφορά και η ύπαρξη διακρίσεων από τον δεσπόζοντα φορέα: "οι καταχρηστικές διακρίσεις μπορούν να λάβουν πολλές διαφορετικές μορφές όπως διακριτική τιμολόγηση, καθυστερήσεις στην παραχώρηση πρόσβαση ή καθυστερήσεις στην αποκατάσταση τεχνικών προβλημάτων που συνδέονται με την πρόσβαση αυτή και την τεχνική διάρθρωση της πρόσβασης και, στη συγκεκριμένη περίπτωση της πρόσβασης στον τοπικό βρόχο..... διάκριση όσον αφορά τους όρους υπό τους οποίους προσφέρεται (ή όχι) η συνεγκατάσταση....."

Από τα πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται στο ιστορικό της καταγγελίας της, η καταγγέλλουσα εταιρία WIND σημειώνει ότι γίνεται αντιληπτό, πως η μη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη συντήρηση του δικτύου χαλκού και η επίσπευση της κατάργησης σημαντικών τμημάτων αυτού στις περιοχές ΑΚ Καλαμακίου, Αλικιανού και Γαλατά, δημιουργεί άνευ ετέρου ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στον ΟΤΕ.

Εξάλλου, σύμφωνα με τα όσα υποβάλει η καταγγέλλουσα, ακόμη και η ελάχιστη μείωση του ανταγωνισμού σε μια αγορά δύναται να συνιστά καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ. Πολλώ δε μάλλον, που εν προκειμένω, προκύπτουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις σε οικονομικό επίπεδο όπως καταδεικνύεται παρακάτω για την καταγγέλλουσα WIND, ενώ ταυτόχρονα το λιανικό άκρο του ΟΤΕ αποκτά σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα όσα υποβάλλονται από την καταγγέλλουσα, από τις 308 συνολικά καμπίνες στο ΑΚ Καλαμάκι, οι 126 θα αποκοπούν, γεγονός που συνεπάγεται per se τη ριζική μεταβολή της αναλογίας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων τεχνολογιών. Ο λόγος δε που η πρακτική αυτή του ΟΤΕ στοιχειοθετεί κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, έγκειται στο ότι η εξαναγκαστική στροφή των εναλλακτικών παρόχων σε χονδρικά προϊόντα από την καμπίνα δεν είναι βιώσιμη. Συγκεκριμένα αναφέρεται στη βασική υπηρεσία Internet ADSL ως 24/1 Mbps, την οποία η καταγγέλλουσα εταιρία παρέχει αποκλειστικά από το ΑΚ, για το λόγο ότι η παροχή της από την καμπίνα δεν είναι οικονομικά βιώσιμη, όπως καταδεικνύεται σύμφωνα από την καταγγέλλουσα από την ανάλυση που παραθέτει σχετικά με δύο βασικά οικονομικά προγράμματα: το COSMOTE Home Double Play και το WIND Double Play Basic. Τα εν λόγω προγράμματα αφορούν την ταχύτητα των 24 Mbps και είναι τα πλέον δημοφιλή για τους οικιακούς πελάτες, οι οποίοι δεν έχουν ανάγκη για υψηλότερες ταχύτητες όπως ισχύει για πληθώρα ελληνικών νοικοκυριών. Τα δύο αυτά οικονομικά προγράμματα δύνανται να παρασχεθούν με δύο διαφορετικές τεχνολογίες, LLU και VPU Light, ανάλογα με το αν η υπηρεσία δίδεται από το ΑΚ ή την καμπίνα. Ο ΟΤΕ χρησιμοποιεί πράγματι και τις δύο τεχνολογίες για την παροχή του COSMOTE Home Double Play, ενώ η καταγγέλλουσα μόνο την τεχνολογία LLU καθώς όπως ενδελεχώς προκύπτει από την ανάλυση της καταγγέλλουσας, η χρήση της τεχνολογίας VPU Light, καθιστά τη σχετική υπηρεσία μη βιώσιμη εμπορικά, καθότι το περιθώριο κέρδους είναι αρνητικό για τα πρώτα σχεδόν πέντε χρόνια παραμονής του συνδρομητή

στο πρόγραμμα. Προς επίρρωση των ισχυρισμών της, η καταγγέλλουσα παραθέτει σχετική της ανάλυση, τα συμπεράσματα της οποίας συνοψίζονται στα εξής:

(1) Τα περιθώρια κέρδους του ΟΤΕ είναι κατά πολύ υψηλότερα από τα περιθώρια κέρδους της καταγγέλλουσας, χωρίς αυτό να συνάδει με κάποιο είδους επιθετική τιμολόγηση από την πλευρά της καταγγέλλουσας.

(2) Εξ απόψεως δικαίου του ανταγωνισμού είναι εξαιρετικά προβληματικό το γεγονός ότι το πραγματικό περιθώριο κέρδους του ΟΤΕ για το 24μηνο συμβόλαιο COSMOTE Home Double Play είναι εξωφρενικά μικρό, καθώς ανέρχεται μόλις σε 0,50 αν πρόκειται για σύνδεση VPU Light 24/1, ενώ η τιμή διάθεσής του είναι ρυθμισμένη ex ante. Το γεγονός αυτό επιρρωνύει σύμφωνα με την καταγγέλλουσα τα όσα αναφέρει περί προβληματικής αξιολόγησης της αναλογίας μεταξύ των συνδέσεων που εξυπηρετούνται από το ΑΚ και από καμπίνα στο πλαίσιο του ex ante ελέγχου των οικονομικών προγραμμάτων της επιχείρησης με ΣΙΑ.

(3) Η καταγγέλλουσα, όπως και κάθε άλλος εναλλακτικός πάροχος (κατά τους ισχυρισμούς της), αδυνατεί να ανταγωνιστεί αποτελεσματικά τον ΟΤΕ στο βασικό πρόγραμμα σταθερής και ίντερνετ με ταχύτητα 24 Mbps με χρήση της τεχνολογίας VPU Light.

Καθίσταται σαφές συνεπώς σύμφωνα με την καταγγέλλουσα ότι η απουσία εύλογου περιθωρίου ή καλύτερα, η ύπαρξη αρνητικού περιθωρίου κέρδους καθιστά απαγορευτική για έναν εναλλακτικό πάροχο όπως είναι η καταγγέλλουσα τη διάθεση στο συνδρομητικό κοινό του βασικού προγράμματος σταθερής και ίντερνετ με ταχύτητα 24 Mbps από την καμπίνα. Αντίθετα ο ΟΤΕ καταχρώμενος τη ρυθμισμένη τιμή του προσφέρει απρόσκοπτα την εν λόγω υπηρεσία, το ποσοστό διείσδυσης της οποίας θα φτάσει το 100% στις καμπίνες του ΑΚ Καλαμακίου, Αλικιανού και Γαλατά που θα αποκοπούν ή έχουν ήδη αποκοπεί από το δίκτυο χαλκού, ενώ η καταγγέλλουσα θα αδυνατεί να ανταγωνιστεί αποτελεσματικά την εν λόγω υπηρεσία. Προς τούτο, η καταγγέλλουσα παραθέτει σχετική ανάλυσή της.

Υπό το φώς όλης της ανάλυσής της, προκύπτει σύμφωνα με την καταγγέλλουσα ότι η κατάργηση του δικτύου χαλκού σε τοπικό επίπεδο, η οποία συνεπάγεται την οριστική αποστέρωση της πρόσβασης στο βρόχο και συνακόλουθα της χονδρικής υπηρεσίας LLU σε συνδυασμό με την παραδοχή ότι η συμπύεση περιθωρίου ελέγχεται σε εθνικό επίπεδο, συνεπάγεται τη δημιουργία 'νησίδων' στην ελληνική επικράτεια, όπου οι εναλλακτικοί πάροχοι δε θα μπορούν να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά τον ΟΤΕ, με αποτέλεσμα το σταδιακό εξοβελισμό τους από τις εν λόγω τοπικές αγορές. Η πρακτική δε αυτή, αντίκειται στην ειδική ευθύνη που φέρει η κατέχουσα δεσποζουσα θέση επιχείρηση όπως απέχει από πρακτικές που καταστέλλουν τις ανταγωνιστικές πιέσεις στην αγορά και οδηγούν σε περαιτέρω ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσης της.

Τέλος, σύμφωνα με την εταιρία WIND, δεδομένης της σημαντικής στρέβλωσης του ανταγωνισμού σύμφωνα με τα καταγγελλόμενα, η ΕΕΤΤ οφείλει όπως αξιοποιήσει τη δυνατότητα που προβλέπεται στο άρθρο 45 παρ. 6 του ν. 4070 σύμφωνα με την οποία σε εξαιρετικές περιπτώσεις η ΕΕΤΤ μπορεί να λάβει αμέσως αναλογικά και προσωρινά μέτρα.

4. Επί τη βάσει όλων των ανωτέρω, η καταγγέλλουσα αιτείται τα ακόλουθα:

(1) Όπως η ΕΕΤΤ εκδώσει απόφαση που διατάσσει την τήρηση πενταετούς προθεσμίας για την κατάργηση των τμημάτων του δικτύου χαλκού στο ΑΚ Καλαμακίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου παροχής αδεσμοποίητης πρόσβασης στον τοπικό βρόχο όπως αυτό προδιαγράφεται στην ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.12.2016, την εγκεκριμένη σε εφαρμογή της από την ΕΕΤΤ, Προσφορά Αναφοράς για την Χονδρική Τοπική Πρόσβαση όπως αυτή ισχύει τροποποιηθείσα (2) Όπως η ΕΕΤΤ εκδώσει ερμηνευτική εγκύκλιο η οποία προσδιορίζει το αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής της παρ. 5.13 της ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.12.2016 και συγκεκριμένα το ειδικότερο ζήτημα της υιοθέτησης της έννοιας της ολικής κατάργησης των σημείων διασύνδεσης η οποία θα πρέπει να εδράζεται σε ποιοτικά και όχι ποσοτικά κριτήρια.

(3) Όπως η ΕΕΤΤ διερευνήσει κατά πόσο ο ΟΤΕ ακολουθεί αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές σε βάρος της καταγγέλλουσας κατά τη διάθεση των οικονομικών προγραμμάτων σταθερής και ίντερνετ στο ΑΚ Καλαμακίου καταχρώμενος τη δεσπόζουσα θέση του.

(4) Όπως η ΕΕΤΤ δυνάμει του άρθρου 45 παρ. 6 του ν. 4070 προβεί σε τροποποίηση του Παραρτήματος Ι της ΑΠ ΕΕΤΤ 595/013/10.3.2011 και ειδικότερα σε τροποποίηση του μοντέλου του ex ante ελέγχου των οικονομικών προγραμμάτων του ΟΤΕ.

(5) Όπως η ΕΕΤΤ διατάξει με τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων προσωρινά μέτρα προκειμένου να διαταχθεί ο ΟΤΕ να μην εφαρμόσει την απόφασή του για κατάργηση των τμημάτων του δικτύου χαλκού στην περιοχή ΑΚ Καλαμακίου ως αντίθετη στις διατάξεις του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου παροχής αδεσμοποίητης πρόσβασης στον τοπικό βρόχο, και όπως επικουρικώς εφόσον το παραπάνω αίτημα δεν γίνει δεκτό να διαταχθεί ο ΟΤΕ να προβαίνει σε τιμολόγηση της χονδρικής υπηρεσίας VPU Light στην περιοχή ΑΚ Καλαμακίου στην προβλεπόμενη από την Προσφορά Αναφοράς τιμή για τη χονδρική υπηρεσία LLU.

(6) Να διαταχθεί ο ΟΤΕ όπως απέχει από την επιβολή τέλους μετατροπής των υφιστάμενων συνδέσεων των συνδρομητών της καταγγέλλουσας στις περιοχές ΑΚ Καλαμακίου, Αλικιανού και Γαλατά από LLU σε VPU Light.

(7) Να διαταχθεί ο ΟΤΕ όπως χορηγήσει επιπλέον παράταση, μέχρι τις 31.12.2021 για την πλήρη κατάργηση υποδομών του δικτύου στην περιοχή του Ρέματος της Πικροδάφνης και την ολοκλήρωση του έργου της μεταγωγής των συνδρομητών της καταγγέλλουσας.

II. Η ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΕΕΤΤ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ - ΟΙ ΙΣΧΥΡΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΑΣΗ ΜΕΡΩΝ

Στο πλαίσιο της ενώπιον της ΕΕΤΤ ακροαματικής διαδικασίας, οι ισχυρισμοί που υπεβλήθησαν αφενός από την καταγγελλόμενη «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» αφετέρου δε από την καταγγέλλουσα «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.», έχουν εν συνόψει ως εξής:

II. 1 Οι ισχυρισμοί της καταγγελλόμενης «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ (ΟΤΕ ΑΕ)»

1. Η εταιρία «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)», στο πλαίσιο της ακροαματικής διαδικασίας και του υπ' αρ. πρωτ. ΕΕΤΤ 23881/21.10.2022 Υπόμνηματός της (και του υπ' αρ. ΕΕΤΤ 25568/11.11.2022 εγγράφου της με θέμα «Υποβολή Προσθήκης/Αντίκρουσης Υπομνήματος»), ζήτησε την καθολοκληριαν απόρριψη της καταγγελίας της εταιρίας WIND. Καταρχάς σημείωσε ότι η καταγγελία της εν θέματι εταιρίας έχει καταστεί πλέον άνευ αντικειμένου διότι τα αιτήματα αυτής έχουν σχεδόν στο σύνολό τους σιωπηρώς απορριφθεί και διότι σε κάθε περίπτωση έχουν καταστεί ανεπίκαιρα. Εξάλλου θεωρεί ότι η συγκεκριμένη καταγγελία εξ αρχής ήταν προσχηματική και είχε ως στόχο να θέσει αιτήματα κανονιστικής φύσης.

2. Η καταγγελλόμενη σημειώνει ότι η εταιρία WIND με την καταγγελία της αναφέρεται μεν σε τρεις περιπτώσεις στις οποίες δεν υπήρχε άλλη δυνατότητα πέρα από την κατάργηση του δικτύου χαλκού του ΟΤΕ, αλλά η καταγγελία επικεντρώνεται στην περίπτωση της κατάργησης του δικτύου χαλκού του ΟΤΕ στην περιοχή του ρέματος της Πικροδάφνης στο ΑΚ ΟΤΕ Καλαμακίου. Στην εν λόγω περιοχή σύμφωνα με την καταγγελλόμενη λόγω ακραίων καιρικών φαινομένων η κατασκευή από την οποία διέρχεται το δίκτυο χαλκού της εταιρίας ΟΤΕ ΑΕ υπέστη πολύ σημαντική φθορά με αποτέλεσμα να μην είναι η κατασκευή αυτή πλέον ασφαλής. Η ΟΤΕ ΑΕ προσπάθησε έστω και προσωρινά να διατηρήσει το δίκτυο στην εν λόγω περιοχή, αλλά δεν της επιτράπη από την Περιφέρεια Αττικής να εκτελέσει οποιαδήποτε εργασία στην κατασκευή διεύλευσης του δικτύου χαλκού της. Συνεπώς αναγκάστηκε να προβεί στην κατάργηση αυτού και δεν υπήρξε άλλη εναλλακτική πέραν της εξυπηρέτησης των συγκεκριμένων συνδρομητών μέσω της τεχνολογίας VPU light.

3. Η καταγγελλόμενη επισημαίνει ότι και στις τρεις υπό διερεύνηση περιπτώσεις κατάργησης του δικτύου χαλκού εξασφάλισε ότι οι συνδρομητές που εξυπηρετούνται από το συγκεκριμένο δίκτυο χαλκού που καταργήθηκε δεν επρόκειτο να μείνουν χωρίς υπηρεσία, παρέχοντας άμεσα στους παρόχους μέσω της νέας τεχνολογίας VPU light αναβαθμισμένη υπηρεσία, ενώ ειδικότερα στην περίπτωση του ρέματος της Πικροδάφνης τήρησε και με το παραπάνω την προβλεπόμενη στην Απόφαση της ΕΕΤΤ 792/07/2016 προθεσμία των δεκαοκτώ (18) μηνών για την ενημέρωση των παρόχων και της ΕΕΤΤ για την επικείμενη κατάργηση του συγκεκριμένου δικτύου χαλκού. Συνεπώς ουδεμία διάταξη της Τηλ/κης νομοθεσίας παραβίασε. Αντίστοιχα, σημειώνει ότι δεν προέβη σε ουδεμία αντιανταγωνιστική πρακτική αλλά αναγκάστηκε, διότι δεν είχε άλλη επιλογή, στις συγκεκριμένες περιπτώσεις να καταργήσει το δίκτυο χαλκού ιδιοκτησίας της όπως ακριβώς της δίνει τη δυνατότητα να το πράξει η Τηλ/κη νομοθεσία.

4. Επιπλέον η καταγγελλόμενη σημειώνει ότι η καταγγέλλουσα εταιρία WIND ξεκίνησε από το έτος 2019 την εφαρμογή γενικής στρατηγικής μετάβασης των συνδρομητών της από τον χαλκό σε τεχνολογία VPU light. Συνεπώς η μετάβαση των συνδρομητών της εταιρίας WIND σε νέες τεχνολογίες λόγω της αναγκαστικής αυτής κατάργησης του δικτύου χαλκού στην περιοχή του ρέματος της Πικροδάφνης όχι μόνο δεν έρχεται σε αντίθεση αλλά συμβαδίζει κιόλας με την γενικότερη στρατηγική της.

5. Επί των ισχυρισμών της εταιρίας WIND όσον αφορά την υποτιθέμενη παράβαση από τον ΟΤΕ της Τηλ/κης νομοθεσίας, η καταγγελλόμενη αναφέρει αναλυτικότερα τα εξής: Στην Απόφαση της ΕΕΤΤ υπ' αρ. 792/07/2016, στο άρθρο 5.14 αυτής θεσπίζεται «Υποχρέωση (της ΟΤΕ ΑΕ) να ενημερώνει αναλυτικά την ΕΕΤΤ και τους εναλλακτικούς παρόχους: (α) τουλάχιστον 18 μήνες νωρίτερα από οποιαδήποτε σημαντική αλλαγή στο δίκτυο του και ιδίως στην περίπτωση κατάργησης δικτύων χαλκού και (β) τέσσερις μήνες νωρίτερα στην περίπτωση κατασκευής νέου/ή και αναβάθμισης υφιστάμενου σημείου πρόσβασης δικτύου NGA». Εν προκειμένω η εταιρία ενημέρωσε το πρώτον για την κατάργηση του συγκεκριμένου δικτύου χαλκού ιδιοκτησίας της την 17.01.2018. Στις 18.04.2021 η εταιρία προχώρησε στην διακοπή της βλαβοδιαχείρισης των συνδέσεων του υπό κατάργηση δικτύου. Ωστόσο ακόμα και τέσσερα και πλέον έτη μετά την πρώτη ενημέρωση η εταιρία δεν έχει αποξηλώσει τη συγκεκριμένη υποδομή. Επομένως η ΟΤΕ ΑΕ τήρησε και με το παραπάνω την προθεσμία των 18 μηνών προηγούμενης ενημέρωσης και δεν παραβίασε τις διατάξεις της Τηλ/κης νομοθεσίας.

6. Ως προς τον αναγκαστικό χαρακτήρα της επιλογής της κατάργησης του δικτύου χαλκού (τον οποίο αναγκαστικό χαρακτήρα η καταγγέλλουσα αμφισβητεί) η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ επάγεται τα ακόλουθα: Η κατασκευή από την οποία διέρχεται το δίκτυο χαλκού στην συγκεκριμένη περιοχή λόγω ακραίων καιρικών φαινομένων έπαθε

σημαντική ζημιά και κατέστη μη ασφαλής. Η ΟΤΕ ΑΕ προσπάθησε να βρει λύση υποβάλλοντας στην Περιφέρεια Αττικής δύο προτάσεις σχετικά, οι οποίες δεν έγιναν δεκτές λόγω τεχνικών δυσκολιών στην υλοποίησή τους. Κατόπιν η ΟΤΕ ΑΕ πρότεινε να προβεί σε εργασίες αποκατάστασης της υφιστάμενης κατασκευής αλλά και αυτό δεν κατέστη εφικτό λόγω δυσκολιών στην αδειοδότηση των εργασιών αποκατάστασης.

7. Ως προς το θέμα της ενημέρωσης προ πενταετίας το οποίο εγείρει η καταγγέλλουσα, η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ σημειώνει τα ακόλουθα: Σύμφωνα με τις διατάξεις της Απόφασης ΕΕΤΤ 792/07/2016 (άρθρο 5 παρ. 13) υποχρέωση ενημέρωσης της ΕΕΤΤ και των Παρόχων προ πενταετίας υπάρχει μόνο για την περίπτωση της κατάργησης τουλάχιστον ενός Αστικού Κέντρου ΟΤΕ. Δε μπορεί σε καμία περίπτωση να εξομοιωθεί με κατάργηση Αστικού κέντρου η περίπτωση της κατάργησης του δικτύου χαλκού στην περίπτωση της Πικροδάφνης όταν σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της ίδιας της καταγγέλλουσας με την κατάργηση της συγκεκριμένης υποδομής καταργείται το κύριο δίκτυο χαλκού σε ποσοστό 40,09% των ΤΚΜ του Αστικού Κέντρου ΟΤΕ Καλαμακίου, στο οποίο υπάγεται η συγκεκριμένη περιοχή ήτοι καταργείται λιγότερο από το 50% του κύριου δικτύου του συγκεκριμένου Αστικού Κέντρου. Σύμφωνα δε με στοιχεία της ΟΤΕ ΑΕ οι βρόχοι της καταγγέλλουσας που επηρεάστηκαν από την κατάργηση του δικτύου χαλκού του ΟΤΕ στην περιοχή της Πικροδάφνης αποτελούν περίπου το 28% των λειτουργούντων βρόχων αυτής στο συγκεκριμένο ΑΚ. Οι δε περιπτώσεις κατάργησης δικτύου αφορούν ακόμα μικρότερο αριθμό συνδρομητών στις περιοχές Αλικιανού Χανίων ([...]) βρόχους της καταγγέλλουσας και στην περίπτωση του Γαλατά Χανίων ([...]) βρόχους της καταγγέλλουσας. Σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με την ΟΤΕ ΑΕ, στην περίπτωση της κατάργησης του δικτύου χαλκού στην περιοχή της Πικροδάφνης έχουν περάσει από την πρώτη ενημέρωση των Παρόχων σχεδόν πέντε έτη. Ως εκ τούτου, κατά την εταιρία ΟΤΕ δεν τίθεται ζήτημα παραβίασης της Τηλ/κης νομοθεσίας.

8. Όσον αφορά την υποτιθέμενη παράβαση από την ΟΤΕ ΑΕ του δικαίου περί προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού, η ΟΤΕ ΑΕ επάγεται τα ακόλουθα: Η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ δεν παραβίασε τις διατάξεις περί προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού καθόσον δεν προέβη σε κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της εφαρμόζοντας κάποια αντιανταγωνιστική πρακτική. Αντιθέτως, προέβη όπως της δίνει την δυνατότητα η Τηλ/κη νομοθεσία και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που η Τηλ/κη νομοθεσία θέτει, αναγκαστικά, εξαιτίας λόγων εκτός της σφαιράς επιρροής της σε τρεις συγκεκριμένες περιπτώσεις στην κατάργηση του δικτύου χαλκού ιδιοκτησίας της.

9. Ειδικότερα και ως προς την υποτιθέμενη 'εξυπονοούμενη' άρνηση πρόσβασης την οποία καταγγέλει η εταιρία WIND στην υπό εξέταση καταγγελία της, αναφέρει τα εξής: Η καταγγέλλουσα υποστηρίζει ότι δήθεν υπήρξε απο πλευράς ΟΤΕ ΑΕ καθυστέρηση και δυστροπία στην αποκατάσταση τεχνικών προβλημάτων που συνδέονται με την πρόσβαση στον τοπικό βρόχο, γεγονός που δήθεν συνεπάγεται 'εξυπονοούμενη' άρνηση πρόσβασης στον τοπικό βρόχο. Αυτό όμως δεν ευσταθεί διότι η ΟΤΕ ΑΕ ποτέ δεν άφησε τους συνδρομητές χωρίς υπηρεσία και φρόντισε άμεσα να υπάρχει η δυνατότητα εξυπηρέτησης αυτών με την τεχνολογία VPU light η οποία είναι μια σύγχρονη υπηρεσία που προσφέρει αναβαθμισμένη υπηρεσία. Επομένως οι Πάροχοι είχαν εξαρχής όχι απλά ισοδύναμο αλλά και αναβαθμισμένο χονδρικό προϊόν για να δώσουν την υπηρεσία στους συνδρομητές τους. Άρα δεν υπήρξε καθυστέρηση ούτε δυστροπία και πολύ περισσότερο άρνηση της εταιρίας ΟΤΕ ΑΕ στις υπό κρίση περιπτώσεις του δικτύου χαλκού.

10. Ως προς την στρατηγική της ίδιας της καταγγέλλουσας για την μετάβαση των συνδρομητών της σε δίκτυα νέας γενιάς, η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ σημειώνει τα κάτωθι: Σύμφωνα με στοιχεία της ΟΤΕ ΑΕ αλλά και όπως η καταγγέλλουσα συνομολόγησε κατά την ακροαματική διαδικασία (σύμφωνα με την ΟΤΕ ΑΕ) ανεξάρτητα από το πρόβλημα στην περιοχή της Πικροδάφνης, η καταγγέλλουσα ξεκίνησε από το έτος 2019 την εφαρμογή γενικής στρατηγικής μετάβασης των συνδρομητών από την τεχνολογία LLU σε τεχνολογία VPU Light. Συνεπώς η μετάβαση των συνδρομητών της σε νέες τεχνολογίες λόγω της αναγκαστικής κατάργησης του δικτύου χαλκού στην περιοχή της Πικροδάφνης όχι μόνο δεν έρχεται σε αντίθεση, αλλά συμβαδίζει με την γενικότερη στρατηγική της για την μετάβαση των συνδρομητών αυτών στη νέα τεχνολογία. Ενδεικτικά η ΟΤΕ ΑΕ αναφέρει αναλυτικά στοιχεία των ετών 2019-2021 σε τέσσερα μεγάλα ΑΚ ΟΤΕ και διαπιστώνει ότι η καταγγέλλουσα μειώνει διαρκώς τον αριθμό των συνδρομητών που εξυπηρετούνται από το δίκτυο χαλκού αυξάνοντας το πλήθος των συνδρομητών που εξυπηρετούνται μέσω τεχνολογίας VPU Light (σε ποσοστά της τάξης του [...], [...], [...] και [...]). Επίσης σύμφωνα με τα στοιχεία της ΟΤΕ ΑΕ, ειδικά στο ΑΚ Καλαμακίου κατά το χρονικό διάστημα 2019 έως και 2022 στους ΤΚΜ που δεν επηρεάστηκαν από την κατάργηση του δικτύου χαλκού στην περιοχή του ρέματος της Πικροδάφνης, η καταγγέλλουσα ενεργοποίησε με τον ίδιο ρυθμό τους συνδρομητές στις καμπίνες (μετάβαση των συνδρομητών σε τεχνολογία VPU Light) σε σχέση με τους ΤΚΜ που επηρεάστηκαν από την κατάργηση του δικτύου χαλκού στην περιοχή του ρέματος της Πικροδάφνης. Επομένως με δική της πρωτοβουλία και ανεξάρτητα από την κατάργηση του δικτύου χαλκού από τον ΟΤΕ προβαίνει σε μετάβαση των συνδρομητών της σε δίκτυα νέας γενιάς.

11. Ως προς την υποτιθέμενη ζημία της καταγγέλλουσας από την κατάργηση του δικτύου χαλκού στο Ρέμα της Πικροδάφνης, η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ επάγεται τα ακόλουθα: Η καταγγέλλουσα δεν ανέφερε συγκεκριμένα οικονομικά στοιχεία ως προς την ζημία την οποία επικαλείται ότι δήθεν υπέστη. Πέραν τούτου, η ΟΤΕ ΑΕ χρηματοδότησε στην συγκεκριμένη περιοχή την μετάβαση στη νέα τεχνολογία, η οποία ως προελέχθη αποτελούσε σε κάθε περίπτωση στρατηγική της καταγγέλλουσας. Συγκεκριμένα, η ΟΤΕ ΑΕ προσέφερε στην καταγγέλλουσα και στους λοιπούς παρόχους ως κίνητρο για την μετάβαση των συνδρομητών τους σε νέες υποδομές δικτύου έκπτωση 100% στα εφάπαξ τέλη για τα αιτήματα μεταφοράς συνδρομητών σε τεχνολογία VPU Light με εμπορικά πακέτα 50,100 και 200 Mbps από τις 21.10.2019 μέχρι και τις 31.12.2020 και έκπτωση 50% σε περίπτωση μετάβασης των συνδρομητών τους σε τεχνολογία VPU Light 24 Mbps. Επομένως η καταγγέλλουσα δεν υπέστη οικονομική ζημία από την μετάβαση των συνδρομητών της σε νέα τεχνολογία.

12. Ως προς την υποτιθέμενη απαξίωση των επενδύσεων της καταγγέλλουσας λόγω της μετάβασης των συνδρομητών της από το δίκτυο χαλκού στην τεχνολογία VPU Light, η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ αναφέρει ότι ο ως άνω ισχυρισμός της καταγγέλλουσας, ότι δήθεν απαξιώνονται οι επενδύσεις της σε συνεγκαταστάσεις, δεν ευσταθεί. Η συνεγκατάσταση στην περιοχή του ρέματος της Πικροδάφνης χρονολογείται από το έτος 2006 ενώ στις λοιπές περιπτώσεις 15 χρόνια πριν. Ως εκ τούτου, η επένδυση αυτή έχει αποσβεσθεί. Σε κάθε περίπτωση δεδομένου ότι και στις τρεις περιπτώσεις που αφορά η εν θέματι καταγγελία δεν καταργείται πλήρως το Αστικό κέντρο και εξακολουθούν να υπάρχουν συνδρομητές που εξυπηρετούνται από τον χαλκό, τότε οι επενδύσεις αυτές εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται και δεν έχουν απαξιωθεί. Επομένως το σχετικό επιχείρημα της καταγγέλλουσας είναι αβάσιμο.

13. Εκ των ανωτέρω σαφώς προκύπτει κατά την εταιρία ΟΤΕ ΑΕ ότι αυτή δεν προέβη σε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης με πρακτικές περιορισμού του ανταγωνισμού στην αγορά καθόσον και στις τρεις υπό εξέταση περιπτώσεις η κατάργηση δικτύου χαλκού ιδιοκτησίας της έγινε από λόγους εκτός της σφαιράς επιρροής της και όχι βάσει στρατηγικής αυτής. Η κατάργηση του δικτύου χαλκού της ΟΤΕ ΑΕ έγινε δε σύμφωνα με τις προβλέψεις της Τηλ/κης νομοθεσίας και δεν υπήρξε ούτε ζημία ούτε καν διακινδύνευση του ελεύθερου ανταγωνισμού στην αγορά. Η δε έννοια της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης προϋποθέτει κατά την ΟΤΕ ΑΕ συμπεριφορά «η οποία είναι ικανή να επηρεάσει τη δομή μιας αγοράς...» και «η οποία εμποδίζει τη διατήρηση του ανταγωνισμού που υπάρχει ακόμα στην αγορά ή την ανάπτυξη του ανταγωνισμού αυτού...». Συνεπώς το άρθρο 102, κατά την ΟΤΕ ΑΕ, δεν απαγορεύει μια συμπεριφορά ως καταχρηστική παρά μόνο εφόσον προκύπτει από τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης ότι η συμπεριφορά αυτή στη συγκεκριμένη περίπτωση δύναται να έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Συνεπώς η πρόκληση βλάβης στον ανταγωνισμό δεν αποτελεί απλή επιβαρυντική περίπτωση αλλά στοιχείο του πραγματικού.

14. Επί των ερωτημάτων που ετέθησαν από την ΕΕΤΤ στο πλαίσιο της ακροαματικής διαδικασίας, η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ σημείωσε τα ακόλουθα: Καταρχάς παραθέτει αναλυτικό ιστορικό της υπόθεσης (το οποίο εστιάζει στην επιστολογραφία της με την Περιφέρεια Αττικής) εκ του οποίου κατά την άποψη της ΟΤΕ ΑΕ προκύπτει ότι αφενός ο ΟΤΕ κατέληξε στην κατάργηση του δικτύου χαλκού στο Ρέμα της Πικροδάφνης διότι δεν υπήρξε άλλη λύση και αφετέρου ότι ο ΟΤΕ ενημέρωσε εμπροθέσμως, πλήρως και εκτεταμένως τους Παρόχους και την ΕΕΤΤ για την κατάργηση του συγκεκριμένου δικτύου χαλκού στην περιοχή του Ρέματος της Πικροδάφνης. Εν συνόψει η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ υποστηρίζει ότι ο ΟΤΕ εξάντλησε όλες τις δυνατότητες για την προσωρινή έστω αντιμετώπιση της στατικής ανεπάρκειας της κατασκευής διέλευσης του δικτύου χαλκού στην περιοχή του ρέματος της Πικροδάφνης και αφετέρου ενημέρωσε τους Παρόχους σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 5.14 της υπ' αρ. 792/07/22.12.2016 Απόφασης της ΕΕΤΤ.

15. Περαιτέρω και όσον αφορά το ερώτημα που ετέθη σχετικά με το ποσοστό των συνδρομητών που αρνούνται την μετάβαση σε δίκτυα νέα γενιάς και γενικά αρνούνται την οποιαδήποτε μεταβολή στη σύνδεσή τους, η εταιρία ΟΤΕ σημειώνει τα εξής: Από τα στοιχεία της εταιρίας κατά την διαδικασία μετάβασης σε δίκτυα νέας γενιάς δεν υπήρξε συγκεκριμένο ποσοστό συνδρομητών που να αρνήθηκε τη μετάβαση σε νέες τεχνολογίες ή να αρνήθηκε οποιαδήποτε αλλαγή στη σύνδεσή του και οι τυχόν περιπτώσεις των συνδρομητών που ήταν αρνητικοί ήταν ελάχιστες, ενώ στο τέλος και αυτοί που στην αρχή είναι αρνητικοί αποδέχονται τις αλλαγές και συμφωνούν με τη μετάβαση σε νέα τεχνολογία. Συγκεκριμένα η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ έχει διαπιστώσει ότι όταν η ενημέρωση του πελάτη είναι έγκαιρη, ορθή και ακριβής και πρόκειται για καλύτερης ποιότητας δίκτυο τότε σπάνια υπάρχει άρνηση του πελάτη.

16. Ως προς την ενδεχόμενη απώλεια συνδρομητών λόγω της κατάργησης του δικτύου χαλκού στην περιοχή του Ρέματος της Πικροδάφνης στο ΑΚ Καλαμακίου, η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ σημειώνει ότι η ίδια δεν έχει χάσει συνδρομητές λόγω της κατάργησης του δικτύου χαλκού. Σημειώνει επίσης ότι προσπάθησε να διαπιστώσει πόσοι από τους συνδρομητές της εταιρίας WIND του ΤΚΜ του ΑΚ Καλαμακίου που επηρεάστηκαν από την

κατάργηση του δικτύου χαλκού στην περιοχή κατήργησαν την σύνδεσή τους επιλέγοντας άλλο πάροχο. Κατά την προσπάθεια αυτή, η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ διαπίστωσε ότι καθόσον το δίκτυο είναι δυναμικό και οι συνδρομητές μεταφέρουν την σύνδεσή τους από το ένα δίκτυο σε κάποιο άλλο της αρεσκείας τους βάσει των δικών τους κριτηρίων και κυρίως βάσει των εμπορικών προσφορών που λαμβάνουν από κάθε πάροχο, δεν είναι δυνατόν να υπάρξει ασφαλές συμπέρασμα.

17. Ως προς το επιχείρημα της εταιρίας WIND ότι δήθεν υπήρξε πολύ μικρή αύξηση της πελατειακής της βάσης στο ΑΚ Καλαμακίου ([...]) από τον Ιούνιο του έτους 2018 έως και τον Μάιο του έτους 2022 σε σχέση με το μέσο όρο πανελλαδικά ([...]) γεγονός που δήθεν αποδεικνύει την ζημιά που υπέστη από την εν λόγω απόφαση του ΟΤΕ για κατάργηση του δικτύου χαλκού στην συγκεκριμένη περιοχή, η εταιρία ΟΤΕ σημειώνει τα εξής: Η καταγγέλλουσα, ουδόλως αποδεικνύει που οφείλεται αυτή η μειωμένη αυτή ανάπτυξη, η οποία ενδέχεται να αποτελεί αποτέλεσμα της δικής της εμπορικής πολιτικής. Θα μπορούσε για παράδειγμα η καταγγέλλουσα να έχει επιλέξει τη μη διάθεση πόρων στη συγκεκριμένη περιοχή λόγω μειωμένης δυναμικής του ανταγωνισμού. Επιπλέον θεωρεί ότι η καταγγέλλουσα εκτός από το γεγονός ότι επέλεξε η ίδια εμπορικά να καθυστερήσει τη διαδικασία της μετάβασης των συνδρομητών της από το ΑΚ σε καμπίνα, επέλεξε την ενεργοποίηση του προϊόντος Fiber to the Home το οποίο είναι πιο χρονοβόρο και πολύπλοκο στην ενεργοποίησή του.

18. Ως προς το ζήτημα της τυχόν κατάργησης και άλλων τμημάτων δικτύου χαλκού σε άλλα κέντρα, η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ σημειώνει ότι παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια συμβαίνουν πολύ συχνά ακραία καιρικά φαινόμενα με πολλές καταστροφές στο δίκτυο της, η εταιρία προσπαθεί και αποκαθιστά τα προβλήματα στο σύνολό τους με αποτέλεσμα να υπάρχουν πολύ λίγοι υπαίθριοι κατανεμητές για τους οποίους έχει ενημερώσει για κατάργηση του κυρίου δικτύου. Συγκεκριμένα, μετά από καταστροφή έχει ενημερώσει μέχρι σήμερα μόλις για είκοσι δύο ΤΚΜ, οι οποίοι βρίσκονται σε οκτώ ΑΚ από τα συνολικά σε όλη την επικράτεια 932 ΑΚ στα οποία έχουν συνεγκατάσταση οι Πάροχοι ότι καργείται το κύριο δίκτυο. Σε όλες τις περιπτώσεις εκτός από μια, οι συνδρομητές εξυπηρετούνται από την καμπίνα, λαμβάνοντας αναβαθμισμένες υπηρεσίες. Στην μοναδική αυτή περίπτωση που δεν εξυπηρετούνται οι συνδρομητές από την καμπίνα της εταιρίας ΟΤΕ ΑΕ οι συνδρομητές εξυπηρετούνται από καμπίνα της εταιρίας ΟΤΕ RURAL. Το σύνολο των βρόχων των παρόχων που επηρεάζονται συνολικά στις ανωτέρω περιπτώσεις είναι 368.

19. Επιπροσθέτως στο υπ' αρ. ΕΕΤΤ 25568/11.11.2022 έγγραφό της με θέμα 'Υποβολή Προσθήκης/Αντίκρουσης Υπομνήματος', η εταιρία ΟΤΕ σημειώνει ότι το γεγονός ότι η κρίσιμη κατασκευή στην περιοχή του ρέματος της Πικροδάφνης δεν έχει ακόμα καταρρεύσει, δεν καθιστά την κατασκευή αυτή ασφαλή, όπως όλως αβασίμως ισχυρίζεται η καταγγέλλουσα. Αντιθέτως, η συγκεκριμένη κατασκευή παραμένει επικίνδυνη και πρέπει να αποξηλωθεί και όλα όσα αντίθετα αναφέρει η καταγγέλλουσα στο από 06.10.2022 Υπόμνημά της είναι αβάσιμα και απορριπτέα.

20. Επί τη βάση όλων των ανωτέρω, η εταιρία ΟΤΕ ΑΕ επάγεται ότι δεν έχει παραβιάσει τις διατάξεις της Τηλ/κης νομοθεσίας και του δικαίου του ανταγωνισμού και η καταγγελία της εταιρίας WIND πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

II. 2 Οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.»

1. Στο πλαίσιο της ακροαματικής διαδικασίας, η εταιρία «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.» υπέβαλε τα εξής: Καταρχάς επεσήμανε ότι παρά το γεγονός ότι υπήρξε ενημέρωση από πλευράς ΟΤΕ, η διαχείριση των συνεπειών επί της κατάστασης των υφιστάμενων οδεύσεων του δικτύου, κυρίως στο Ρέμα της Πικροδάφνης, δεν ήταν η δέουσα από άποψη κλιμάκωσης των ενεργειών ως προς την αποκατάσταση του δικτύου που άλλωστε αποτελεί και πρωταρχική ρυθμιστική υποχρέωση της εταιρίας ΟΤΕ βάσει των διατάξεων της ΑΠ ΕΕΤΤ 792/2016 και της Προσφοράς Αναφοράς σύμφωνα με την οποία ο ΟΤΕ στο πλαίσιο συντήρησης του δικτύου οφείλει να διατηρεί τους βρόχους και υποβρόχους του δικτύου πρόσβασης στην κατάσταση που απαιτείται προκειμένου να παρέχονται προσηκόντως οι υπηρεσίες πρόσβασης προς τους παρόχους.

2. Συνεπώς κατά την καταγγέλλουσα, η καθυστέρηση και δυστροπία του ΟΤΕ στην αποκατάσταση των προβλημάτων τεχνικής φύσης που συνδέονται με την πρόσβαση στον τοπικό βρόχο καθώς και το γεγονός ότι η καταγγέλλουσα δε μπορεί να ανταγωνιστεί αποτελεσματικά τον ΟΤΕ στην παροχή προϊόντος 24 Mbps από την καμπίνα, δεδομένου ότι η χρήση της τεχνολογίας VPU Light καθιστά την παροχή της υπηρεσίας μη βιώσιμη εμπορικά λόγω του αρνητικού περιθωρίου κέρδους συνιστούν τη βάση της καταγγελίας της, η οποία σε κάθε περίπτωση δε μπορεί να χαρακτηριστεί ούτε άνευ αντικειμένου όπως αβάσιμη ισχυρίστηκε η εταιρία ΟΤΕ κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας.

3. Περαιτέρω η καταγγέλλουσα σημείωσε στο πλαίσιο της ενώπιον της ΕΕΤΤ διαδικασίας ότι προφανώς η μεταγωγή του συνόλου των υπηρεσιών από το ΑΚ σε καμπίνες NGA ήταν η πλέον συμφέρουσα λύση προς την υλοποίηση των επιλογών του ΟΤΕ προς την κατεύθυνση εν προκειμένω της κατάργησης του δικτύου χαλκού

στην εν λόγω περιοχή. Όσον αφορά στην περίπτωση της περιοχής Χανίων που κατέρρευσε η γέφυρα, η επιλογή του ΟΤΕ ήταν επίσης στην κατεύθυνση της μη αποκατάστασης. Ανεξάρτητα επίσης από το εάν η επένδυση της καταγγέλλουσας έχει αποσβεσθεί η πρακτική του ΟΤΕ είχε άμεσο αντίκτυπο στην τοπική ανάπτυξη της βάσης σε μια περιοχή που ακριβώς λόγω της ως άνω επένδυσης η καταγγέλλουσα είχε σχετικά ικανοποιητική παρουσία.

4. Αναφορικά με την περίπτωση του καλωδίου που εξυπηρετεί συνδέσεις της καταγγέλλουσας σε ΤΚΜ του ΑΚ Γαλατά Χανίων, η εταιρία ΟΤΕ επίσης επιλέγει τη μη διενέργεια εργασιών αποκατάστασης επικαλούμενος ότι η υφιστάμενη δρομολόγηση του κυρίου δικτύου διέρχεται από ιδιοκτησίες τρίτων. Σε κάθε περίπτωση το γεγονός ότι η ΟΤΕ ΑΕ έχει επιλέξει η υλοποίηση του δικτύου να διέρχεται από ιδιοκτησίες τρίτων δεν καθιστά δικαιολογημένη την μη διενέργεια εργασιών προς την αποκατάσταση αυτού, πολλώ δε μάλλον καταρρίπτει τους ισχυρισμούς του περί μη ύπαρξης άλλης επιλογής από την κατάργηση δικτύου, αντιθέτως μάλιστα ενισχύει τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας ότι η κατάργηση δικτυακών υποδομών σε περιοχές της χώρας με αφορμή ακραία καιρικά φαινόμενα ή το ενδεχόμενο επέλευσης ακραίων καιρικών φαινομένων ή με οποιαδήποτε άλλη πρόσβαση συνιστά κύρια επιλογή του ΟΤΕ.

5. Η καταγγέλλουσα επίσης συμπληρώνει ότι με δεδομένο ότι 126 ΤΚΜ, ήτοι σχεδόν οι μισοί του ΑΚ Καλαμακίου θα αποκοπούν, η καταγγέλλουσα οδηγείται υποχρεωτικά σε επανασχεδιασμό του δικτύου στην εν λόγω τοπική αγορά με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις που αυτό συνεπάγεται για αυτήν. Αναφορικά δε με τον ισχυρισμό της ΟΤΕ ΑΕ ότι μετά από έρευνα διαπιστώθηκε ότι η καταγγέλλουσα από το 2019 εφαρμόζει μια πολιτική μετάβασης συνδρομητών από την τεχνολογία χαλκού στην τεχνολογία VPU Light, η καταγγέλλουσα υποβάλει ότι καθότι ο ΟΤΕ το 2019 ανακοίνωσε ότι 19 ΑΚ σε όλη την Επικράτεια, ορισμένα δε από αυτά πολύ μεγάλα, πρόκειται να καταργηθούν έως το 2024, αυτή έπρεπε να δρομολογήσει τις ενέργειες που απαιτούνται για την σταδιακή μετάβαση των συνδρομητών της από το ΑΚ σε καμπίνες NGA στα υπό κατάργηση ΑΚ.

6. Όσον αφορά την σύγκριση της αύξησης της πελατειακής της βάσης κατά το χρονικό διάστημα 2018 έως 2022 ήτοι τέσσερα χρόνια μετά την εκκίνηση της σχετικής ενημέρωσης για την κατάργηση των 126 ΤΚΜ στο ΑΚ Καλαμακίου, παρατηρείται ένας δείκτης αύξησης της τάξεως του σχεδόν [...]%. Αντίθετα στο σύνολο της Επικράτειας, ο συγκεκριμένος δείκτης ανέρχεται περίπου σε ποσοστό [...]%.

7. Η καταγγέλλουσα επίσης σημειώνει σε σχέση με τα ερωτήματα που ετέθησαν στην ακρόαση ότι υπάρχει ένας αριθμός συνδρομητών οι οποίοι παραδοσιακά αρνούνται τη μετάβαση σε παροχή υπηρεσιών μέσω νέας τεχνολογίας λόγω συνήθειας, νοοτροπίας ή ακόμα πιο συχνά λόγω επιφυλακτικότητας και αναβλητικότητας. Επίσης, με δεδομένο ότι για τη μετάβαση από LLU σε NGA τεχνολογία απαιτείται η υπογραφή νέου συμβολαίου, κρίνεται σκόπιμο να σημειωθεί ότι σε κάποιες περιπτώσεις συνδρομητών εξ αυτού του λόγου παρεμποδίζεται η μετάβασή τους. Ειδικότερα συνδρομητές που δεν επιθυμούν να επαναδεσμευθούν σε νέο συμβόλαιο με 24 μήνες δέσμευση. Συνδρομητές οι οποίοι δεν ανταποκρίνονται στις συνεχείς προσπάθειες επικοινωνίας από την καταγγέλλουσα ή πιθανότατα δεν διαμένουν στο οίκημα στο οποίο βρίσκεται η σύνδεση. Σχετικά δε σημειώνει ότι εάν η μετάβαση επιφέρει και αύξηση παγίου τότε το ποσοστό άρνησης μπορεί να φτάσει έως και 95% ανάλογα με την αύξηση.

8. Περαιτέρω η καταγγέλλουσα προσθέτει ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να οριοθετείται η έννοια της ανωτέρας βίας. Υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ επέλευσης γεγονότων ανωτέρας βίας και επίκλησης ενδεχόμενου επελεύσεως φαινομένων ανωτέρας βίας. Η καταγγέλλουσα διατηρεί βάσιμες αμφιβολίες σχετικά με την επίκληση της ανωτέρας βίας ως νόμιμο έρεισμα για την κατάργηση ζωτικών τμημάτων του δικτύου. Παραθέτει δε πίνακα με συγκριτικά στοιχεία, στο πλαίσιο της γεωγραφικότητας που αποτυπώνουν το growth rate των γειτονικών περιοχών με την επηρεαζόμενη περιοχή της Πικροδάφνης στο ΑΚ Καλαμακίου.

9. Τέλος παραπέμπει σε όσα ήδη είχε καταθέσει στο πλαίσιο της καταγγελίας της, τονίζοντας ότι εκ της συμπεριφοράς της εταιρίας ΟΤΕ ΑΕ, τα πορίσματά της είναι ότι η καταγγέλλουσα όπως και κάθε πάροχος δεν δύναται να ανταγωνιστεί αποτελεσματικά τον ΟΤΕ στο βασικό πρόγραμμα των 24 Mrbs από την καμπίνα. Και ότι είναι εξαιρετικά προβληματικό το γεγονός ότι το πραγματικό περιθώριο κέρδους του ΟΤΕ για το 24μηνο συμβόλαιο Cosmote Home Double Play είναι όλως αμελητέο (σχεδόν μηδενικό) καθώς ανέρχεται μόλις σε 0,5 ευρώ αν πρόκειται για σύνδεση VPU Light, ενώ η τιμή διάθεσής του είναι ρυθμισμένη ex ante.

III. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

III. 1 Διαχρονικό Δίκαιο

1. Βάσει των αρχών που διέπουν τη διαχρονική εφαρμογή του δικαίου, καθώς και βάσει των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις ουσιαστικού δικαίου οι οποίες ίσχυαν κατά τον χρόνο επελεύσεως των γεγονότων που συνιστούν την παράβαση, χωρίς να έχει σημασία ο χρόνος κατά τον οποίο εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις και επιβάλλονται οι σχετικές κυρώσεις.

2. Η υπό κρίση υπόθεση αφορά στην διερεύνηση της ΕΕΤΤ βάσει της υπό στοιχεία ΕΕΤΤ 7944/Φ960/01.10.2020 Καταγγελίας της εταιρείας «WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.» (η Μη-Εμπιστευτική εκδοχή της ως άνω καταγγελίας έλαβε αντίστοιχα αρ. πρωτ. ΕΕΤΤ 32886/23.10.2020), του κατά πόσον η συμπεριφορά της εταιρείας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΟΤΕ Α.Ε.)» ως αυτή περιγράφεται στην ως άνω Καταγγελία, συνιστά τυχόν παράβαση των διατάξεων της Τηλεπικοινωνιακής νομοθεσίας, ιδίως δε των διατάξεων των Αποφάσεων ΕΕΤΤ: ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.12.2016, ΑΠ ΕΕΤΤ 827/04/21.09.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 835/09/16.11.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 876/05/17.12.2018, ΑΠ ΕΕΤΤ 920/13/23-12-2019, ΑΠ ΕΕΤΤ 949/6/27-07-2020, ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-21 και των διατάξεων της νομοθεσίας περί Ανταγωνισμού, ιδίως δε του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 (Α' 93) ως ισχύει, και του άρθρου 102 ΣΛΕΕ. Έτσι, κάθε συμπεριφορά η οποία έλαβε χώρα κατά το διάστημα που αναφέρεται στην καταγγελία, και η οποία πιθανολογείται ότι συνιστά παράβαση των διατάξεων της Τηλεπικοινωνιακής νομοθεσίας ή/και πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής των προβλεπόμενων στα άρθρα 1 και 2 του ν. 3959/2011 (άρθρο 102 ΣΛΕΕ) παραβάσεων, αξιολογείται βάσει των κανόνων ουσιαστικού δικαίου που ίσχυαν κατά το άνω χρονικό διάστημα.

III. 2 Νομοθετικό και Κανονιστικό Πλαίσιο Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών

III.2.1 Εισαγωγή

Ο Κανονισμός (ΕΚ) 2887/2000

Ως προελέχθη, η αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο οργανώθηκε σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης ήδη από το έτος 2000 με τον κανονισμό (ΕΚ) 2887/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο (ΕΕ 2000, L 336, σ. 4), και με την οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ 2002, L 108, σ. 33). Ήδη κατά τα ως άνω αρχικά στάδια της απελευθέρωσης της αγοράς τηλεπικοινωνιών, προβλέπετο σύμφωνα με το ως άνω πλαίσιο ότι ο φορέας που κατά την εθνική ρυθμιστική αρχή ορίζεται ως φορέας με 'σημαντική ισχύ στην αγορά' (άλλως, «ο κατεστημένος φορέας εκμεταλλεύσεως»), όφειλε να χορηγήσει στους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο του και στις συναφείς υπηρεσίες υπό διαφανείς, δίκαιους και ισότιμους όρους και να τηρεί επικαιροποιημένη προσφορά αναφοράς για τέτοια αδεσμοποίητη πρόσβαση προκειμένου να εδραιωθούν συνθήκες ανταγωνισμού στην τηλεπικοινωνιακή αγορά.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις αιτιολογικές σκέψεις 3, 6 και 7 του κανονισμού (ΕΚ) 2887/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο (ΕΕ 2000, L 336, σ. 4):« (3) Ο "τοπικός βρόχος" είναι το φυσικό κύκλωμα στρεπτού ζεύγους μεταλλικών καλωδίων στο σταθερό δίκτυο δημόσιας τηλεφωνίας που συνδέει το σημείο τερματισμού του δικτύου στις εγκαταστάσεις του πελάτη με τον κύριο καταναμητή ή συναφή εγκατάσταση του φορέα εκμετάλλευσης. Όπως αναφέρεται στην πέμπτη έκθεση της [Ευρωπαϊκής] Επιτροπής για την εφαρμογή της δέσμης ρυθμίσεων στις τηλεπικοινωνίες, το δίκτυο τοπικής πρόσβασης παραμένει ένα από τα λιγότερο ανταγωνιστικά τμήματα της απελευθερωμένης αγοράς τηλεπικοινωνιών. Οι νεοεισερχόμενοι δεν διαθέτουν εκτεταμένες εναλλακτικές υποδομές δικτύου και δεν είναι σε θέση, με παραδοσιακές τεχνολογίες, να φτάσουν το επίπεδο των οικονομιών κλίμακας και την εμβέλεια των φορέων εκμετάλλευσης που έχουν οριστεί ως κατέχοντες σημαντική ισχύ στην αγορά του σταθερού δικτύου δημόσιας τηλεφωνίας. Η κατάσταση αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι οι εν λόγω φορείς εκμετάλλευσης ανέπτυξαν τις τοπικές μεταλλικές υποδομές τους πρόσβασης εντός μεγάλων χρονικών διαστημάτων, προστατευόμενοι από αποκλειστικά δικαιώματα, ήταν δε σε θέση να χρηματοδοτούν το επενδυτικό κόστος μέσω μονοπωλιακών [προσόδων]. (6) Δεν θα ήταν οικονομικά βιώσιμο για τους νεοεισερχόμενους να δημιουργήσουν εκ νέου υποδομή πρόσβασης τοπικού βρόχου μεταλλικών αγωγών, αντίστοιχη με αυτή του επίσημου φορέα εκμετάλλευσης στο σύνολό της και μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα. Οι εναλλακτικές υποδομές, όπως η καλωδιακή τηλεόραση, οι δορυφόροι, οι ασύρματοι τοπικοί βρόχοι γενικά δεν προσφέρουν, προς το παρόν, την ίδια λειτουργικότητα ή τη γενικευμένη παρουσία των δικτύων του επίσημου φορέα εκμετάλλευσης, παρότι οι συνθήκες στα κράτη μέλη ενδέχεται να διαφέρουν. (7) Η αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο επιτρέπει στους νεοεισερχομένους να ανταγωνιστούν τους κοινοποιημένους φορείς εκμετάλλευσης παρέχοντας υπηρεσίες μετάδοσης δεδομένων υψηλής ταχύτητας για συνεχή πρόσβαση στο Διαδίκτυο και για εφαρμογές πολυμέσων μέσω της τεχνολογίας ψηφιακής γραμμής συνδρομητή (DSL), καθώς και υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας. Η υποβολή λογικού αιτήματος για αδεσμοποίητη πρόσβαση υποδηλώνει ότι η πρόσβαση είναι αναγκαία για την παροχή των υπηρεσιών του δικαιούχου και ότι η άρνησή του θα εμπόδιζε, θα περιόριζε ή θα στρέβλωνε τον ανταγωνισμό σε αυτόν τον τομέα.»

Το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού, το οποίο έφερε τον τίτλο «Σκοπός και πεδίο εφαρμογής», όριζε περαιτέρω τα ακόλουθα: «1. Ο παρών κανονισμός σκοπό έχει να εντείνει τον ανταγωνισμό και να τονώσει την

τεχνολογική καινοτομία στην αγορά της τοπικής πρόσβασης, μέσω της θέσπισης εναρμονισμένων όρων για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο, ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστική παροχή ευρέος φάσματος υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. 2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στην αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους και στις συναφείς εγκαταστάσεις των κοινοποιημένων φορέων εκμετάλλευσης όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο α).»

Το άρθρο 2 του εν λόγω κανονισμού περιλάμβανε τους εξής ορισμούς: «[...]α) “κοινοποιημένος φορέας εκμετάλλευσης”: φορείς σταθερών δημόσιων τηλεφωνικών δικτύων οι οποίοι έχουν ορισθεί από την εθνική κανονιστική αρχή ως έχοντες σημαντική ισχύ στην αγορά παροχής σταθερών δημόσιων τηλεφωνικών δικτύων και υπηρεσιών [...] γ) “τοπικός βρόχος”: το φυσικό κύκλωμα στρεπτού ζεύγους μεταλλικών καλωδίων που συνδέει το σημείο τερματισμού του δικτύου στις εγκαταστάσεις του συνδρομητή με τον κεντρικό καταναμητή ή με αντίστοιχη εγκατάσταση στο σταθερό δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο [...]».

Το άρθρο 3 του ίδιου κανονισμού είχε ως εξής: «1. Οι κοινοποιημένοι φορείς εκμετάλλευσης δημοσιεύουν από τις 31 Δεκεμβρίου 2000, και τηρούν ενήμερη, προσφορά αναφοράς για αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς τους βρόχους και στις συναφείς εγκαταστάσεις, στην οποία περιλαμβάνονται τουλάχιστον τα στοιχεία του παραρτήματος. Η προσφορά είναι επαρκώς αδεσμοποίητη, ώστε ο δικαιούχος να μην πρέπει να πληρώνει για στοιχεία ή εγκαταστάσεις του δικτύου που δεν χρειάζονται για την παροχή των υπηρεσιών του, και περιέχει περιγραφή των στοιχείων της προσφοράς, των σχετικών όρων και προϋποθέσεων και των επιβαρύνσεων. 2. Από τις 31 Δεκεμβρίου 2000, οι κοινοποιημένοι φορείς εκμετάλλευσης ικανοποιούν, υπό διαφανείς, δίκαιους και ισότιμους όρους, τις εύλογες αιτήσεις των δικαιούχων για αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς τους βρόχους και στις συναφείς εγκαταστάσεις. Οι αιτήσεις απορρίπτονται μόνον βάσει αντικειμενικών κριτηρίων σχετικών με το τεχνικώς εφικτό ή την ανάγκη διατήρησης της ακεραιότητας του δικτύου. [...] Οι κοινοποιημένοι φορείς εκμετάλλευσης θέτουν στη διάθεση των δικαιούχων εγκαταστάσεις ισοδύναμες με εκείνες που παρέχουν για τις δικές τους υπηρεσίες ή τις συνδεδεμένες με αυτούς εταιρίες, με τους ίδιους όρους και τα ίδια χρονικά πλαίσια. [...]»

Δυνάμει των άρθρων 4 και 6 της οδηγίας 2009/140/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, για την τροποποίηση των οδηγιών 2002/21/ΕΚ σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2002/19/ΕΚ σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες καθώς και με τη διασύνδεσή τους, και 2002/20/ΕΚ για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ 2009, L 337, σ. 37), ο κανονισμός 2887/2000 καταργήθηκε με ισχύ από τις 19 Δεκεμβρίου 2009.

Η οδηγία 2002/21/ΕΚ

Το άρθρο 8 της οδηγίας 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 33), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140, προέβλεπε τα ακόλουθα: «[...] 2. Οι εθνικές κανονιστικές αρχές προάγουν τον ανταγωνισμό στην παροχή δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφών ευκολιών και υπηρεσιών, μεταξύ άλλων: [...] β) μεριμνώντας ώστε να μην υφίσταται στρέβλωση ούτε περιορισμός του ανταγωνισμού στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένης της διανομής περιεχομένου- [...] 5. Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές εφαρμόζουν, προς επίτευξη των στόχων πολιτικής που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4, αντικειμενικές, διαφανείς, αμερόληπτες και αναλογικές ρυθμιστικές αρχές, ιδίως μέσω: [...] στ) της επιβολής ex ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων μόνον εφόσον δεν υφίσταται αποτελεσματικός και βιώσιμος ανταγωνισμός και της άρσης των υποχρεώσεων αυτών αφ' ής στιγμής πληρούται αυτή η προϋπόθεση.»

ν. 3431/2006 (Α' 13)

Σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών¹ το οποίο ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με το ν 3431/2006 (Α' 13) «Περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και άλλες διατάξεις» και ιδίως το

¹ Ιδίως Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2002 σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο), Οδηγία 2002/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2002 σχετικά με πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους (οδηγία για την πρόσβαση), Σύσταση της Επιτροπής της 17ης Δεκεμβρίου 2007 «αναφορικά με σχετικές Αγορές Προϊόντων και Υπηρεσιών στον Τομέα των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών οι οποίες επιδέχονται εκ των προτέρων κανονιστική ρύθμιση, σύμφωνα με την Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (Ε(2007) 5406), (ΟJ L344/65, 28-12-2007) («Νέα Σύσταση») και Κατευθυντήριες Γραμμές της Επιτροπής για την ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (2002/С 165/03), («Κατευθυντήριες Γραμμές»).

άρθρο 36 αυτού, η ΕΕΤΤ, βάσει των αρμοδιοτήτων της από το άρθρο 12 περ. (α) του Νόμου, καλείτο να ορίσει σχετικές αγορές στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες - ιδίως τις σχετικές γεωγραφικές αγορές στην Ελληνική επικράτεια- ακολουθώντας τη διαδικασία ορισμού αγορών που περιγράφεται στην Οδηγία Πλαίσιο (Κεφάλαιο Δ» του ν. 3431/2006), τηρουμένων των άρθρων 16 και 17 του ιδίου Νόμου (άρθρα 6 και 7 της Οδηγίας Πλαίσιο). Η Οδηγία Πλαίσιο και ο ν. 3431/2006 (άρθρα 35 και 37) όριζαν περαιτέρω ότι κατόπιν της ολοκλήρωσης του ορισμού των σχετικών αγορών, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες, η ΕΕΤΤ υποχρεούτο να διεξάγει ανάλυση της αποτελεσματικότητας του ανταγωνισμού στις ως άνω αγορές σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και τη Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση [(Ε(2007) 5406, (ΟJ L344/65, 28-12-2007)] (εφεξής «Σύσταση 2007»). Βάσει των απαιτήσεων του άρθρου 37 και του άρθρου 42 παρ. 5 του ν. 3431/2006 (Β' 13), καθώς και του άρθρου 16(4) της Οδηγίας Πλαίσιο, η ΕΕΤΤ εφόσον διαπιστώσει, με βάση την ανάλυση του ανταγωνισμού, ότι μια συγκεκριμένη σχετική αγορά δεν είναι επαρκώς ανταγωνιστική, ορίζει την επιχείρηση ή τις επιχειρήσεις με ΣΙΑ στην εν λόγω αγορά και επιβάλλει τις ενδεδειγμένες ειδικές κανονιστικές υποχρεώσεις που επιλέγονται από μια λίστα που περιλαμβάνεται στην Οδηγία για την Πρόσβαση² (δύναται να προτείνει εναλλακτικά ή συμπληρωματικά και άλλες κανονιστικές υποχρεώσεις, εφόσον θεωρούνται κατάλληλες³) ή διατηρεί ή τροποποιεί τις εν λόγω υποχρεώσεις, εφόσον αυτές υφίστανται ήδη. Σύμφωνα με το άρθρο 8 (2) της Οδηγίας για την Πρόσβαση και τον ν. 3431/2000, η ΕΕΤΤ υποχρεούται να επιβάλει κάποια υποχρέωση ή υποχρεώσεις σε επιχειρήσεις με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά (ΣΙΑ)⁴ στις προσδιορισθείσες σχετικές αγορές. Ειδικά το άρθρο 42 παρ. 5 και 7 του ν. 3431/2006 όριζε μεταξύ άλλων ότι: «5. Η Ε.Ε.Τ.Τ., μετά από ανάλυση της αγοράς, η οποία πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 37, μπορεί να επιβάλει κατά περίπτωση, σε φορείς εκμετάλλευσης με Σημαντική Ισχύ σε συγκεκριμένη αγορά τις υποχρεώσεις των άρθρων 43, 44 και 45...» «7. Οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο είναι αναλογικές και δικαιολογημένες. Οι υποχρεώσεις αυτές επιβάλλονται κατόπιν διαβούλευσης σύμφωνα με τα άρθρα 16 και 17». Σύμφωνα με τα άρθρα 12 στοιχείο ιβ και το άρθρο 17 του ν. 3431/2006, η ΕΕΤΤ προβαίνει σε διαβούλευση σε κάθε περίπτωση πριν από τη λήψη μέτρων που έχουν σημαντική επίπτωση στη σχετική αγορά, κατ' εφαρμογή του παρόντος νόμου, δίδοντας στα ενδιαφερόμενα μέρη τη δυνατότητα να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους στο προτεινόμενο μέτρο, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος. Σύμφωνα με τα άρθρα 12 ι και 16 (3) του ν. 3431/2006 «3. Εφόσον η Ε.Ε.Τ.Τ., κατόπιν της διενέργειας διαβούλευσης σύμφωνα με το άρθρο 17, προτίθεται να αποφασίσει επί θέματος το οποίο: (α) εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 36 ή 37 ή 42 ή 68 παρ. 1 και (β) επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ Κρατών -Μελών, κοινοποιεί και θέτει, με την επιφύλαξη του επιχειρηματικού απορρήτου, σχέδιο αιτιολογημένης απόφασης στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των Εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών των άλλων Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με την παρ. 1 του παρόντος άρθρου. Η Ε.Ε.Τ.Τ. λαμβάνει υπόψη τις παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των Εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών των άλλων Κρατών -Μελών μόνον εφόσον υποβληθούν εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μηνός ή εντός της προθεσμίας του άρθρου 17, εάν η προθεσμία αυτή είναι μεγαλύτερη. Η Ε.Ε.Τ.Τ. κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την τελική απόφαση.» Σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο, η διαδικασία ανάλυσης της αγοράς σύμφωνα με το άρθρο 16 πρέπει να ακολουθεί χρονικά τον ορισμό της σχετικής αγοράς, ο οποίος λαμβάνει χώρα το συντομότερο δυνατό μετά την υιοθέτηση, ή τη μεταγενέστερη αναθεώρηση της Σύστασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις Σχετικές Αγορές⁵. Κατά τον ορισμό των σχετικών αγορών και τη διεξαγωγή της ανάλυσης του ανταγωνισμού επί αυτών, η ΕΕΤΤ καλείται να λάβει υπόψη στο μέγιστο δυνατό βαθμό τη Σύσταση για τις Σχετικές Αγορές καθώς και τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁶. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 3 και το άρθρο 36 παρ. 1 του ν. 3431/2006: «35. 3. Η διαδικασία ανάλυσης της αγοράς, η οποία περιλαμβάνει τον ορισμό των σχετικών αγορών, τη διενέργεια ανάλυσης του επιπέδου του ανταγωνισμού, τον ορισμό επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ και τον προσδιορισμό των κατά περίπτωση κατάλληλων και αναλογικών ειδικών κανονιστικών υποχρεώσεων, διενεργείται από την Ε.Ε.Τ.Τ. ανά τακτά χρονικά διαστήματα τα οποία δεν μπορεί να υπερβαίνουν τα δύο χρόνια από την ολοκλήρωση της προηγούμενης ανάλυσης» «36. 1. Με απόφαση της Ε.Ε.Τ.Τ., η οποία εκδίδεται εντός

2 Βλέπε Άρθρο 8.

3 Βλέπε κατωτέρω ανάλυση για περισσότερες λεπτομέρειες.

4 Βλέπε σχετικά και παρ. 114 των Κατευθυντήριων Αρχών.

5 Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ανάλυση της Αγοράς και την Εκτίμηση Σημαντικής Ισχύος, ΕΕ 2002 C 165/3.

6

έτους από τη δημοσίευση του παρόντος, ορίζονται οι σχετικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών με βάση τις συνθήκες, που επικρατούν στον τομέα ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην ελληνική αγορά, λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη τις ισχύουσες σχετικές Συστάσεις και Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και τις αρχές του δικαίου του ανταγωνισμού.» Η ΕΕΤΤ υποχρεούται σύμφωνα με το άρθρο 8 (2) της Οδηγίας Πλαίσιο και το άρθρο 37 του ν. 3431/2006, να επιβάλει μία ή περισσότερες υποχρεώσεις σε επιχειρήσεις με ΣΙΑ. Η ΕΕΤΤ έχει επίσης την υποχρέωση να διασφαλίσει επαρκή πρόσβαση, διασύνδεση και διαλειτουργικότητα υπηρεσιών με την επιφύλαξη οποιωνδήποτε άλλων υποχρεώσεων που μπορούν να επιβληθούν σε επιχειρήσεις που ορίζονται ως πάροχοι με ΣΙΑ σύμφωνα με τα άρθρα 9-13 της Οδηγίας για την Πρόσβαση και τα άρθρα 43, 44 και 45 του ν. 3431/2006. Οι υποχρεώσεις αυτές, είναι οι εξής:

- Διαφάνεια (άρθρο 9 Οδηγίας Πρόσβασης, άρθρο 43 περ. α ν. 3431/2006)
- Αμεροληψία (άρθρο 10 Οδηγίας Πρόσβασης, άρθρο 43 περ. β ν. 3431/2006)
- Λογιστικός διαχωρισμός (άρθρο 11 Οδηγίας Πρόσβασης, άρθρο 43 περ. γ ν. 3431/2006)
- Πρόσβαση και χρήση ειδικών ευκολιών δικτύου (άρθρο 12 Οδηγίας Πρόσβασης, άρθρο 44 ν. 3431/2006), και
- Έλεγχος τιμών και κοστολόγησης (άρθρο 13 Οδηγίας Πρόσβασης, άρθρο 45 ν. 3431/2006).

Ειδικά αναφορικά με την Υποχρέωση Αμεροληψίας (μη διακριτικής μεταχείρισης), προβλέπονταν τα κάτωθι:

Το άρθρο 10 της Οδηγίας για την Πρόσβαση και το άρθρο 43 περ. β του ν. 3431/2006 όριζαν τις απαιτήσεις σχετικά με την υποχρέωση αμεροληψίας και κάλυπταν τα εξής ζητήματα: α. Την εξουσία της ΕΕΤΤ να επιβάλλει υποχρέωση αμεροληψίας σχετικά με τη διασύνδεση και/ή την πρόσβαση. β. Η υποχρέωση αμεροληψίας διασφαλίζει ότι ο πάροχος εφαρμόζει ισοδύναμους όρους, σε ισοδύναμες περιστάσεις, σε άλλες επιχειρήσεις που παρέχουν ισοδύναμες υπηρεσίες, και διασφαλίζει ότι ο πάροχος παρέχει υπηρεσίες και πληροφορίες σε τρίτους υπό τους ίδιους όρους και της ίδιας ποιότητας με τις παρεχόμενες για τις δικές του υπηρεσίες ή τις υπηρεσίες των θυγατρικών του ή των εταιρών του. Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη:« Με απόφαση της Ε.Ε.Τ.Τ. μπορεί να επιβάλλονται στους φορείς εκμετάλλευσης όσον αφορά την πρόσβαση ή/και τη διασύνδεση, υποχρεώσεις: β) Αμεροληψίας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η φορέας εκμετάλλευσης παρέχει (αα) απ' ενός μεν πρόσβαση ή/και διασύνδεση εφαρμόζοντας ισοδύναμους όρους σε ισοδύναμες περιστάσεις, σε άλλες επιχειρήσεις που παρέχουν ισοδύναμες υπηρεσίες, (ββ) απ' ετέρου δε υπηρεσίες και πληροφορίες σε τρίτους με τους ίδιους όρους και την ίδια ποιότητα με εκείνες που παρέχει για τις δικές του υπηρεσίες ή τις υπηρεσίες των θυγατρικών του ή των συνεργατών του».

III.2.2 ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ 'ΕΧ ΑΝΤΕ' ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ν. 4070/2012 «Ρυθμίσεις Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, Μεταφορών, Δημοσίων Έργων και άλλες διατάξεις» (στο εξής ο Νόμος) και Κανονιστικό πλαίσιο για την Πρόσβαση στον Αδεσμοποιητο Βρόχο

1. Την 10η Απριλίου 2012 δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και έλαβε αριθμό ΦΕΚ 82/Α', ο νεότερος νόμος περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών ν. 4070/2012 «Ρυθμίσεις Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, Μεταφορών, Δημοσίων Έργων και άλλες διατάξεις» (στο εξής ο νόμος), με τον οποίο ρυθμίστηκε εκ νέου το κανονιστικό πλαίσιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Ελλάδα, α) με την ενσωμάτωση των Οδηγιών 2009/136/ΕΚ⁷, της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ⁸, και 2009/140/ΕΚ⁹, και β) με την τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του ν. 3431/2006 «περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών και άλλες διατάξεις», ο οποίος καταργήθηκε δια του νέου ως άνω νόμου¹⁰.

2. Σύμφωνα με τον ν. 4070/2012 «Ρυθμίσεις Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, Μεταφορών, Δημοσίων Έργων και άλλες διατάξεις» (Α' 82), ο οποίος εξακολουθεί να ισχύει ως τροποποιηθεί πλέον από τον νεότερο ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας

7 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2009, «για την τροποποίηση της Οδηγίας 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2002 σχετικά με την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

8 σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 για τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών», (ΕΕ L 337/11, 18.12.2009).

9 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2009, «για την τροποποίηση των οδηγιών 2002/21/ΕΚ σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2002/19/ΕΚ σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες καθώς και με τη διασύνδεσή τους, και 2002/20/ΕΚ για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών», L 337/37, 18.12.2009.

10 Από την έναρξη ισχύος του ν. 4070/2012, καταργήθηκε ο ν. 3431/2006 (Α' /13), όπως είχε τροποποιηθεί και ίσχυε μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4070/2012, με εξαίρεση την παρ. 2 του άρθρου 70, το άρθρο 73 και τις διατάξεις που αφορούν τον τομέα παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών.

(ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184), ιδίως δε το άρθρο 3 αυτού (του ν. 4070/2012), παρ. 1 περ. δ και δβ) και παρ. 2, περιπτώσεις β) και γ): Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο λαμβάνεται κάθε εύλογο μέτρο που στοχεύει στην επίτευξη και είναι ανάλογο με τους κατωτέρω στόχους: [...] δ) Η προστασία και προαγωγή του ανταγωνισμού στην παροχή δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφών ευκολιών και υπηρεσιών, καθώς και των πολιτικών διασφάλισης του δημόσιου συμφέροντος, που, μεταξύ άλλων, επιτυγχάνεται: [...] δβ) διασφαλίζοντας ότι δεν υφίσταται στρέβλωση ή άλλος περιορισμός του ανταγωνισμού στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών συμπεριλαμβανομένης της διανομής περιεχομένου. Για την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στην παρ. 1, εφαρμόζονται αντικειμενικές, διαφανείς, αμερόληπτες και αναλογικές αρχές ρύθμισης, ιδίως μέσω: [...] β) της εξασφάλισης ότι σε αντίστοιχες περιπτώσεις δεν γίνεται διάκριση κατά την αντιμετώπιση των επιχειρήσεων που παρέχουν δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, γ) της εξασφάλισης του ανταγωνισμού προς όφελος των καταναλωτών και της προώθησης, κατά περίπτωση, του ανταγωνισμού στις υποδομές».

3. Το άρθρο 12 του ν. 4070/2012 ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι: «Η Ε.Ε.Τ.Τ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες ως προς τα ζητήματα που αφορούν τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες: α) Ρυθμίζει κάθε θέμα, το οποίο αφορά στον καθορισμό σχετικών αγορών προϊόντων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Ελληνική Επικράτεια και προβαίνει στην ανάλυση της αποτελεσματικότητας του ανταγωνισμού. Ρυθμίζει κάθε θέμα που αφορά στον ορισμό και στις υποχρεώσεις Παροχών με Σημαντική Ισχύ στις ανωτέρω σχετικές αγορές, ενεργώντας σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, β) Εποπτεύει και ελέγχει τους παρόχους δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και επιβάλλει τις σχετικές κυρώσεις, γ) Εκδίδει Κώδικες Δεοντολογίας για την παροχή δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και συναφών ευκολιών και υπηρεσιών, δ) Τηρεί αρχείο που περιέχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία που αποτυπώνουν την εικόνα της αγοράς ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Ελλάδα. Με απόφαση της καθορίζονται οι όροι τήρησης του αρχείου, η συμβατότητα του με τη νομοθεσία περί προσωπικών δεδομένων, τα μέτρα για την τήρηση του απορρήτου και οι όροι και οι διαδικασίες προσβασιμότητας του αρχείου, ε) Παρέχει τις υπηρεσίες της για την εξωδικαστική επίλυση διαφορών που προκύπτουν από την εφαρμογή του παρόντος νόμου, διατηρώντας την αρμοδιότητα της επί των υποθέσεων που είναι εκκρεμείς κατά τη δημοσίευσή του, στ) Μεριμνά για την τήρηση της νομοθεσίας περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών και εφαρμόζει τις διατάξεις του ν. 3959/2011 (Α' 93), σε σχέση με την άσκηση των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και τις διατάξεις των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ενοποιημένη Απόδοση), καθώς και τον Κανονισμό 1/2003/ΕΚ (L 001). Η Ε.Ε.Τ.Τ. δύναται να ζητά τη συνδρομή της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε όσες περιπτώσεις κρίνει αναγκαίο...».

4. Το άρθρο 77 παρ. 1 και 2 του ν. 4070/2012 ορίζει περαιτέρω ότι: «1. Εάν η Ε.Ε.Τ.Τ. διαπιστώσει ότι πάροχος ηλεκτρονικών επικοινωνιών δεν τηρεί έναν η περισσότερους όρους της Γενικής Άδειας, των δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων ή/και αριθμών, των ειδικών υποχρεώσεων, που προβλέπονται στα άρθρα 44, 47 παρ. 1, 2, 4, 5 και 49 του παρόντος, των υποχρεώσεων του ως καθορισμένη επιχείρηση, της νομοθεσίας περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών, του Κανονισμού Διεθνούς Περιορισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή δεν παρέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 38 του παρόντος, κοινοποιεί σε αυτόν την εν λόγω διαπίστωση και του παρέχει τη δυνατότητα να εκθέσει τις απόψεις του στο πλαίσιο σχετικής ακρόασης ή/και να αποκαταστήσει τη νομιμότητα εντός εύλογου χρονικού διαστήματος. 2. Η Ε.Ε.Τ.Τ. με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της και ύστερα από προηγούμενη ακρόαση των ενδιαφερομένων, δύναται να απαιτήσει την παύση της παράβασης στην οποία αναφέρεται η παρ. 1, είτε αμέσως είτε εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, και να λαμβάνει κατάλληλα και αναλογικά μέτρα που αποβλέπουν στην εξασφάλιση της συμμόρφωσης και να επιβάλλει μία ή περισσότερες από τις παρακάτω κυρώσεις: α) Σύσταση, β) Πρόστιμο έως 3.000.000 ευρώ το οποίο εισπράττεται σύμφωνα με τον Κώδικα Εισπράξεων Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.) και το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει περιοδικές ποινές με αναδρομικό αποτέλεσμα. Η Ε.Ε.Τ.Τ. μπορεί να προβλέψει την καταβολή του ποσού του προστίμου σε δόσεις...».

5. Σύμφωνα με το εθνικό και ευρωπαϊκό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών αναφορικά με τον ορισμό σχετικών αγορών προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση, η ΕΕΤΤ βάσει των αρμοδιοτήτων της δυνάμει του άρθρου 12 παρ. 1 στοιχείο (α) του Νόμου (ως άνω), καλείτο να ορίσει σχετικές αγορές στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες, ιδίως να ορίσει τις σχετικές γεωγραφικές αγορές στην Ελληνική επικράτεια, ακολουθώντας τη διαδικασία ταυτοποίησης και ορισμού αγορών που περιγράφεται στην Οδηγία Πλαίσιο (άρθρο 15) και το Νόμο (άρθρο 42), τηρουμένων των άρθρων 16 και 17 του ιδίου νόμου (και άρθρα 6 και 7 της Οδηγίας Πλαίσιο, ως ισχύει τροποποιηθείσα). Σύμφωνα με το άρθρο 16,

παρ. 1 και 2¹¹ της Οδηγίας Πλαίσιο «1. Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές διεξάγουν ανάλυση των σχετικών αγορών βασιζόμενες στις αγορές που ταυτοποιούνται στη σύσταση και λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη τους τις κατευθυντήριες γραμμές. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η ανάλυση αυτή να διεξάγεται, κατά περίπτωση, σε συνεργασία με τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές ανταγωνισμού. 2. Όταν εθνική ρυθμιστική αρχή, δυνάμει των παρ. 3 ή 4 του παρόντος άρθρου, του άρθρου 17 της Οδηγίας 2002/22/ΕΚ (οδηγία για την καθολική υπηρεσία) ή του άρθρου 8 της οδηγίας 2002/19/ΕΚ (οδηγία για την πρόσβαση), πρέπει να καθορίσει εάν θα επιβληθούν, θα διατηρηθούν, θα τροποποιηθούν ή θα αρθούν υποχρεώσεις επιχειρήσεων, καθορίζει με βάση την ανάλυση αγοράς κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου, κατά πόσον μία σχετική αγορά είναι όντως ανταγωνιστική». Σύμφωνα με το άρθρο 41 παρ. 3 του ν. 4070/2012: «41. 3. Η διαδικασία ανάλυσης της αγοράς περιλαμβάνει τον ορισμό των σχετικών αγορών, τη διενέργεια ανάλυσης του επιπέδου του ανταγωνισμού, τον ορισμό επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ και τον προσδιορισμό των κατά περίπτωση κατάλληλων και αναλογικών ειδικών κανονιστικών υποχρεώσεων. Κατά τη διαδικασία ανάλυσης των σχετικών αγορών, καθώς και κάθε φορά που το κρίνει αναγκαίο, για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της από τον παρόντα νόμο, η ΕΕΤΤ μπορεί να ζητά τη συνδρομή της Επιτροπής Ανταγωνισμού».

6. Η Οδηγία Πλαίσιο (άρθρα 15 και 16) και ο ν. 4070/2012 (άρθρα 41 και 43) όριζαν περαιτέρω ότι κατόπιν της ολοκλήρωσης του ορισμού των σχετικών αγορών, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες, η ΕΕΤΤ υποχρεούτο να διεξάγει ανάλυση της αποτελεσματικότητας του ανταγωνισμού στις ως άνω αγορές σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και τη Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση [(Ε(2007) 5406, (ΟJ L344/65, 28-12-2007)]. Βάσει των απαιτήσεων του άρθρου 43 και του άρθρου 47 παρ. 3 του νόμου καθώς και του άρθρου 16, παρ. 4 της Οδηγίας Πλαίσιο, η ΕΕΤΤ εφόσον διαπιστώσει, με βάση την ανάλυση του ανταγωνισμού, ότι μια συγκεκριμένη σχετική αγορά δεν είναι επαρκώς ανταγωνιστική, ορίζει την επιχείρηση ή τις επιχειρήσεις με ΣΙΑ στην εν λόγω αγορά και επιβάλλει τις ενδεδειγμένες ειδικές κανονιστικές υποχρεώσεις που επιλέγονται από μια λίστα που περιλαμβάνεται στα άρθρα 9, 10, 11 και 13 της οδηγίας 2002/19/ΕΚ (Οδηγία για την Πρόσβαση) ή διατηρεί ή τροποποιεί τις εν λόγω υποχρεώσεις, εφόσον αυτές υφίστανται ήδη. Σύμφωνα με το άρθρο 8, παρ. 2 της Οδηγίας για την Πρόσβαση, όπως ισχύει τροποποιηθείσα, και τον ν. 4070/2012, η ΕΕΤΤ υποχρεούτο να επιβάλει κάποια υποχρέωση ή υποχρεώσεις σε επιχειρήσεις με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά (ΣΙΑ)¹² στις προσδιορισθείσες σχετικές αγορές.

7. Ειδικά το άρθρο 47 παρ. 4 του ν. 4070/2012 όριζε μεταξύ άλλων ότι: «4. Η Ε.Ε.Τ.Τ., μετά από ανάλυση της αγοράς, η οποία πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 43 του παρόντος, μπορεί να επιβάλει, κατά περίπτωση, σε φορείς εκμετάλλευσης με σημαντική ισχύ σε συγκεκριμένη αγορά τις υποχρεώσεις των άρθρων 50, 51 και 52 του παρόντος. Οι υποχρεώσεις αυτές είναι αναλογικές και δικαιολογημένες και επιβάλλονται κατόπιν διαβούλευσης σύμφωνα με τα άρθρα 16, 17 και 45 του παρόντος». Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 42 παρ. 1 και άρθρο 43 παρ. 3 του ν. 4070/2012: «42.1. Με αποφάσεις της Ε.Ε.Τ.Τ. ορίζονται οι σχετικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών με βάση τις συνθήκες που επικρατούν στον τομέα ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην ελληνική αγορά, τις σχετικές γεωγραφικές αγορές εντός της Ελληνικής Επικράτειας, λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη τις ισχύουσες σχετικές Συστάσεις και Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και τις αρχές του δικαίου του ανταγωνισμού». «43.3. Για τη λήψη μέτρων σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1, η Ε.Ε.Τ.Τ. ακολουθεί τη διαδικασία των άρθρων 16, 17 και 45. Η Ε.Ε.Τ.Τ. διενεργεί ανάλυση της σχετικής αγοράς και κοινοποιεί το αντίστοιχο σχέδιο μέτρου σύμφωνα με το άρθρο 45:α) εντός τριών ετών από τη θέσπιση του προηγούμενου μέτρου για την αγορά αυτή. Ωστόσο, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η περίοδος αυτή μπορεί να παραταθεί μέχρι τρία επιπλέον έτη, μετά από αιτιολογημένη πρόταση της Ε.Ε.Τ.Τ. προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εφόσον η τελευταία δεν διατυπώσει αντιρρήσεις εντός μηνός από την κοινοποιούμενη πρόταση,β) εντός δύο ετών από την έγκριση αναθεωρημένης Σύστασης Σχετικών Αγορών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για αγορές που δεν έχουν προηγουμένως κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.»

8. Το άρθρο 50 περ. β' του ν. 4070/2012 όριζε τις απαιτήσεις σχετικά με την υποχρέωση αμεροληψίας και κάλυπτε τα εξής ζητήματα:

α. Την εξουσία της ΕΕΤΤ να επιβάλλει υποχρέωση αμεροληψίας σχετικά με τη διασύνδεση και/ή την πρόσβαση.

β. Η υποχρέωση αμεροληψίας διασφαλίζει ότι ο πάροχος εφαρμόζει ισοδύναμους όρους, σε ισοδύναμες περιστάσεις, σε άλλες επιχειρήσεις που παρέχουν ισοδύναμες υπηρεσίες, και διασφαλίζει ότι ο πάροχος παρέχει

11 Οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 16 αντικαταστάθηκαν δια του άρθρου 1, της παρ. (18), στοιχείου α) της ως άνω τροποποιητικής της Οδηγίας Πλαίσιο Οδηγίας 2009/140/ΕΚ, L 337/37, 18.12.2009.

12 Βλέπε σχετικά και παρ. 114 των Κατευθυντήριων Αρχών.

υπηρεσίες και πληροφορίες σε τρίτους υπό τους ίδιους όρους και της ίδιας ποιότητας με τις παρεχόμενες για τις δικές του υπηρεσίες ή τις υπηρεσίες των θυγατρικών του ή των εταίρων του.

9. Στο πλαίσιο της χορηγηθείσης εκ του άρθρου 12 του ν. 4070/2012 αρμοδιότητάς της ΕΕΤΤ να: «.....α) Ρυθμίζει κάθε θέμα, το οποίο αφορά στον καθορισμό σχετικών αγορών προϊόντων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Ελληνική Επικράτεια και προβαίνει στην ανάλυση της αποτελεσματικότητας του ανταγωνισμού. Ρυθμίζει κάθε θέμα που αφορά στον ορισμό και στις υποχρεώσεις Παροχών με Σημαντική Ισχύ στις ανωτέρω σχετικές αγορές, ενεργώντας σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου», η ΕΕΤΤ εξέδωσε την Απόφαση της ΕΕΤΤ 614/13/28-07-2011 (ΦΕΚ 1908/30-08-2011) «Ορισμός Εθνικής Αγοράς Χονδρικής Παροχής (Φυσικής) Πρόσβασης σε Υποδομή Δικτύου (συμπεριλαμβανομένης μεριζόμενης και πλήρως αποδεδιοποιημένης πρόσβασης) σε σταθερή θέση, Καθορισμός Επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ στην εν λόγω Αγορά και Υποχρεώσεις αυτών (3ος Κύκλος Ανάλυσης Αγορών)» δια της οποίας καθορίστηκαν οι κανονιστικές υποχρεώσεις που φέρει η ΟΤΕ ΑΕ, ως επιχείρηση με σημαντική ισχύ (ΣΙΑ) στην εθνική αγορά χονδρικής παροχής πρόσβασης σε φυσική υποδομή δικτύου για το σκοπό της παροχής ευρυζωνικών και φωνητικών υπηρεσιών. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ως άνω Απόφαση, η ΟΤΕ Α.Ε έφερε, μεταξύ άλλων, τις κάτωθι υποχρεώσεις: υποχρέωση Παροχής Πρόσβασης και Χρήσης Ειδικών Ευκολιών Δικτύου, Υποχρέωση Αμεροληψίας (μη διακριτικής μεταχείρισης), Υποχρέωση Διαφάνειας, Υποχρέωση Λογιστικού Διαχωρισμού, Υποχρέωση Ελέγχου Τιμών και κοστολόγησης. Κατά τις παρ. 3.1, 3.1.1, 3.1.8 και 3.1.9 της Ενότητας 111. Κανονιστικές Υποχρεώσεις, στο πλαίσιο της υποχρέωσης πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου, η ΟΤΕ ΑΕ υποχρεούται να παρέχει πρόσβαση σε τοπικούς βρόχους και υποβρόχους μέσω της πλήρως δεσμοποιητής πρόσβασης και της μεριζόμενης πρόσβασης, με όρους ισότιμου, εύλογου και έγκαιρου χαρακτήρα. Περαιτέρω, κατά τις παρ. 4.1, 4.1.2, 4.1.4 και 4.1.5 της Ενότητας III. Κανονιστικές Υποχρεώσεις, στο πλαίσιο της υποχρέωσης Αμεροληψίας (Μη Διακριτικής Μεταχείρισης) αυτής, η ΟΤΕ ΑΕ «φέρει υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης (υποχρέωση αμεροληψίας) για όλες τις υποχρεώσεις πρόσβασης, σύμφωνα με την οποία υποχρεούται να εφαρμόζει ισοδύναμους όρους, σε ισοδύναμες περιστάσεις, σε άλλες επιχειρήσεις που παρέχουν ισοδύναμες υπηρεσίες, και να παρέχει υπηρεσίες και πληροφορίες σε τρίτους υπό τους ίδιους όρους και της ίδιας ποιότητας με αυτές που παρέχει και στο λιανικό του άκρο (συμπεριλαμβανομένων των θυγατρικών του και των συνδεδεμένων με αυτόν επιχειρήσεων). Ειδικότερα, σύμφωνα με την εν λόγω υποχρέωση... 4.1.2 Κατά την παροχή υπηρεσιών φυσικής πρόσβασης σε υποδομή δικτύου δεν επιτρέπεται να υπάρχουν αδικαιολόγητες καθυστερήσεις, σύζευξη υπηρεσιών ή ευκολιών (εκτός και εάν αυτή δικαιολογείται από τεχνικούς λόγους), καθώς και αδικαιολόγητα επαχθείς συμβατικοί όροι... 4.1.4 Απαγορεύεται κάθε προνομιακή πρόσβαση του λιανικού άκρου του ΟΤΕ ή των συνδεδεμένων με αυτόν επιχειρήσεων στις δραστηριότητες χονδρικής του ΟΤΕ... 4.1.5 Ο ΟΤΕ υποχρεούται να παρέχει πρόσβαση-στα-πληροφοριακά-συστήματα-χονδρικής-σε-τρττους-παρόχους-υπό τους ίδιους όρους και υπό τις ίδιες προδιαγραφές ποιότητας με αυτές που παρέχει και στα λιανικό του άκρο».

10. Στην ΑΠ ΕΕΤΤ 675/09/2012 «Έγκριση της Προσφοράς Αναφοράς ΟΤΕ 2012 για την Αδεσμοποίητη Πρόσβαση στον Τοπικό Βρόχο και τις Σχετικές Υπηρεσίες, σε εφαρμογή της απόφασης της ΕΕΤΤ ΑΠ 614/013/28.07.2011 (Β' 1908)», (Β' 3402), στην οποία εξειδικεύεται η κανονιστική υποχρέωση Αμεροληψίας και Μη-διακριτικής Μεταχείρισης της ΟΤΕ ΑΕ που διατηρήθηκε και επεβλήθη εκ νέου στην εταιρία ΟΤΕ ΑΕ με την ΑΠ ΕΕΤΤ ΑΠ 614/013/28.07.2011 το Κεφάλαιο Β άρθρο 1 αυτής, με τίτλο Γενικές Αρχές, παρ. 5,6 και 8, ορίζει μεταξύ άλλων, τα εξής «5. Ο ΟΤΕ υποχρεούται να παρέχει υπηρεσίες πρόσβασης σε τοπικό βρόχο και υποβρόχο και τις συναφείς ευκολίες σε τρίτους σε τιμές ίδιες με αυτές που παρέχει και στο λιανικό του άκρο (συμπεριλαμβανομένων των θυγατρικών του και των συνδεδεμένων με αυτόν επιχειρήσεων), σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 614/013/28-7-2011 (Β' 1908), Κεφάλαιο Α, υποκεφάλαιο III (Κανονιστικές υποχρεώσεις), ενότητα 4 (Υποχρέωση Αμεροληψίας), υποενότητα 4.1.6. 6. Σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να τίθενται από τον ΟΤΕ αδικαιολόγητοι περιορισμοί, οι οποίοι δύνανται να τον οδηγούν σε κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης του».

11. Με την Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 792/07/22.12.2016 (Β' 4505) «Ορισμός Εθνικής αγοράς χονδρικής τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση, καθορισμός επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στην εν λόγω αγορά και υποχρεώσεις αυτών (4ος Κύκλος Ανάλυσης)», η ΕΕΤΤ κατέληξε εκ νέου στο συμπέρασμα ότι, ενόψει των εθνικών συνθηκών, εξακολουθεί να υφίσταται στην Ελληνική Επικράτεια, μια διακριτική αγορά τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση, που περιλαμβάνει τόσο το δίκτυο πρόσβασης χαλκού, όσο και το δίκτυο πρόσβασης οπτικών ινών για το σκοπό παροχής ευρυζωνικών και φωνητικών υπηρεσιών, προχώρησε σε ανάλυση του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και διαπίστωσε ότι ο ΟΤΕ εξακολουθεί να κατέχει ΣΙΑ στη εν λόγω αγορά. Ειδικότερα η ΕΕΤΤ εξέτασε:

- α) τα μερίδια αγοράς του ΟΤΕ και τη διαχρονική εξέλιξη αυτών,
- β) την πιθανότητα δυνητικού ανταγωνισμού, ικανού να ασκήσει πίεση στον ΟΤΕ, ιδίως εν όψει των φραγμών εισόδου και ανάπτυξης της αγοράς, λαμβάνοντας υπόψη και την ύπαρξη οικονομιών κλίμακας και σκοπού,
- γ) την απουσία αντισταθμιστικής αγοραστικής ισχύος των πελατών χονδρικής, και
- δ) τις πρακτικές που βλάπτουν τον ανταγωνισμό.

Και συμπέρανε (Κεφάλαιο 2.Α. παρ. 2.5 της ως άνω Απόφασης) ότι η ανάλυση της ΕΕΤΤ επιβεβαιώνει ότι «η χονδρική αγορά τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση (εξακολουθεί να) χαρακτηρίζεται από έλλειψη αποτελεσματικού ανταγωνισμού και ότι ο ΟΤΕ θα πρέπει να ορισθεί εκ νέου ως πάροχος με ΣΙΑ σε αυτήν. Συνακόλουθα η ΕΕΤΤ διατήρησε, με τις τροποποιήσεις και τις προσθήκες που αναφέρονται στην απόφαση αυτή, τις Κανονιστικές Υποχρεώσεις που επεβλήθησαν δυνάμει της προηγούμενης ανάλυσης της σχετικής αγοράς (ΑΠ ΕΕΤΤ 614/13/28.07.2011, ΦΕΚ 1908/Β/07-09-2011) και εν προκειμένω τις κάτωθι υποχρεώσεις: Υποχρέωση Παροχής Πρόσβασης και Χρήσης Ειδικών Ευκολιών Δικτύου, Υποχρέωση Αμεροληψίας (μη διακριτικής μεταχείρισης), Υποχρέωση Διαφάνειας, Υποχρέωση Λογιστικού Διαχωρισμού, Υποχρέωση Ελέγχου Τιμών και κοστολόγησης.

12. Στο πλαίσιο της επιβληθείσας (με την ως άνω Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 792/07/22.12.2016) στην εταιρία ΟΤΕ ΑΕ 'Υποχρέωσης διαφάνειας', προβλέπεται στο άρθρο 5.13 αυτής, η «Υποχρέωση (της ΟΤΕ ΑΕ) να μην θέτει εκτός λειτουργίας σημεία διασύνδεσης, όπως αστικά κέντρα χωρίς να ενημερώνει τουλάχιστον πέντε έτη νωρίτερα τους εναλλακτικούς παρόχους και την ΕΕΤΤ». Περαιτέρω, στο άρθρο 5.14 της ως άνω Απόφασης, θεσπίζεται «Υποχρέωση (της ΟΤΕ ΑΕ) να ενημερώνει αναλυτικά την ΕΕΤΤ και τους εναλλακτικούς παρόχους: (α) τουλάχιστον 18 μήνες νωρίτερα από οποιαδήποτε σημαντική αλλαγή στο δίκτυο του και ιδίως στην περίπτωση κατάργησης δικτύων χαλκού και (β) τέσσερις μήνες νωρίτερα στην περίπτωση κατασκευής νέου/ή και αναβάθμισης υφιστάμενου σημείου πρόσβασης δικτύου NGA».

13. Σε εφαρμογή της υπ' αρ. ΑΠ. ΕΕΤΤ 792/07/22.12.2016 (ΦΕΚ 4505/30.12.2016), η ΕΕΤΤ ενέκρινε επικαιροποιημένη Προσφορά Αναφοράς για τη Χονδρική Τοπική Πρόσβαση, όπως αυτή ισχύει μετά τις ακόλουθες τροποποιητικές Αποφάσεις ΕΕΤΤ, ΑΠ ΕΕΤΤ 827/04/21.9.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 835/09/16.11.2017, ΑΠ ΕΕΤΤ 876/05/17.12.2018, ΑΠ. 920/13/23.12.2019, ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-2021, στο εξής «Προσφορά Αναφοράς», η οποία εξειδικεύει την υποχρέωση της εταιρείας ΟΤΕ να παρέχει Πλήρως Αδεσμοποίητη Πρόσβαση στον Τοπικό Βρόχο και Υποβρόχο και τις σχετικές υπηρεσίες με βάση την αρχή της διαφάνειας, αμεροληψίας και κοστοστρέφειας.

14. Σύμφωνα με την παρ. 3.5 του Κεφαλαίου 3 της Προσφοράς Αναφοράς για την Χονδρική Τοπική Πρόσβαση [Κωδικοποιημένο κείμενο ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-2021, προβλέπονται τα εξής αναφορικά τα θέματα 'Ανωτέρας Βίας': «3.5. ΑΝΩΤΕΡΑ ΒΙΑ Κανένα από τα συμβαλλόμενα μέρη δεν καθίσταται υπαίτιο για οποιαδήποτε αδυναμία εκπλήρωσης ή μη προσήκουσα εκπλήρωση των υποχρεώσεων του που προβλέπονται από την παρούσα Προσφορά, στην περίπτωση που αυτή η αποτυχία οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας. Ως γεγονός ανωτέρας βίας θεωρείται, κατά τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κάθε γεγονός το οποίο βρίσκεται εκτός της σφαίρας επιρροής των μερών και το οποίο αντικειμενικά δεν θα μπορούσε να αποτραπεί ούτε με την επίδειξη άκρως εξειδικασμένης επιμέλειας, εφόσον αυτό συνεπάγεται αντικειμενική αδυναμία του πληττόμενου μέρους προς εκπλήρωση των υποχρεώσεων του. Σε περίπτωση επέλευσης γεγονότων ανωτέρας βίας τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μερών που απορρέουν από την παρούσα και συνδέονται αιτιωδώς με την ανωτέρω βία αναστέλλονται για όλη τη διάρκεια ισχύος των γεγονότων αυτών. Εμφανιζόμενου λόγου ανωτέρας βίας που δεν θα είναι κοινώς γνωστός, το πληττόμενο Μέρος υποχρεούται, εντός πέντε (5) ημερών από της εμφανίσεως του, να τον γνωστοποιήσει εγγράφως στο άλλο Μέρος. Ενόσω υφίσταται και διαρκεί ο λόγος της ανωτέρας βίας κατά τα ανωτέρω, τα Μέρη έχουν την υποχρέωση να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για τον περιορισμό των ζημιών που ήθελε προκύψουν και να πραγματοποιούν κάθε εύλογη προσπάθεια προκειμένου να άρουν χωρίς καθυστέρηση τα αποτελέσματα οποιασδήποτε κατάστασης ανωτέρας βίας και επίσης να αναζητούν εύλογες εναλλακτικές μεθόδους για την επίτευξη ισοδύναμων αποτελεσμάτων σύμφωνα με τη Σύμβαση και την παρούσα Προσφορά. Στην περίπτωση που τα εν λόγω γεγονότα ανωτέρας βίας συνεχιστούν για χρονική περίοδο τουλάχιστον τριάντα (30) ημερών, τότε τα Μέρη θα συνεννοηθούν με καλή πίστη προκειμένου να καταλήξουν σε συμφωνία για τις απαιτούμενες ενέργειες σύμφωνα με τις περιστάσεις ή για να τροποποιήσουν (εφ' όσον είναι επαρκώς δικαιολογημένο) τους όρους της Σύμβασης και της παρούσας Προσφοράς συνεπεία της εξακολούθησης της ανωτέρας βίας, και να καθορίσουν ταυτόχρονα τις περαιτέρω σχέσεις τους. Αν τα Μέρη δεν κατορθώσουν να συμφωνήσουν να αναλάβουν δράση ή να τροποποιήσουν τους όρους της Σύμβασης ή να λύσουν τη Σύμβαση κατόπιν αμοιβαίας συμφωνίας, τότε, σε περίπτωση διάρκειας των γεγονότων ανωτέρας βίας μεγαλύτερης από ενενήντα (90) εργάσιμες ημέρες (εκτός εάν με βάση διάταξη της παρούσας προβλέπεται συντομότερη προθεσμία), οποιοδήποτε των Μερών έχει το δικαίωμα να λύσει μονομερώς τη Σύμβαση, ειδοποιώντας εγγράφως το άλλο Μέρος, χωρίς να παραβλάπτονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που υφίσταντο πριν από την εν λόγω λύση της Σύμβασης, δηλαδή κάθε Μέρος θα

εκπληρώσει όλες τις συμβατικές υποχρεώσεις του που είχαν καταστεί ληξιπρόθεσμες πριν την εμφάνιση του γεγονότος ανωτέρας βίας. Το δικαίωμα καταγγελίας του ΟΤΕ τελεί υπό την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που του επιβάλλονται δυνάμει της ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22-12-2016 (ΦΕΚ 4505/Β/30-12-2016).».

15. Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Παράρτημα 5 της Προσφοράς Αναφοράς για την Χονδρική Τοπική Πρόσβαση [Κωδικοποιημένο κείμενο ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-2021, η ΟΤΕ Α.Ε. φέρει την υποχρέωση συντήρησης του δικτύου της: «5.1. ΓΕΝΙΚΑ Ο ΟΤΕ στα πλαίσια της συντήρησης του δικτύου διατηρεί τους βρόχους και υποβρόχους του δικτύου πρόσβασης στην κατάσταση που απαιτείται για την υποστήριξη των παρεχόμενων υπηρεσιών».

16. Τέλος, η Απόφαση ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22.12.2016 (ΦΕΚ 4505/6/30.12.2016) δυνάμει της οποίας επεβλήθησαν ρυθμιστικές υποχρεώσεις στην ΟΤΕ ΑΕ ως επιχείρηση με ΣΙΑ, προβλέπει, στο πλαίσιο της επιβληθείσας στην ΟΤΕ ΑΕ 'υποχρέωσης αμεροληψίας (μη διακριτικής μεταχείρισης)', όπως αυτή αναλύεται στις παραγράφους 4 επόμενα του Κεφαλαίου ΙΙΙ της αυτής απόφασης, την 'Υποχρέωση να μην προβαίνει σε συμπίεση περιθωρίου κατά την παροχή των υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στην αγορά Χονδρικής Τοπικής Πρόσβασης σε σταθερή θέση' και συναφώς τον προληπτικό ex ante έλεγχο από την ΕΕΤΤ των διατιθέμενων από την ΟΤΕ ΑΕ οικονομικών προγραμμάτων της στην ανάντη αγορά:

«4.8 Υποχρέωση να μην προβαίνει σε συμπίεση περιθωρίου κατά την παροχή των υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στην αγορά Χονδρικής Τοπικής Πρόσβασης σε θέση, σύμφωνα με την οποία:

4.8.1. Ο ΟΤΕ, κάθε φορά που προτίθεται να διαθέσει εμπορικά ένα προϊόν λιανικής (είτε μεμονωμένα είτε ως τμήμα ενός πακέτου υπηρεσιών bundle) το οποίο ανήκει στις λιανικές αγορές επόμενου σταδίου στην αγορά Χονδρικής Τοπικής Πρόσβασης σε σταθερή θέση καθώς και σε περιπτώσεις που επιθυμεί να τροποποιήσει τους όρους κάποιου προϊόντος/πακέτου εκ των ανωτέρω, υποχρεούται να προβεί σε προηγούμενη κοινοποίηση στην ΕΕΤΤ της απόφασής του, συνοδευμένης με όλα τα απαραίτητα στοιχεία. Ο ΟΤΕ φέρει το βάρος της απόδειξης ότι η πρόταση του δεν προκαλεί συμπίεση περιθωρίου. Ο έλεγχος συμπίεσης περιθωρίου δεν αφορά λιανικές υπηρεσίες ISDN PRA.

4.8.3 Η ΕΕΤΤ, μετά από έλεγχο, δύναται να εγκρίνει, να εγκρίνει υπό όρους ή να απορρίπτει την εκάστοτε πρόταση του ΟΤΕ. Σε περίπτωση έγκρισης, η δυνατότητα εφαρμογής της πρότασης θα συνοδεύεται με την υποχρέωση του ΟΤΕ να παρέχει στην ΕΕΤΤ στοιχεία από τη διάθεση του προϊόντος, ανά ορισμένα τακτά διαστήματα, προκειμένου να ελέγχεται η συμμόρφωσή του με τις ανωτέρω υποχρεώσεις. Ο ΟΤΕ δεν θα προβαίνει οποιαδήποτε ανακοίνωση της πρότασής του πριν την έγκριση της ΕΕΤΤ».

Περαιτέρω, η μεταβατική διάταξη του άρθρου Γ.4. της απόφασης ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/2016 (ΦΕΚ 4505/3/2016) ορίζει ότι:

«Κατά το μεταβατικό στάδιο, μέχρι την οριστικοποίηση της μεθοδολογίας, για τον έλεγχο της συμπίεσης περιθωρίου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 4,8.4 του Κεφαλαίου Α της παρούσας, χρησιμοποιείται η μεθοδολογία του Παραρτήματος της ΑΠ ΕΕΤΤ 595/013/10.3.2011 (ΦΕΚ 533/6.4.2011).»

Στο Παράρτημα Ι της ΑΠ ΕΕΤΤ 595/013/10.3.2011 (ΦΕΚ 533/6.4.2011), «Ορισμός των εθνικών αγορών λιανικής των δημοσίων διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών που παρέχονται σε σταθερή θέση, καθορισμός επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στις εν λόγω αγορές και υποχρεώσεις αυτών (2ος Γύρος Ανάλυσης)», καθορίζεται η μεθοδολογία και οι βασικές αρχές που διέπουν τον ex ante έλεγχο των οικονομικών προγραμμάτων της επιχείρησης με ΣΙΑ. Οι σχετικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στον αποκλεισμό των αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών της συμπίεσης περιθωρίου και της ληστρικής τιμολόγησης.

«1.2. Πιθανές αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές

2. Ενδεχόμενες αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές που δύνανται να παρουσιάζονται κατά τη διάθεση οικονομικών προγραμμάτων από τις επιχειρήσεις με ΣΙΑ είναι οι εξής:

- Συμπίεση περιθωρίου: ο καθορισμός περιθωρίου μεταξύ χονδρικών και λιανικών υπηρεσιών σε επίπεδα τα οποία δεν είναι επαρκή για την κερδοφόρα δραστηριοποίηση ενός εναλλακτικού παρόχου.

- Ληστρική τιμολόγηση: η πώληση κάποιου αγαθού ή υπηρεσίας, από την επιχείρηση με ΣΙΑ, κάτω του κόστους με πρόθεση την αποτροπή εισόδου άλλων επιχειρήσεων στην αγορά ή τον εκτοπισμό ενός ανταγωνιστή, γεγονός που θα της επέτρεπε να ενισχύσει τη δύναμή της στην αγορά και να αυξήσει τα συνολικά της κέρδη.

1.2.1. Έλεγχος συμπίεσης περιθωρίου

3. Η ΕΕΤΤ διενεργεί τον έλεγχο συμπίεσης περιθωρίου με σκοπό να προσδιορίσει εάν ένας εναλλακτικός πάροχος μπορεί να ανταγωνιστεί επικερδώς τα οικονομικά προγράμματα της επιχείρησης με ΣΙΑ. Ειδικότερα, αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές θα μπορούσαν να παρουσιαστούν στη περίπτωση που ο εναλλακτικός πάροχος δεν θα είναι σε θέση να αναπαράγει αποτελεσματικά το οικονομικό πρόγραμμα της επιχείρησης με ΣΙΑ χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες της επιχείρησης με ΣΙΑ με ένα εύλογο περιθώριο κέρδους».

III. 3 Εφαρμοστέες Διατάξεις Νομοθεσίας περί Ελεύθερου Ανταγωνισμού

III 3.1 Άρθρο 2 ν. 3959/2011

1. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 ως ίσχυε κατά τον χρόνο επελεύσεως των γεγονότων που εξετάζονται στο πλαίσιο της παρούσας: «Απαγορεύεται από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης στο σύνολο ή μέρος της αγοράς της χώρας...».

Επομένως, προϋποθέσεις για την εφαρμογή της εν λόγω απαγορευτικής διάταξης είναι:

- Η κατοχή δεσπόζουσας θέσης από επιχείρηση στο σύνολο ή μέρος της αγοράς, και
- Η καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής.

Αντίστοιχες είναι και οι βασικές προϋποθέσεις που τάσσονται από τον ενωσιακό νομοθέτη για την εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ.

2. Οι διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 και του άρθρου 102 ΣΛΕΕ δεν απαγορεύουν την κατοχή ή απόκτηση δεσπόζουσας θέσης, αλλά την καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής. Η έννοια της τελευταίας δεν ορίζεται στις ως άνω διατάξεις, οι οποίες περιορίζονται στην ενδεικτική απαρίθμηση ορισμένων μορφών κατάχρησης από επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση, η οποία απαγορεύεται ρητώς από το νόμο. Σκοπός, όμως, των διατάξεων αυτών είναι αφενός η προστασία του συστήματος της ελεύθερης αγοράς, αφετέρου η προστασία της οικονομικής ελευθερίας των τρίτων [βλ. ενδεικτικά ΔΕφΑθ 2116/2004, σκ. 8 και νομολογία στην οποία παραπέμπει]. Ειδικότερα, οι σχετικές διατάξεις δεν στοχεύουν μόνο στην πρόληψη πρακτικών που μπορούν να προκαλέσουν βλάβη σε πελάτες κατά άμεσο τρόπο, αλλά και στην πρόληψη πρακτικών που είναι επιζήμιες για αυτούς λόγω των επιπτώσεών τους στην ανταγωνιστική διάρθρωση της αγοράς, και οι οποίες, βραχυπρόθεσμα, μπορεί ακόμη και να εμφανίζονται ότι συνεπάγονται ορισμένα πλεονεκτήματα για τους πελάτες. Πρακτικές αποκλεισμού που αποσκοπούν στο να εμποδίσουν την πρόσβαση σε πελάτες και να παρεμποδίσουν, έτσι, τον υφιστάμενο ανταγωνισμό ή την ανάπτυξη νέου ανταγωνισμού, έχουν πολλάκις χαρακτηριστεί ως κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης από τα ευρωπαϊκά δικαστήρια.

3. Η έννοια της καταχρηστικής εκμετάλλευσης έχει αντικειμενικό χαρακτήρα, καταλαμβάνει δε τη συμπεριφορά δεσπόζουσας επιχείρησης η οποία είναι σε θέση να επηρεάσει τη δομή μιας αγοράς όπου, λόγω ακριβώς της ύπαρξης της εν λόγω επιχείρησης, ο βαθμός του ανταγωνισμού είναι ήδη μειωμένος και η οποία έχει ως συνέπεια την παρεμπόδιση της διατήρησης του υφιστάμενου ακόμα στην αγορά επιπέδου ανταγωνισμού ή της ανάπτυξής του, με την προσφυγή σε μέσα διαφορετικά εκείνων που διέπουν το φυσιολογικό ανταγωνισμό επί των προϊόντων ή υπηρεσιών βάσει των παροχών των επιχειρηματιών [βλ. ενδεικτικά ΔΕφΑθ 2265/2010, σκ. 34 και ΔΕφΑθ 2116/2004, σκ. 8, καθώς και αποφάσεις ΔΕΕ C-85/76 Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής Συλλ. 1979 σελ. 461, σκ. 91, ΔΕΕ C-322/81 Michelin κατά Επιτροπής Συλλ. 1983 σελ. 3461, σκ. 70, ΔΕΕ C-62/86 AKZO κατά Επιτροπής Συλλ. 1991 σελ. I-3359, σκ. 69, ΓενΔΕΕ T-65/89 BPB Industries Plc & British Gypsum Ltd κατά Επιτροπής Συλλ. 1993 σελ. II-389, σκ. 67, ΓενΔΕΕ T- 219/99 British Airways plc κατά Επιτροπής Συλλ. 2003 σελ. II-5917, σκ. 241].

4. Ως εκ τούτου, η συμπεριφορά μίας επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση δύναται να θεωρηθεί καταχρηστική ανεξάρτητα από την υπαιτιότητα ή μη της δεσπόζουσας επιχείρησης [βλ. αποφάσεις ΓενΔΕΕ T-219/99 British Airways plc κατά Επιτροπής Συλλ. 2003 σελ. II-5917, σκ. 243, ΓενΔΕΕ T-65/89 BPB Industries Plc & British Gypsum Ltd κατά Επιτροπής Συλλ. 1993 σελ. II-389, σκ. 69-70]. Επιπροσθέτως, παρότι η διαπίστωση της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης δεν συνεπάγεται καθεαυτή καμία μορφή έναντι της οικείας επιχείρησης, η επιχείρηση αυτή εντούτοις, ανεξάρτητα από τα αίτια δημιουργίας τέτοιας θέσεως, φέρει ιδιαίτερη ευθύνη να μην βλάπτει με τη συμπεριφορά της την ύπαρξη πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού στην σχετική αγορά¹³.

5. Σημειωτέον ότι αρκεί η συμπεριφορά αυτή να τείνει να περιορίσει τον ανταγωνισμό, ή με άλλα λόγια, να είναι ικανή ή να ενδέχεται να έχει τέτοιο αποτέλεσμα. Έτσι, για τη στοιχειοθέτηση της παράβασης των άρθρων 2 του ν. 3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ δεν είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης επιχείρησης επέφερε συγκεκριμένο αποτέλεσμα στις οικείες αγορές, αλλά αρκεί να αποδειχθεί ότι η καταχρηστική συμπεριφορά της τείνει να περιορίσει τον ανταγωνισμό, δηλαδή ότι αυτή ενδέχεται να έχει τέτοιο αποτέλεσμα, ανεξαρτήτως του αν αυτό δεν επήλθε τελικά [βλ. ενδεικτικά ΔΕφΑθ 2116/2004, σκ. 8, καθώς και αποφάσεις ΓενΔΕΕ T-203/01 Michelin κατά Επιτροπής (Michelin II) Συλλ. 2003 σελ. II-4071, σκ. 239

13 Βλ., μεταξύ άλλων, υπόθ. 322/81, NV Nederlandsche Banden Industrie Michelin κατά Επιτροπής (Michelin I), Συλλ. 1983 σ. 3461, παρ. 57- υπόθ. T-83/91, Tetra Pak International SA κατά Επιτροπής (Tetra Pak II), Συλλ. 1994 σ. II-755, παρ. 114. Βλ. και Ανακοίνωση της Επιτροπής - Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις, ΕΕ 2009 C 45/7, παρ. 1.

και ΓενΔΕΕ T-219/99 British Airways plc κατά Επιτροπής Συλλ. 2003 σελ. II-5917, σκ. 250, 293, 297, ΔΕΕ, απόφ. της 19ης Απριλίου 2012, Tomra Systems κ.λπ. κατά Επιτροπής, C549/10 P, EU:C:2012:221, σκ. 68. Βλ., επίσης, αποφάσεις του ΓενΔικΕΕ, της 9ης Σεπτεμβρίου 2009, Clearstream κατά Επιτροπής, υπόθ. T301/04, EU:T:2009:317, σκ. 144 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία και της 29ης Μαρτίου 2012, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, υπόθ. T336/07, EU:T:2012:172, σκ. 268 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία].

III.3.2 Επηρεασμός του Ενδοκοινοτικού Εμπορίου και Δυνατότητα Εφαρμογής του άρθρου 102 ΣΛΕΕ

1. Το κριτήριο του επηρεασμού του ενδοκοινοτικού εμπορίου προσδιορίζει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 του Κανονισμού 1/2003 του Συμβουλίου για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης, ΕΕ L 1/1, της 04.01.2003]. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 του εν λόγω Κανονισμού, οσάκις οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ, οι οποίες είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, στις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές. Το κριτήριο του επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου είναι αυτόνομο κριτήριο της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, το οποίο εκτιμάται *ad hoc*, και οριοθετεί το πεδίο εφαρμογής του ευρωπαϊκού δικαίου του ανταγωνισμού. Η έννοια της επίδρασης στα εμπορικά ρεύματα δεν προϋποθέτει μόνο τον περιορισμό ή τη μείωση του εμπορίου, αλλά οποιαδήποτε διαφοροποίηση των εμπορικών ρευμάτων, αρκεί αυτή να είναι αισθητή. Το κριτήριο αυτό πληρούται, επομένως, όταν η υπό εξέταση κάθε φορά συμπεριφορά δύναται να έχει ένα ελάχιστο επίπεδο διασυννοριακών επιπτώσεων στο εσωτερικό της Ένωσης [Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ C 101/81, της 27/04/2004, σημ. 8 επ., 34, 77].

Συναφώς, για να είναι σε θέση μια συμφωνία ή κατάχρηση δεσπόμενης θέσης να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, θα πρέπει, βάσει ενός συνόλου νομικών και πραγματικών στοιχείων, να μπορεί να πιθανολογηθεί επαρκώς ότι μπορεί να ασκήσει άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική, επίδραση στα εμπορικά ρεύματα μεταξύ κρατών μελών, τούτο δε κατά τρόπο που να προκαλείται φόβος ότι θα μπορούσε να εμποδίσει την πραγματοποίηση ενιαίας αγοράς μεταξύ κρατών μελών [Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΕ C-209/78 Van Landewyck κατά Επιτροπής Συλλ. 1980 σελ. 3125, σκ. 170, και ΔΕΕ C-219/95P Ferriere Nord κατά Επιτροπής Συλλ. 1997 σελ. I-4411, σκ. 20].

2. Περαιτέρω, στις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, «η κατάχρηση είναι εκείνη που πρέπει να επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, χωρίς όμως αυτό να συνεπάγεται ότι πρέπει να εκτιμάται μεμονωμένα κάθε στοιχείο της συμπεριφοράς αυτής. Πράγματι, μια συμπεριφορά που εντάσσεται στη γενικότερη στρατηγική της δεσπόμενης επιχείρησης πρέπει να εκτιμάται ως προς το συνολικό της αποτέλεσμα. Εάν, κατά την επιδίωξη του ίδιου σκοπού, η δεσπόμενα επιχείρηση υιοθετεί διάφορες πρακτικές, όπως ιδίως πρακτικές που αποσκοπούν στον παραγκωνισμό ή τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών, το άρθρο 82 εφαρμόζεται σε όλες τις πρακτικές που εντάσσονται στη γενική αυτή στρατηγική εάν μία τουλάχιστον από τις εν λόγω πρακτικές είναι ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών» [βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ο.π., σημ. 17, καθώς και απόφαση ΔΕΕ 85/76 Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής Συλλ. 1979 σελ. 461, σκ. 126]. Περαιτέρω, η δυνατότητα επηρεασμού του ενδοκοινοτικού εμπορίου μπορεί να προκύπτει από τη συνδρομή πολλών παραγόντων, οι οποίοι, αν λαμβάνονταν υπόψη μεμονωμένα, δεν θα ήταν κατ' ανάγκη αποφασιστικοί [βλ. ενδεικτικά απόφαση ΔΕΕ C-250/92 Gottrup-Klim Grovwareforening κατά Dansk Landbrugs Grovvareselskab AmbA (DLG) Συλλ. 1994 σελ. I-5641, σκ. 54].

3. Κατά πάγια νομολογία, οι περιοριστικές του ανταγωνισμού πρακτικές που καλύπτουν ολόκληρο το έδαφος ενός εκ των κρατών μελών, ζωτικό δηλαδή τμήμα της κοινής αγοράς, έχουν εξ ορισμού ως αποτέλεσμα την παρακώλυση της οικονομικής αλληλοδιεσόδωσης που επιδιώκεται με τη Συνθήκη και, ως εκ τούτου, πληρούται το κριτήριο επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου για τους σκοπούς εφαρμογής των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ [βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΦΑΘ 1001/2006, ΔΕΦΑΘ 2891/2009 και ΔΕΦΑΘ 559/2010, καθώς και αποφάσεις ΔΕΕ C-8/72 Vereeniging van Cementhandelaren κατά Επιτροπής Συλλ. 1972-1973 σελ. 221, σκ. 29, ΔΕΕ C-42/84 Remia και λοιποί κατά Επιτροπής Συλλ. 1985 σελ. 2545, σκ. 22, ΔΕΕ C-35/96 Επιτροπή κατά Ιταλίας Συλλ. 1998 σελ. I-3851, σκ. 48 και ΔΕΕ C-309/99 Wouters και λοιποί Συλλ. 2002 σελ. I-1577, σκ. 95. Βλ. επίσης Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ο.π., σημ. 86-88, καθώς και Μιχ.-Θεοδ. Μαρίνο, «Ανακοινώσεις και Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο δίκαιο του ανταγωνισμού - νομικές διαστάσεις μετά τον Κανονισμό 1/2003 και επιδράσεις στο εθνικό δίκαιο των συμβάσεων», ΔΕΕ 7/2006, σελ. 713].

4. Στην κρινόμενη υπόθεση, η δυνατότητα επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου προκύπτει από το γεγονός ότι οι καταγγελλόμενες από την εταιρία WIND δύνανται να οδηγούν στον αποκλεισμό των ανταγωνιστών της ΟΤΕ ΑΕ από την ελληνική αγορά, το οποίο εξετάζεται στην παρούσα. Εξάλλου, η ίδια η παρουσία της δεσπόζουσας επιχείρησης που καλύπτει το σύνολο κράτους μέλους δύναται να δυσχεράνει τη διείσδυση στην αγορά και οι υπό εξέταση πρακτικές αποκλεισμού της αυξάνουν τα εμπόδια στην είσοδο στην εθνική αγορά. Έτσι, εν προκειμένω, η δυνατότητα επηρεασμού του ενδοκοινοτικού εμπορίου προκύπτει, επίσης, από τον χαρακτήρα των υπό εξέταση πρακτικών, δεδομένου ότι καταχρηστικές πρακτικές αποκλεισμού δύνανται από τη φύση τους να περιορίσουν τις δυνατότητες ελληνικών και αλλοδαπών επιχειρήσεων να δραστηριοποιηθούν (ή να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους) στην ελληνική αγορά. Το κριτήριο του επηρεασμού του ενδοκοινοτικού εμπορίου πληρούται, ακόμη, λαμβανομένης υπόψη της κυρίαρχης θέσης της ΟΤΕ ΑΕ στην εξεταζόμενη αγορά, εκτιμώμενη τόσο σε απόλυτους όρους (κύκλος εργασιών, όγκος πωλήσεων, εκτεταμένο δίκτυο διανομής, κ.ά.) όσο και σε σχετικούς όρους (συγκρίνοντας τη θέση της με εκείνη των ανταγωνιστών της που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά, καθώς και άλλων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα).

5. Από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου προκύπτει ότι στην παρούσα υπόθεση τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι η συμπεριφορά της ΟΤΕ ΑΕ, εφόσον διαπιστωθεί, δύναται να επηρεάσει αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών κατά την έννοια των ενωσιακών κανόνων ανταγωνισμού, ανεξαρτήτως μάλιστα της πραγματικής επίπτωσης στις διασυστοριακές ροές αγαθών και υπηρεσιών.

III.3.3 Αποδεικτικά Μέσα

1. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 3959/2011 (Α' 93) με τίτλο: «Βάρος Απόδειξης»: «Κατά τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού για την εφαρμογή των άρθρων 1 και 2 καθένας φέρει το βάρος απόδειξης των ισχυρισμών του.» Εξάλλου σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κανονισμού 1/2003: «Στο πλαίσιο του συνόλου των εθνικών και των κοινοτικών διαδικασιών εφαρμογής των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, η απόδειξη της παράβασης του άρθρου 81 παρ. 1 ή του άρθρου 82 της Συνθήκης βαρύνει το μέρος ή την αρχή που ισχυρίζεται την παράβαση. Η απόδειξη ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 81 παρ. 3 της Συνθήκης βαρύνει την επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που επικαλείται τη διάταξη αυτή.» Στο σημείο 5 του προοιμίου του ως άνω Κανονισμού αναφέρεται: «Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική επιβολή των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού και ταυτόχρονα ο σεβασμός θεμελιωδών δικαιωμάτων υπεράσπισης, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να ρυθμίζει το βάρος της απόδειξης αναφορικά με τα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης. Θα πρέπει να είναι η πλευρά ή η αρχή που προβάλλει τον ισχυρισμό παράβασης του άρθρου 81 παρ. 1 και του άρθρου 82 της συνθήκης που οφείλει να αποδεικνύει την ύπαρξη παράβασης, σύμφωνα με τα απαιτούμενα νομικά πρότυπα απόδειξης. Θα πρέπει να είναι η επιχείρηση ή η ένωση επιχειρήσεων που επικαλείται το ευεργέτημα της υπεράσπισης, έναντι της διαπίστωσης μιας παράβασης, η οποία οφείλει να αποδεικνύει, σύμφωνα με τα απαιτούμενα νομικά πρότυπα απόδειξης, ότι πληρούνται οι όροι για την εφαρμογή αυτής της υπεράσπισης. Ο παρών Κανονισμός δεν θίγει ούτε τους εθνικούς κανόνες περί των απαιτούμενων αποδεικτικών προτύπων ούτε την υποχρέωση των αρχών ανταγωνισμού και των δικαστηρίων των κρατών μελών να εξακριβώνουν τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά μιας υπόθεσης, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω κανόνες και υποχρεώσεις συνάδουν προς τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.»

2. Σύμφωνα με τη νομολογία της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τα στοιχεία απόδειξης μίας αντανταγωνιστικής πρακτικής στο πλαίσιο του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 και του 102 ΣΛΕΕ, πρέπει να αξιολογούνται ως σύνολο και όχι μεμονωμένα. Αρκεί ότι όλα τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία, συνεκτιμώμενα ως σύνολο, πληρούν τις προϋποθέσεις απόδειξης της παράβασης, χωρίς να απαιτείται το κάθε ένα από αυτά να ικανοποιεί τις προϋποθέσεις απόδειξης κάθε πτυχής (συστατικού στοιχείου) της παράβασης. Σύμφωνα με την Επιτροπή Ανταγωνισμού, στις περισσότερες περιπτώσεις, η ύπαρξη θίγουσας τον ανταγωνισμό πρακτικής πρέπει να συναχθεί από έναν ορισμένο αριθμό συμπτώσεων και ενδείξεων οι οποίες, συνολικά θεωρούμενες, μπορούν να αποτελέσουν, ελλείψει άλλης εύλογης εξήγησης, απόδειξη περί παράβασης των κανόνων ανταγωνισμού.

III.3.4 Η Σχετική Αγορά και οι Συνθήκες Ανταγωνισμού

III.3.4.1 Νομικό Πλαίσιο και μεθοδολογία αναφορικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς

1. Η εφαρμογή του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 (καθώς και του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ) προϋποθέτει την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης η οποία εξετάζεται πάντα σε συνάρτηση με μια συγκεκριμένη αγορά (σχετική αγορά). Με τον ορισμό της σχετικής αγοράς προσδιορίζονται τα όρια εντός των οποίων ασκείται ο ανταγωνισμός μεταξύ επιχειρήσεων. Ο ορισμός αυτός επιτρέπει τον καθορισμό του πλαισίου εντός του οποίου εφαρμόζεται η εθνική και ενωσιακή την ενωσιακή πολιτική ανταγωνισμού. Βασικός στόχος είναι ο συστηματικός εντοπισμός των περιορισμών εκείνων που υφίσταται ο ανταγωνισμός στον οποίο υπόκεινται οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις.

Ο ορισμός μιας αγοράς, τόσο όσον αφορά τα προϊόντα όσο και τη γεωγραφική διάστασή της, έχει ως στόχο τον προσδιορισμό των πραγματικών ανταγωνιστών, οι οποίοι είναι σε θέση να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και να τις εμποδίσουν να ενεργούν ανεξάρτητα από τις πιέσεις που επιβάλλει ο πραγματικός ανταγωνισμός. Κατά πάγια πρακτική και νομολογία, η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους ή της σκοπούμενης χρήσης τους. [βλ. ενδεικτικά Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον ορισμό της σχετικής αγοράς (97/C 372/03), σημ. 7 και σχετική νομοθεσία στην οποία παραπέμπει]. Από οικονομική άποψη, για τον καθορισμό της αγοράς του σχετικού προϊόντος, η υποκατάσταση από την πλευρά της ζήτησης αποτελεί το πλέον άμεσο και αποτελεσματικό μέσο ελέγχου των προμηθευτών ενός δεδομένου προϊόντος, ιδίως όσον αφορά τις αποφάσεις τους για τον καθορισμό των τιμών. Από την άλλη πλευρά, οι περιορισμοί που προκύπτουν αναφορικά με τη δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς είναι, κατά κανόνα, λιγότερο άμεσοι και απαιτούν την ανάλυση και άλλων παραγόντων και, ως εκ τούτου, λαμβάνονται πρωτίστως υπόψη σε μεταγενέστερο στάδιο (δηλ. στο στάδιο της ουσιαστικής αξιολόγησης από την άποψη του ανταγωνισμού) [βλ. ενδεικτικά Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον ορισμό της σχετικής αγοράς (97/C 372/03), σημ. 13-14, καθώς και ΓενΔΕΕ T-177/04 EasyJet κατά Επιτροπής, Συλλ. [2006], σελ. II-1931, σκ. 99].

2. Κατά πάγια πρακτική και νομολογία, η οριοθέτηση της σχετικής αγοράς κάθε υπόθεσης βασίζεται σε μια πολύπλευρη προσέγγιση, λαμβανομένων υπόψη όλων των διαθέσιμων στοιχείων και αποδεικτικών μέσων που μπορεί να είναι χρήσιμα για την εκτίμηση της συγκεκριμένης περίπτωσης. Το ευρύ αυτό φάσμα στοιχείων δεν είναι ούτε προκαθορισμένο, ούτε εξαντλητικό, ούτε και δεσμευτικό. Σε κάποιες περιπτώσεις, ορισμένα στοιχεία μπορεί να έχουν καθοριστική σημασία για τον προσδιορισμό του βαθμού υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης και της προσφοράς, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των χαρακτηριστικών και των ιδιομορφιών του υπό εξέταση τομέα και προϊόντων ή υπηρεσιών - ωστόσο, σε άλλες περιπτώσεις, τα ίδια αυτά στοιχεία μπορεί να μην αξιολογούνται ως σημαντικά. Επομένως, η εκάστοτε αρχή ανταγωνισμού δεν χρησιμοποιεί, ούτε και δεσμεύεται να χρησιμοποιεί, αυστηρά μια σειρά πηγών πληροφοριών ή αποδεικτικών στοιχείων προκειμένου να προσδιορίσει τη σχετική αγορά [βλ. ενδεικτικά Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον ορισμό της σχετικής αγοράς (97/C 372/03), σημ. 25]. Συναφώς, η εκάστοτε αρχή ανταγωνισμού δεν οφείλει να ακολουθεί προκαθορισμένη ή/και πάγια ιεράρχηση, ούτε και να διεξάγει κάθε φορά συγκεκριμένη ποιοτική, ποσοτική, τεχνική ή μη τεχνική ανάλυση, αλλά εκτιμά στο σύνολό τους τις διαπιστώσεις που προκύπτουν από το φάσμα των στοιχείων που έχει στη διάθεσή της, λαμβανομένου υπόψη του όλου οικονομικού πλαισίου [βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C - 333/94 P, Tetra Pak κατά Επιτροπής, Συλλ. [1996], σελ. I-5951, σκ. 10, ΓενΔΕΕ T-342/99 Airtours κατά Επιτροπής, Συλλ. [2002], σελ. II-2585, σκ. 20, καθώς και Εφετειακό Δικαστήριο Ανταγωνισμού Ηνωμένου Βασιλείου 1005/1/1/01, Aberdeen Journals κατά OFT [2002], σκ. 96-97]. Εν τέλει, η σχετική εκτίμηση της Επιτροπής και η παρατιθέμενη αιτιολόγησή της αποτελούν αντικείμενο του ασκούμενου από τα διοικητικά δικαστήρια ελέγχου των αποφάσεών της [βλ. και ΕπΑντ Tasty Foods, παρ. 67].

3. Η σχετική γεωγραφική αγορά αντιστοιχεί στην περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην προσφορά και τη ζήτηση των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών, και όπου οι συνθήκες του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς, και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές διότι στις εν λόγω περιοχές οι συνθήκες του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά. Να σημειωθεί ότι δεν απαιτείται να είναι απολύτως ομοιογενείς οι αντικειμενικές συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων. Αρκεί να είναι παρεμφερείς ή επαρκώς ομοιογενείς.

Ειδικότερα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η γεωγραφική εμβέλεια της σχετικής αγοράς ορίζεται παραδοσιακά με αναφορά σε δύο κριτήρια:

- την περιοχή που καλύπτει ένα δίκτυο,
- την ύπαρξη νομικών και άλλων κανονιστικών μέτρων.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι σχετική γεωγραφική αγορά είναι η περιοχή στην οποία οι αντικειμενικοί όροι ανταγωνισμού που ισχύουν για τους φορείς παροχής υπηρεσιών είναι παρόμοιοι, και οι ανταγωνιστές είναι σε θέση να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Κατά συνέπεια, σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητο να εξεταστεί η δυνατότητα των φορέων αυτών να παρέχουν πρόσβαση προς τελικό χρήστη σε οποιοδήποτε τμήμα της περιοχής, υπό αντίστοιχους και οικονομικά βιώσιμους όρους.

III.5 Η Ύπαρξη Δεσπόζουσας Θέσης

III.5.1 Νομικό πλαίσιο και Μεθοδολογία

1. Κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ, μία επιχείρηση θεωρείται ότι έχει δεσπόζουσα θέση όταν κατέχει θέση οικονομικής ισχύος που της παρέχει τη δυνατότητα να εμποδίσει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού επί της σχετικής αγοράς, και της επιτρέπει να συμπεριφέρεται σε σημαντικό

βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές της και τους πελάτες της και, εν τέλει, από τους καταναλωτές [βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΕ C-27/76 United Brands κατά Επιτροπής Συλλ. 1978 σελ. 207, σκ. 65, ΔΕΕ C-85/76 Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής Συλλ. 1979 σελ. 461, σκ. 38-39, ΔΕΕ C-322/81 Michelin κατά Επιτροπής (Michelin I) Συλλ. 1983, σελ. 3461, σκ. 57, ΔΕΕ C-280/08 P, Deutsche Télécom κατά Επιτροπής, σκ. 170, ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, σκ. 23].

2. Σημασία δεν έχει η πραγματική παρακώλυση του ανταγωνισμού, αλλά η αντικειμενική δυνατότητα μίας τέτοιας παρακώλυσης. Περαιτέρω, η έννοια της ανεξάρτητης συμπεριφοράς συνδέεται με το βαθμό της ανταγωνιστικής πίεσης που ασκείται στην εν λόγω επιχείρηση. Η δεσπόζουσα θέση υποδηλώνει ότι οι εν λόγω ανταγωνιστικές πιέσεις δεν είναι επαρκώς αποτελεσματικές και, συνεπώς, η σχετική επιχείρηση διαθέτει σημαντική ισχύ στην αγορά, κατά τρόπο που οι αποφάσεις της δεν επηρεάζονται αισθητά από τις ενέργειες ή/και τις αντιδράσεις των ανταγωνιστών, των πελατών και, σε τελική ανάλυση, των καταναλωτών. Μια δεσπόζουσα θέση είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού διαφόρων παραγόντων οι οποίοι, αν εξεταστούν χωριστά, μπορεί να μην έχουν αναγκαστικά καθοριστική σημασία [βλ. ενδεικτικά ΔΕφΑΘ 2265/2010, σκ. 29-30 και ΔΕφΑΘ 2116/2004, σκ. 7, καθώς και αποφάσεις ΔΕΕ C-27/76 United Brands κατά Επιτροπής, Συλλ. 1978, σελ. 207, σκ. 65-66, ΔΕΕ C-250/92, Gøttrup-Klim κατά Dansk Landbrugs Grovareselskab, Συλλ. 1994, σελ. I-5641, σκ. 47, και ΓενΔΕΕ T-30/89 Hilti κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. II-1439, σκ. 90]. Για την εκτίμηση της δεσπόζουσας θέσης, λαμβάνεται υπόψη η ανταγωνιστική διάρθρωση της σχετικής αγοράς, και ιδίως οι ακόλουθοι παράγοντες: (α) τυχόν περιορισμοί από τους πραγματικούς ανταγωνιστές και τη θέση τους στην αγορά (θέση στην αγορά της δεσπόζουσας επιχείρησης και των ανταγωνιστών της), (β) τυχόν περιορισμοί που επιβάλλονται λόγω πειστικής απειλής μελλοντικής επέκτασης των πραγματικών ανταγωνιστών ή της εισόδου δυνητικών ανταγωνιστών (εμπόδια εισόδου, επέκταση και είσοδος ανταγωνιστών) και (γ) τυχόν περιορισμοί που επιβάλλονται λόγω της διαπραγματευτικής ισχύος των πελατών της επιχείρησης (αντισταθμιστική ισχύς αγοραστών). Σημειωτέον, αντίθετα, ότι η οικονομική ισχύς των επιχειρήσεων δεν υπολογίζεται βάσει της αποδοτικότητας ή της κερδοφορίας τους και, συναφώς, τυχόν μειωμένα περιθώρια κέρδους ή ακόμη και παροδικές ζημιές δεν είναι ασυμβίβαστες με την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης [βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΕ 27/76 United Brands κατά Επιτροπής Συλλ. 1978, σελ. 207, σκ. 126, ΔΕΕ 322/81 Michelin κατά Επιτροπής (Michelin I) Συλλ. 1983, σελ. 3461, σκ. 59, και ΓενΔΕΕ T-228/97 Irish Sugar Plc κατά Επιτροπής Συλλ. 1999 σελ. II-2969, σκ. 102-103].

3. Κατά πάγια νομολογία, πολύ υψηλά μερίδια αγοράς αποτελούν αυτοτελώς, με την εξαίρεση εκτάκτων περιστάσεων, απόδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης [βλ. ενδεικτικά ΔΕφΑΘ 2265/2010, σκ. 29-30 και ΔΕφΑΘ 2116/2004, σκ. 7, καθώς και αποφάσεις ΔΕΕ 85/76 Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής Συλλ. 1979 σελ. 461, σκ. 41, ΓενΔΕΕ T-228/97 Irish Sugar Plc κατά Επιτροπής Συλλ. 1999 σελ. II-2969, σκ. 70, ΓενΔΕΕ T-83/91 Tetra Pak κατά Επιτροπής (Tetra Pak II) Συλλ. 1994 σ. II-755, σκ. 109, και ΓενΔΕΕ T-30/89 Hilti κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. II-1439, σκ. 91]. Συναφώς, μερίδιο αγοράς ανώτερο του 50% για διάστημα τριών ετών αποτελεί, καθεαυτό, απόδειξη της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης στην οικεία αγορά [βλ. ενδεικτικά απόφαση ΔΕΕ C-62/86 AKZO κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. I-3359, σκ. 60].

4. Η διαπίστωση δεσπόζουσας θέσης εξαρτάται επίσης από την εκτίμηση ευχέρειας εισόδου δυνητικών ή/και επέκτασης υφιστάμενων ανταγωνιστών στην αγορά, οι οποίοι δύνανται έτσι να ασκήσουν περιορισμούς στην ανεξάρτητη ανταγωνιστική συμπεριφορά μιας επιχείρησης με σημαντικό μερίδιο αγοράς. Μια επιχείρηση μπορεί να αποθαρρυνθεί να προβεί σε αύξηση τιμών εάν μια επέκταση ή είσοδος άλλων επιχειρήσεων θεωρείται πιθανή (υπό την έννοια ότι είναι επαρκώς επικερδής για τον ανταγωνιστή ή τον νεοεισερχόμενο, λαμβανομένων υπόψη παραγόντων όπως οι φραγμοί επέκτασης ή εισόδου, οι πιθανές αντιδράσεις της εικαζόμενης δεσπόζουσας επιχείρησης και άλλων ανταγωνιστών και οι κίνδυνοι και το κόστος μιας αποτυχίας), έγκαιρη (πρέπει να είναι επαρκώς ταχεία για να αποτρέψει ή να ματαιώσει την άσκηση σημαντικής ισχύος στην αγορά) και επαρκής (υπό την έννοια ότι δεν πρέπει να είναι μόνο μικρής κλίμακας, όπως για παράδειγμα να περιορίζεται σε μικρό εξειδικευμένο τμήμα της αγοράς, αλλά να έχει τέτοιο μέγεθος ώστε να είναι σε θέση να αποτρέψει προσπάθεια αύξησης των τιμών από μέρους της επιχείρησης που υποτίθεται ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά).

5. Υπό την έννοια αυτή αναζητούνται φραγμοί εισόδου, οι οποίοι μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές:

- νομικοί φραγμοί (όπως τιμολόγια ή ποσοστώσεις)

-πλεονεκτήματα από τα οποία επωφελείται ειδικά η επιχείρηση που κατέχει τη δεσπόζουσα θέση, όπως οικονομίες κλίμακας και φάσματος,

-προνομιακή πρόσβαση σε βασικές εισροές ή φυσικούς πόρους, σημαντικές τεχνολογίες [ΓενΔΕΕ T-30/89 Hilti κατά Επιτροπής Συλλογή 1991 σ. II-1439 σκ. 19] ή σε κατεστημένο δίκτυο πωλήσεων και διανομής [ΔΕΕ C-85/76 Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής Συλλογή 1979, σ. 461, σκ. 48].

- κόστη και άλλα εμπόδια, που προέρχονται για παράδειγμα από αποτελέσματα δικτύου, τα οποία αντιμετωπίζουν οι πελάτες όταν αλλάζουν προμηθευτή.

-Η συμπεριφορά της ίδιας της επιχείρησης μπορεί επίσης να δημιουργήσει φραγμούς εισόδου, παραδείγματος χάρη όταν έχει πραγματοποιήσει σημαντικές επενδύσεις στις οποίες πρέπει να ανταποκριθούν οι ανταγωνιστές με αντίστοιχου μεγέθους επενδύσεις, ή όταν έχει συνάψει μακροπρόθεσμες συμβάσεις με τους πελάτες της, οι οποίες έχουν αισθητά αποτελέσματα αποκλεισμού.

6. Σύμφωνα με την Ανακοίνωση Προτεραιότητας της Επιτροπής [βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις, ΕΕ C 45 της 24.2.2009, σ. 7 έως 20, παρ. 18], ανταγωνιστικοί περιορισμοί μπορεί να επιβάλλονται και από τους πελάτες. Ακόμη και μια επιχείρηση με υψηλό μερίδιο αγοράς μπορεί να μην είναι σε θέση να ενεργεί σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητα από πελάτες με επαρκή διαπραγματευτική δύναμη. Αυτή η αντισταθμιστική ισχύς αγοραστών μπορεί να προκύπτει από το μέγεθος των πελατών ή την εμπορική τους σημασία για την επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση, και την ικανότητά τους να μεταπηδούν γρήγορα σε ανταγωνιζόμενους προμηθευτές, να προωθούν νέες εισόδους ή να ολοκληρωθούν κάθετα, και να απειλούν πειστικά να το πράξουν. Εάν η αντισταθμιστική ισχύς έχει επαρκές μέγεθος, μπορεί να αποτρέψει ή να ματαιώσει απόπειρα της επιχείρησης να αυξήσει επικερδώς τις τιμές.

III.3.6 Κατάχρηση Δεσπόζουσας Θέσης

1. Η έννοια της κατάχρησης δεσπόζοντος θέσης έχει υποστεί εκτενή νομολογιακή επεξεργασία από το ΔΕΚ αλλά και την Επιτροπή Ανταγωνισμού. Σύμφωνα με το ΔΕΚ¹⁴ «in prohibiting any abuse of a dominant position on the market in so far as it may effect trade between member states, article 86 of the Treaty covers practices which are likely to effect the structure of a market where, as a direct result of the presence of the undertaking in question, competition has already been weakened and which, through recourse to methods different from those governing normal competition in products or services based on traders' performance, have the effect of hindering the maintenance or development of the level of competition still existing in the market».

2. Με βάση το ανωτέρω, κρίσιμο είναι να προσδιορισθεί ποιές είναι οι ενέργειες οι οποίες δεν μπορούν να θεωρηθούν ως ενέργειες «φυσιολογικού» ("normal") ανταγωνισμού. Αυτό μας οδηγεί στον σκοπό του νόμου που «κατευθύνεται παράλληλα τόσο στην προστασία του ανταγωνισμού ως θεσμού όσο και στην προστασία της ελεύθερης συμμετοχής του καθενός στο οικονομικό συμβάν»¹⁵. Οι ενέργειες ανταγωνισμού που δεν εξυπηρετούν και έρχονται σε αντίθεση με τον παραπάνω σκοπό δεν είναι «φυσιολογικές». Η ελευθερία του ανταγωνισμού συνεπάγεται ότι πολλές επιχειρήσεις ανταγωνίζονται για τους ίδιους πελάτες και για αύξηση της παρουσίας τους στην αγορά. Αντικείμενο του ανταγωνισμού «φυσιολογικά» είναι η παροχή της καλύτερης δυνατής ποιότητας προϊόντων ή υπηρεσιών στις καλύτερες τιμές στους καταναλωτές έτσι ώστε αυτοί να επιλέξουν με τον τρόπο αυτό μία επιχείρηση αντί των ανταγωνιστών της. Αυτός πρέπει να είναι ο εύλογος στόχος μίας επιχείρησης και με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται ότι ο ανταγωνισμός λειτουργεί προς όφελος του καταναλωτή, όπως επιθυμεί ο κοινοτικός νομοθέτης¹⁶ και ανάλογα ο έλληνας νομοθέτης. Μια ενέργεια η οποία έχει σαν αποτέλεσμα, όχι τα παραπάνω, αλλά την μείωση των επιλογών του καταναλωτή να επιλέξει ανάμεσα σε ανταγωνιστές ή τη μείωση της ποιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών ή την μη επαρκή εξέλιξη τους ή την επιβολή μεγαλύτερων τιμών δεν είναι «φυσιολογική», είτε προκαλούνται τα ανωτέρω άμεσα (π.χ. αύξηση τιμής) ή έμμεσα, με την απώθηση ανταγωνιστών από την αγορά ή την παρεμπόδιση εισόδου νέων ανταγωνιστών¹⁷. Οι παραπάνω μη «φυσιολογικές» επιλογές ενός ανταγωνιστή θα μπορούσαν να λάβουν χώρα μόνο αν αυτός έχει την οικονομική δύναμη που συνεπάγεται η δεσπόζουσα θέση και η οποία του επιτρέπει να επιβάλλει τις επιλογές του στην αγορά, χωρίς να υπολογίζει τις αντιδράσεις ανταγωνιστών ή/και καταναλωτών και καταχρώμενος αυτήν ακριβώς τη δύναμη. Διαφορετικά σε μία ανταγωνιστική αγορά κάθε τέτοια ενέργεια θα αντιμετωπιζότο με αντίστοιχες ενέργειες από τους ανταγωνιστές οι οποίοι θα έδιδαν άλλες εναλλακτικές στους καταναλωτές. Με τον τρόπο αυτό συντελείται και θεμελιώνεται το παράνομο αφού διακυβεύεται και ο ανταγωνισμός σαν θεσμός και η δυνατότητα του καθενός να συμμετάσχει στην οικονομική διαδικασία, λόγω της συγκέντρωσης υψηλής οικονομικής δύναμης στα χέρια της δεσπόζουσας επιχείρησης. Κατά πάγια νομολογία δε, το άρθρο 2 του ν. 3959/2011 και αντίστοιχα το άρθρο 102 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την

14 Υπόθεση αριθ. 322/81 Michelin κατά Επιτροπής [1983] Συλλογή 3461.

15 Κοτσίρης, Δίκαιο Ανταγωνισμού, σ. 399.

16 Mario Monti, Επίτροπος Ανταγωνισμού, "Competition and the Consumer: who are the aims of the European Consumers Policy?"

17 Bishop & Walker, The Economics of EC Competition Law" σ. 187.

έννοια ότι δεν αφορά μόνο την πρακτική που δύναται να προκαλέσει άμεση ζημία στους καταναλωτές [βλ., υπό την έννοια αυτή, ΔΕΕ C-468/06 έως C-478/06, Σωτ. Λέλος και Σία κ.λπ. Συλλογή 2008, σ. 17139, σκ. 68, καθώς επίσης και Deutsche Telekom κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκ. 180, ΔΕΕ C209/10, Post Danmark, EU:C:2012:172, σκ. 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία και ΓενΔΕΕ T336/07, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, EU:T:2012:172, σκ. 171], αλλά και τις πρακτικές που τους προκαλούν ζημία πλήττοντας τη λειτουργία του ανταγωνισμού.

3. Αντίθετα, δεν θεμελιώνεται το παράνομο κατά τον κανόνα του άρθρου 2 του ν.3959/2011, αν δεν υπάρχει δεσπόζουσα θέση, οπότε και «μη φυσιολογικές» ενέργειες ανταγωνισμού, δεν θα οδηγούσαν σε επηρεασμό της αγοράς και περιορισμό του ανταγωνισμού.

4. Άμεσο αποτέλεσμα των παραπάνω είναι ότι σε αντίθεση με όλες τις άλλες επιχειρήσεις, οι επιχειρήσεις με δεσπόζουσα θέση στην αγορά έχουν ιδιαίτερη υποχρέωση ("special responsibility") να μην ενεργούν με τρόπο που περιορίζει τον ανταγωνισμό, αποφεύγοντας τις ενέργειες που σε μη δεσπόζουσες επιχειρήσεις επιτρέπονται¹⁸. Η έκταση της ιδιαίτερης ευθύνης των επιχειρήσεων με δεσπόζουσα θέση εξαρτάται και επεκτείνεται από γενικότερες συνθήκες κάθε υπόθεσης και την ιδιαίτερη δύναμη της επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση¹⁹. Στην περίπτωση επιχειρήσεων οι οποίες κατέχουν δεσπόζουσα θέση σε αγορές που χαρακτηρίζονται από υψηλούς φραγμούς εισόδου για νεοεισερχόμενους, η ιδιαίτερη ευθύνη είναι μεγαλύτερη. Ιδιαίτερα όταν οι υψηλοί φραγμοί εισόδου αφορούν αγορές υψηλής τεχνολογίας που βασίζονται στην εκτενή και βαριά υποδομή σε συνδυασμό με την δυνατότητα τεχνικής ανάπτυξης μέσω και της εκμετάλλευσης δικαιωμάτων βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας, η επιχείρηση που βρίσκεται σε αυτή την θέση οφείλει αφ' ενός μεν να μην περιορίζει τον ήδη δύσκολο ανταγωνισμό εξωθώντας άλλες επιχειρήσεις εκτός αγοράς, αφ' ετέρου αν της έχουν επιβληθεί για αυτό το λόγο συγκεκριμένες πρόσθετες υποχρεώσεις με σκοπό την μείωση ή άρση των φραγμών εισόδου, να μην αναιρεί με την συμπεριφορά της αυτές τις υποχρεώσεις. Αυτή είναι η περίπτωση των αγορών στις οποίες παραδοσιακά κυριαρχούσε ένα νομικό μονοπώλιο και οι οποίες βρίσκονται σε διαδικασία απελευθέρωσης ο δε φορέας του νομικού μονοπωλίου διατηρεί τη δεσπόζουσα θέση του. Αυτή ακριβώς η λειτουργία επιδιώκεται από την κοινοτική νομοθεσία περί τηλεπικοινωνιών που αντικείμενο έχει την δυνατότητα παροχής πρόσβασης στο δίκτυο και τις υπηρεσίες του νομικού μονοπωλίου σε συνθήκες που να επιτρέπουν (α) την ανάπτυξη αντίστοιχων υποδομών όχι με την άμεση ή συνολική επένδυση για την δημιουργία τους αλλά τη σταδιακή δημιουργία τους και (β) τον ανταγωνισμό στην αγορά λιανικής (Access Notice, ο.π., σημ.22' Bellamy and Child, ο.π, σ. 710).

5. Η εν λόγω ειδική ευθύνη έχει ιδιαίτερη σημασία και στην περίπτωση κατά την οποία μια επιχείρηση η οποία κατέχει δεσπόζουσα θέση σε μια δεδομένη αγορά χρησιμοποιεί την ισχύ της σε αυτή την αγορά κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ενδυναμώσει περαιτέρω τη θέση της και ταυτόχρονα, να παρεμποδίσει την εμφάνιση ανταγωνισμού σε μια παραπλήσια, αλλά διαφορετική αγορά. Έτσι η συμπεριφορά επιχείρησης η οποία κατέχει σχεδόν μονοπωλιακή θέση, η οποία καταφανώς αποσκοπεί στην παρακώλυση εμφάνισης ανταγωνισμού, πρέπει να εκτιμάται με βάση υψηλότερο βαθμό επιμέλειας. Χαρακτηριστική περίπτωση de facto μονοπωλίου, στο οποίο βρίσκει εφαρμογή η προαναφερόμενη ειδική ευθύνη, είναι η κυριαρχία του εγκατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης, εν προκειμένω του ΟΤΕ στον τοπικό βρόχο. Ως εκ τούτου, οι όροι της παροχής από τον ΟΤΕ αδεσμοποίησης πρόσβασης στον τοπικό βρόχο, εκτιμώνται υπό το πρίσμα της 'ειδικής ευθύνης' επιμέλειας με την οποία βαρύνεται.

6. Πέραν των ανωτέρω πρέπει να τονισθεί ότι η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης δεν προϋποθέτει υπαιτιότητα και η ανυπαρξία της δεν ασκεί επιρροή στην εγκυρότητα της πράξης (βλ. και Διοικ. Εφ. Αθ. 387/1992). Η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης είναι έννοια αντικειμενική²⁰. Συνεπώς, κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης υπάρχει κατ' αρχήν και χωρίς προϋπόθεση ή σκοπό της δεσπόζουσας επιχείρησης να προβεί σε κατάχρηση, ενώ το Πρωτοδικείο έχει αποφανθεί ότι "the fact that the result sought is not achieved is not enough to avoid the practice being characterized as an abuse of the dominant position"²¹. Η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως την οποία απαγορεύει η διάταξη του άρθρου 2 του ν. 3950/2011/102 ΣΛΕΕ αποτελεί αντικειμενική έννοια η οποία αφορά τις συμπεριφορές κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχείρησης οι οποίες, σε μια αγορά όπου, ακριβώς λόγω της παρουσίας της εν λόγω επιχείρησης, ο ανταγωνισμός είναι ήδη εξασθενημένος, έχουν ως αποτέλεσμα να κωλύεται η διατήρηση του υφισταμένου στην αγορά ανταγωνισμού

18 Ενδεικτικά Υπόθεση T-111/96 ITT Promedia N.V. v. Commission, [1998] ECR II, 2937.

19 Ενδεικτικά Υπόθεση C-395 Compagnie Maritime Belge Transports v. Commission [2000] ECR I 1365.

20 Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής (Vitamins), Υπόθεση 85/76, [1979] ECR 461, σκέψη 91. Βλέπε επίσης Michelin κατά Επιτροπής, Υπόθεση 322/81, [1983] ECR 3461, σκέψη 70, όπως και την Akzo κατά Επιτροπής, σκέψη 69.

21 Compagnie Maritime Belge Transports v. Commission, T-24/93 [1996] ECR II 1201 σκέψη 149.

ή η ανάπτυξή του, λόγω της χρησιμοποίησής διαφορετικών μέσων από εκείνα που διέπουν τον συνήθη ανταγωνισμό μεταξύ των προσφερομένων από τους επιχειρηματίες προϊόντων ή υπηρεσιών [ΔΕΕ C-280/08 P, Deutsche Télécom κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2010:603, σκ. 174 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 27, ΔΕΕ C549/10 P, Tomra Systems and Others κατά Επιτροπής, EU:C:2012:221, σκ. 17 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, ΓενΔΕΕ T301/04, Clearstream κατά Επιτροπής, EU:T:2009:317, σκ. 140 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία].

7. Είναι επίσης νομολογιακά σαφές ότι η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης δεν σημαίνει σε καμμία περίπτωση ότι στη συγκεκριμένη αγορά δεν πρέπει να υπάρχει κανένας ανταγωνισμός και ότι οι τυχόν υπάρχοντες ανταγωνιστές προϋποτίθεται ότι δεν μπορούν καθόλου να αντιδράσουν στην δύναμη της επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση. Όπως αναφέρει το ΔΕΚ η ύπαρξη ζωντανού ανταγωνισμού ("lively competition") δεν περιορίζει σε τίποτα την δεσπόζουσα θέση, ιδιαίτερα αν προκύπτει ότι η επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση μπορεί και περιορίζει τον ανταγωνισμό ακόμα και σε αυτές τις συνθήκες. Τούτο ισχύει και αν ακόμα οι ανταγωνιστές της επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση μπορούν ακόμα και να ακολουθήσουν αντίστοιχες μεθόδους παραγωγής ή διάθεσης και προβολής των υπηρεσιών τους.

8. Περαιτέρω, ο κατάλογος των καταχρηστικών πρακτικών που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 του ν. 3959/2011/102 ΣΛΕΕ δεν είναι περιοριστικός, οπότε η απαρίθμηση των καταχρηστικών πρακτικών που περιέχεται σ' αυτή τη διάταξη δεν εξαντλεί τους τρόπους καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως που απαγορεύονται από το δίκαιο της Ένωσης [ΔΕΕ C-280/08 P, Deutsche Télécom κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2010:603, σκ. 173, ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 26, ΓενΔΕΕ T336/07, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, EU:T:2012:172, σκ. 173].

9. Περαιτέρω, καίτοι η εφαρμογή του άρθρου 2 του ν. 3959/102 ΣΛΕΕ προϋποθέτει την ύπαρξη δεσμού μεταξύ της δεσπόζουσας θέσεως και της φερομένης ως καταχρηστικής συμπεριφοράς, ο οποίος συνήθως δεν υπάρχει όταν μια συμπεριφορά σε αγορά διαφορετική από την αγορά στην οποία υπάρχει δεσπόζουσα θέση παράγει αποτελέσματα στην ίδια αυτή αγορά, εντούτοις, όταν πρόκειται για αγορές διακεκριμένες μεν, αλλά συναφείς, ειδικές περιστάσεις μπορούν να δικαιολογήσουν εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ σε συμπεριφορά διαπιστωθείσα στη συναφή αγορά, στην οποία δεν υφίσταται δεσπόζουσα θέση, και παράγουσα αποτελέσματα στην ίδια αυτή αγορά (βλ., υπ' αυτή την έννοια, ΔΕΕ C-311/84, CBEM, Συλλογή 1985, σ. 3261, σκ. 26, και Tetra Pak κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκ. 27). Τέτοιες περιστάσεις μπορεί να υπάρχουν όταν η συμπεριφορά μιας επιχείρησης που είναι καθετοποιημένη και κατέχει δεσπόζουσα θέση σε αγορά προηγούμενου σταδίου συνίσταται στην προσπάθεια εκτοπισμού των τουλάχιστον εξίσου αποτελεσματικών ανταγωνιστών στην αγορά επόμενου σταδίου. Τέτοιες συμπεριφορές ενδέχεται πράγματι, ιδίως λόγω των στενών δεσμών μεταξύ των σχετικών αγορών, να έχουν ως αποτέλεσμα την αποδυνάμωση του ανταγωνισμού στην αγορά επόμενου σταδίου [ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 87].

III.3.7 Μορφές Κατάχρησης Δεσπόζουσας Θέσης

1. Η Επιτροπή στην Ανακοίνωσή της σχετικά με τις προτεραιότητές της κατά τον έλεγχο εφαρμογής του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις (ΕΕ αριθ. C045 της 24.2.2009), εντοπίζει ως πιθανή καταχρηστική συμπεριφορά την «εξυπονοούμενη άρνηση» προμήθειας παρ. 79:

«78. Η έννοια της άρνησης προμήθειας καλύπτει ευρύ φάσμα πρακτικών, όπως την άρνηση προμήθειας προϊόντων σε παλαιούς και νέους πελάτες, άρνηση χορήγησης άδειας εκμετάλλευσης για δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ακόμη και όταν αυτό είναι απαραίτητο για την παροχή πληροφοριών για διεπαφές, ή άρνηση χορήγησης πρόσβασης σε εγκατάσταση ή δίκτυο πρωταρχικής σημασίας.

79. Η Επιτροπή δεν θεωρεί απαραίτητο το προϊόν που αποτελεί το αντικείμενο της άρνησης να έχει ήδη διατεθεί στο εμπόριο: αρκεί να υπάρχει ζήτηση από δυνητικούς αγοραστές και να μπορεί να προσδιοριστεί μία δυνητική αγορά για τη συγκεκριμένη εισροή. Κατά τον ίδιο τρόπο, δεν είναι απαραίτητο να υπάρχει πραγματική άρνηση εκ μέρους δεσπόζουσας επιχείρησης - αρκεί μία «εξυπονοούμενη άρνηση». Μία εξυπονοούμενη άρνηση μπορεί, για παράδειγμα, να λάβει τη μορφή υπερβολικής καθυστέρησης ή άλλης υποβάθμισης της προμήθειας του προϊόντος ή να συνίσταται στην επιβολή παράλογων όρων σε αντάλλαγμα της προμήθειας.»

2. Περαιτέρω, στην Ανακοίνωση της Επιτροπής (98/C 265/02) για την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού σε συμφωνίες πρόσβασης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, εντοπίζεται ως πιθανή καταχρηστική συμπεριφορά η ύπαρξη διακρίσεων από τον δεσπόζοντα φορέα.

«Διακρίσεις..... (86) Γενικά, η δεσπόζουσα εταιρεία έχει καθήκον να παρέχει πρόσβαση κατά τρόπο ώστε τα αγαθά και οι υπηρεσίες που προσφέρονται σε εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται σε επόμενα στάδια να διατίθενται υπό όρους εξίσου ευνοϊκούς με τους παρεχόμενους σε τρίτους, περιλαμβανομένης της δικής τους αντίστοιχης δραστηριότητας επόμενων σταδίων».

3. Όσον αφορά τον Τιμολογιακές πρακτικές, όπως η φερόμενη ως καταχρηστική πρακτική που καταγγέλεται από την εταιρία WIND AE εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι το άρθρο 102, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', ΣΛΕΕ απαγορεύει ρητώς την άμεση ή έμμεση επιβολή, εκ μέρους της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχείρησης, μη δικαίων τιμών [ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 25, ΓενΔΕΕ T336/07, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, EU:T:2012:172, σκ. 173, ΓενΔΕΕ T-827/14 και T-851/14, Deutsche Telekom AG κατά Επιτροπής και Slovak Telekom a.s. κατά Επιτροπής, ECLI:EU:T:2018:929, σκ. 112]. Περαιτέρω, ο κατάλογος των καταχρηστικών πρακτικών που περιλαμβάνεται στο άρθρο 102 ΣΛΕΕ δεν είναι περιοριστικός ως προελέχθη, οπότε η απαρίθμηση των καταχρηστικών τιμολογιακών πρακτικών που περιέχεται σ' αυτή τη διάταξη δεν εξαντλεί τους τρόπους καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως που απαγορεύονται από το δίκαιο της Ένωσης [ΔΕΕ C-280/08 P, Deutsche Télécom κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2010:603, σκ. 173, ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 26, ΓενΔΕΕ T336/07, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, EU:T:2012:172, σκ. 173].

4. Προκειμένου να καθοριστεί αν η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση εκμεταλλεύεται καταχρηστικώς την εν λόγω θέση της, εφαρμόζοντας την τιμολογιακή της πολιτική, πρέπει να εκτιμάται το σύνολο των περιστάσεων και να εξετάζεται αν η πολιτική αυτή αποβλέπει στην αφαίρεση ή στον περιορισμό της δυνατότητας επιλογής του αγοραστή όσον αφορά τις πηγές εφοδιασμού του, στην παρεμπόδιση της εισόδου στην αγορά των ανταγωνιστών, στην εφαρμογή σε εμπορικώς συναλλασσόμενους άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές ή στην ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσεως με νόθευση του ανταγωνισμού [ΔΕΕ C-280/08 P, Deutsche Télécom κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2010:603, σκ. 175, ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 28].

5. Ειδική μορφή τιμολογιακής καταχρηστικής πρακτικής αποτελεί η συμπίεση των περιθωρίων κέρδους. Συμπίεση περιθωρίων κέρδους, προκύπτει από την απόκλιση μεταξύ των τιμών των παροχών χονδρικής και των τιμών των παροχών λιανικής και όχι από το επίπεδο των τιμών αυτών καθαυτές. Ειδικότερα, αυτή η συμπίεση μπορεί να προέλθει όχι μόνον από ασυνήθιστα χαμηλή τιμή λιανικής, αλλά και από ασυνήθιστα υψηλή τιμή χονδρικής [ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 98]. Όπως έχει νομολογηθεί, είναι αυτή η συμπίεση των περιθωρίων κέρδους που, λόγω του ότι ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα τον εκτοπισμό ανταγωνιστών που είναι τουλάχιστον εξίσου αποτελεσματικοί με την κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρησης, μπορεί, ελλείψει κάθε αντικειμενικής δικαιολογίας, να συνιστά, αυτή καθαυτήν, κατάχρηση υπό την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ [ΔΕΕ C-280/08 P, Deutsche Télécom κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2010:603, σκ. 183, ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 31].

6. Πρέπει περαιτέρω να διευκρινιστεί ότι, δεδομένου ότι ο μη δίκαιος χαρακτήρας, υπό την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, μιας τιμολογιακής πρακτικής συνδέεται με την ίδια την ύπαρξη της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους και όχι με τη συγκεκριμένη απόκλισή τους, ουδόλως είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι οι τιμές χονδρικής ή οι τιμές λιανικής είναι καθαυτές καταχρηστικές λόγω, αναλόγως της περιπτώσεως, του υπερβολικού ή εξοντωτικού χαρακτήρα τους [ΔΕΕ C-280/08 P, Deutsche Télécom κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2010:603, σκ. 167 και 183, ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 34].

7. Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι το Δικαστήριο έχει ήδη διευκρινίσει ότι το άρθρο 102 ΣΛΕΕ απαγορεύει, μεταξύ άλλων, σε κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση να προβαίνει σε τιμολογιακές πρακτικές οι οποίες παράγουν αποτελέσματα εκτοπισμού για τους εξίσου αποτελεσματικούς ανταγωνιστές της, υφιστάμενους ή μελλοντικούς [ΔΕΕ C-280/08 P, Deutsche Télécom κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2010:603, σκ. 177, ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 39].

8. Εκμεταλλεύεται, συνεπώς, καταχρηστικά τη δεσπόζουσα θέση της μια επιχείρηση η οποία εφαρμόζει μια πολιτική τιμών που αποσκοπεί στον εκτοπισμό από την αγορά των ανταγωνιστών που ενδεχομένως είναι εξίσου αποτελεσματικοί με αυτήν, αλλά, λόγω των μικρότερων οικονομικών δυνατοτήτων τους, δεν μπορούν να αντισταθούν στον ανταγωνισμό που τους επιβάλλεται [ΔΕΕ C-280/08 P, Deutsche Télécom κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2010:603, σκ. 199, ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 40].

9. Πάντως, η εκτίμηση της νομιμότητας της πολιτικής τιμών της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχείρησης πρέπει, κατ' αρχήν, να στηρίζεται σε κριτήρια σχετικά με τις τιμές, τα οποία βασίζονται στο κόστος με το οποίο επιβαρύνεται η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρησης και στη στρατηγική της [βλ. υπ' αυτή την έννοια, ΔΕΕ C62/86, AKZO κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. 13359, σκ. 74, και France Télécom κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκ. 108, ΔΕΕ C52/09, TeliaSonera Sverige, EU:C:2011:83, σκ. 41, ΓενΔΕΕ T336/07, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, EU:T:2012:172, σκ. 190. Βλ., επίσης, ΓενΔΕΕ T271/03, Deutsche Telekom κατά Επιτροπής, EU:T:2008:101, σκ. 188, ΓενΔΕΕ συνεκδ. υποθ. T-827/14 και T-851/14, Deutsche Telekom AG κατά Επιτροπής και Slovak Telekom a.s. κατά Επιτροπής, ECLI:EU:T:2018:929, σκ. 228]. Έχει νομολογηθεί ότι

«στον βαθμό που η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση καθορίζει τις τιμές της σε επίπεδο που καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος του κόστους διαθέσεως στο εμπόριο του προϊόντος ή της παροχής των εν λόγω υπηρεσιών, ένας εξίσου αποτελεσματικός με την επιχείρηση αυτή ανταγωνιστής έχει, κατ' αρχήν, τη δυνατότητα να ανταγωνιστεί τις τιμές αυτές, χωρίς να υποστεί μακροπρόθεσμα δυσβάστακτες ζημιές» [βλ. ΔΕΕ C209/10, Post Danmark, EU:C:2012:172, σκ. 38].

10. Ειδικότερα, όσον αφορά τιμολογιακή πολιτική που καταλήγει στη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους, η χρήση τέτοιων κριτηρίων ανάλυσης παρέχει τη δυνατότητα να εξακριβωθεί αν η επιχείρηση αυτή θα ήταν σε θέση να προσφέρει τις δικές της παροχές λιανικής στους τελικούς πελάτες χωρίς να υφίσταται ζημία, αν ήταν προηγουμένως υποχρεωμένη να καταβάλλει τις δικές της τιμές χονδρικής για τις ενδιάμεσες παροχές [ΔΕΕ C-280/08 P, Deutsche Télécom κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2010:603, σκ. 201, ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 42, ΓενΔΕΕ συνεκδ. υποθ. T-827/14 και T-851/14, Deutsche Telekom AG κατά Επιτροπής και Slovak Telekom a.s. κατά Επιτροπής, ECLI:EU:T:2018:929, σκ. 229].

11. Αν όμως η εν λόγω επιχείρηση δεν ήταν σε θέση να προσφέρει τις παροχές της χωρίς να υφίσταται ζημία, τούτο θα σήμαινε ότι οι ανταγωνιστές που ενδέχεται να αποκλειστούν λόγω της εφαρμογής της επίμαχης τιμολογιακής πρακτικής δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι είναι λιγότερο αποτελεσματικοί απ' ό,τι η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση και ότι, συνεπώς, ο κίνδυνος του εκτοπισμού τους θα οφειλόταν σε νοθευμένο ανταγωνισμό. Συγκεκριμένα, ένας τέτοιος ανταγωνισμός δεν θα στηριζόταν αποκλειστικά στις αντίστοιχες ικανότητες των οικείων επιχειρήσεων [ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 43].

12. Η προσέγγιση αυτή δικαιολογείται τοσοῦτω μάλλον που είναι επίσης σύμφωνη με τη γενική αρχή της ασφάλειας δικαίου, καθόσον, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος της και τις τιμές της, η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση μπορεί να εκτιμήσει τη νομιμότητα των δικών της συμπεριφορών, σύμφωνα με την ιδιαίτερη ευθύνη την οποία υπέχει κατά το άρθρο 102 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, καίτοι επιχείρηση η οποία κατέχει δεσπόζουσα θέση γνωρίζει το δικό της κόστος και τα δικές της τιμές, δεν γνωρίζει κατ' αρχήν το κόστος και τις τιμές των ανταγωνιστών της [ΔΕΕ C-280/08 P, Deutsche Télécom κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2010:603, σκ. 202, ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 44, ΓενΔΕΕ συνεκδ. υποθ. T-827/14 και T-851/14, Deutsche Telekom AG κατά Επιτροπής και Slovak Telekom a.s. κατά Επιτροπής, ECLI:EU:T:2018:929, σκ. 230].

Δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι το κόστος και οι τιμές των ανταγωνιστών μπορούν να έχουν σημασία για την εξέταση της επίμαχης στην κύρια δίκη τιμολογιακής πρακτικής. Τούτο θα μπορούσε ιδίως να ισχύει όταν η διάρθρωση του κόστους της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως δεν μπορεί να προσδιοριστεί επακριβώς για αντικειμενικούς λόγους ή όταν η υπηρεσία που παρέχεται στους ανταγωνιστές συνίσταται στην απλή εκμετάλλευση μιας υποδομής της οποίας το κόστος παραγωγής έχει ήδη αποσβεσθεί, οπότε η πρόσβαση στην υποδομή αυτή δεν αντιπροσωπεύει πλέον κόστος για την κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση που να είναι συγκρίσιμο με το κόστος με το οποίο πρέπει να επιβαρυνθούν οι ανταγωνιστές της για να αποκτήσουν την πρόσβαση αυτή, ή ακόμα όταν το απαιτούν οι ειδικές συνθήκες του ανταγωνισμού στην αγορά λόγω, παραδείγματος χάριν, το γεγονός ότι το επίπεδο του κόστους της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως εξαρτάται ακριβώς από την πλεονεκτική από απόψεως ανταγωνισμού κατάσταση στην οποία τελεί η επιχείρηση αυτή λόγω της δεσπόζουσας θέσεως [ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 45].

13. Επομένως, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του καταχρηστικού χαρακτήρα μιας τιμολογιακής πολιτικής που καταλήγει στη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, κατ' αρχήν και κατά προτεραιότητα, οι τιμές και το κόστος της οικείας επιχειρήσεως στην αγορά των παροχών λιανικής. Μόνον όταν δεν είναι δυνατόν, λόγω των περιστάσεων, να γίνει αναφορά στις εν λόγω τιμές και στο ως άνω κόστος, πρέπει να εξετάζονται οι τιμές και το κόστος των ανταγωνιστών στην ίδια αυτή αγορά [ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 46].

14. Περαιτέρω, καίτοι η εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ προϋποθέτει την ύπαρξη δεσμού μεταξύ της δεσπόζουσας θέσεως και της φερομένης ως καταχρηστικής συμπεριφοράς, ο οποίος συνήθως δεν υπάρχει όταν μια συμπεριφορά σε αγορά διαφορετική από την αγορά στην οποία υπάρχει δεσπόζουσα θέση παράγει αποτελέσματα στην ίδια αυτή αγορά, εντούτοις, όταν πρόκειται για αγορές διακεκριμένες μεν, αλλά συναφείς, ειδικές περιστάσεις μπορούν να δικαιολογήσουν εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ σε συμπεριφορά διαπιστωθείσα στη συναφή αγορά, στην οποία δεν υφίσταται δεσπόζουσα θέση, και παράγουσα αποτελέσματα στην ίδια αυτή αγορά (βλ., υπ' αυτή την έννοια, ΔΕΕ C-311/84, CBEM, Συλλογή 1985, σ. 3261, σκ. 26, και Tetra Pak κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκ. 27). Τέτοιες περιστάσεις μπορεί να υπάρχουν όταν η συμπεριφορά

μιας επιχειρήσεως που είναι καθετοποιημένη και κατέχει δεσπόζουσα θέση σε αγορά προηγούμενου σταδίου συνίσταται στην προσπάθεια εκτοπισμού των τουλάχιστον εξίσου αποτελεσματικών ανταγωνιστών στην αγορά επόμενου σταδίου, ιδίως μέσω της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους αυτών. Τέτοιες συμπεριφορές ενδέχεται πράγματι, ιδίως λόγω των στενών δεσμών μεταξύ των σχετικών αγορών, να έχουν ως αποτέλεσμα την αποδυνάμωση του ανταγωνισμού στην αγορά επόμενου σταδίου [ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 87].

15. Σε μια τέτοια κατάσταση, ελλείψει οποιασδήποτε άλλης αντικειμενικής οικονομικής δικαιολογίας, η συμπεριφορά αυτή μπορεί να εξηγηθεί μόνο λόγω της προθέσεως της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως να εμποδίσει την ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην αγορά επόμενου σταδίου και να ενισχύσει τη θέση της, ή ακόμα και να αποκτήσει δεσπόζουσα θέση στην αγορά αυτή, χρησιμοποιώντας μέσα διαφορετικά από τις δικές της ικανότητες [ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 88]. Κατά συνέπεια, ο καταχρηστικός χαρακτήρας μιας τιμολογιακής πρακτικής την οποία εφαρμόζει επιχείρηση που είναι καθετοποιημένη και κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά χονδρικής και η οποία οδηγεί στη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους των ανταγωνιστών της επιχειρήσεως αυτής στην αγορά λιανικής προς τους τελικούς πελάτες δεν εξαρτάται από την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης της επιχειρήσεως αυτής στην τελευταία αυτή αγορά [ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 89].

16. Επιχείρηση η οποία εφαρμόζει μια τιμολογιακή πρακτική η οποία συνεπάγεται συμπίεση των περιθωρίων κέρδους των ανταγωνιστών της δεν υφίσταται οπωσδήποτε ζημιές [ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 99]. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι για να συμπίεσει τα περιθώρια κέρδους των ανταγωνιστών της η δεσπόζουσα επιχείρηση πρέπει να υποστεί ζημιές, δεν μπορεί να απαιτείται η απόδειξη της δυνατότητας ανακτήσεως των ενδεχόμενων αυτών ζημιών προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη καταχρήσεως [ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 100]. Συγκεκριμένα, η δυνατότητα εκτοπισμού των ανταγωνιστών από την αγορά δεν εξαρτάται ούτε από το γεγονός ότι η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση υφίσταται ζημιές ούτε από το ότι η εν λόγω επιχείρηση είναι σε θέση να ανακτήσει τις ζημιές της, αλλά εξαρτάται μόνον από την απόκλιση μεταξύ των τιμών που εφαρμόζει στις σχετικές αγορές η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση, απόκλιση η οποία μπορεί ενδεχομένως να προκαλέσει ζημιές όχι στην κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση, αλλά στους ανταγωνιστές της [ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 101]. Τέλος, αν υποτεθεί παρ' όλ' αυτά ότι η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση εφαρμόζει στην αγορά λιανικής μια τιμή τόσο χαμηλή ώστε οι πωλήσεις της να προκαλούν ζημιές, πέραν του ότι μια τέτοια συμπεριφορά θα μπορούσε να αποτελεί αυτοτελή μορφή καταχρήσεως συνισταμένης στην εφαρμογή εξοντωτικών τιμών, το Δικαστήριο έχει εν πάση περιπτώσει ήδη αποκλείσει ότι, ακόμα και σε μια τέτοια περίπτωση, η απόδειξη της δυνατότητας ανακτήσεως των ζημιών που προκλήθηκαν συνεπεία της εκ μέρους της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχείρησης εφαρμογής τιμών χαμηλότερων από ένα ορισμένο επίπεδο κόστους συνιστά αναγκαία προϋπόθεση για να αποδειχθεί ο καταχρηστικός χαρακτήρας μιας τέτοιας πολιτικής τιμών [βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση France Télécom κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκ. 110]. Επομένως, προκειμένου να καθοριστεί αν η επίμαχη τιμολογιακή πρακτική είναι καταχρηστική, δεν έχει σημασία το αν η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να ανακτήσει τις ζημιές που τυχόν υπέστη συνεπεία της εφαρμογής της πρακτικής αυτής [ΔΕΕ C-52/09, Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, ECLI:EU:C:2011:83, σκ. 103].

17. Σύμφωνα με το ΔΕΕ (Υπόθεση Deutsche Telecom, σκέψη 169), καταχρηστική συμπίεση τιμής υφίσταται, όταν η διαφορά ανάμεσα στις τιμές χονδρικής που χρεώνει του πελάτες η δεσπόζουσα επιχείρηση και τις τιμές λιανικής που εφαρμόζει, είναι αρνητική ή ανεπαρκής για την κάλυψη του ειδικού κόστους των προϊόντων της δεσπόζουσας επιχείρησης για την παροχή των δικών της υπηρεσιών, κατά τρόπο ώστε να μην επιτρέπει στους εξίσου αποτελεσματικούς της ανταγωνιστές, να την ανταγωνιστούν.

Εν προκειμένω το ΔΕΕ υιοθέτησε το κριτήριο του εξίσου αποτελεσματικού ανταγωνιστή με την επισήμανση ότι, για λόγους ασφάλειας δικαίου, το σχετικό μέτρο κόστους, δυνάμει του οποίου θα εφαρμοστεί το ως άνω κριτήριο είναι το κόστος της ίδιας της δεσπόζουσας επιχείρησης²². Ωστόσο, όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, λόγω των περιστάσεων, πρέπει να εξετάζονται οι τιμές και το κόστος των ανταγωνιστών στην ίδια αυτή αγορά²³. Εξάλλου είναι νομικά αδιάφορο εάν ο προμηθευτής δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση και στην αγορά επόμενου σταδίου.

22 Οπ.παρ. σκέψη 202.

23 Οπ. παρ. TeliaSonerea, σκέψη 46.

18. Ένα βασικό βήμα της εξέτασης σχετικά με την ύπαρξη ή μη συμπίεσης περιθωρίου είναι ο προσδιορισμός του μέτρου αναφοράς που θα χρησιμοποιηθεί δηλαδή εάν θα γίνει το τεστ του εξίσου αποδοτικού παρόχου ή κάποιο άλλο τεστ.

19. Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής «Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπίζουσες επιχειρήσεις» (παρ. 23-27):

«23. Οι παράγοντες των παραγράφων 23 έως 27 ισχύουν σε συμπεριφορές αποκλεισμού με βάση τις τιμές. Ο έντονος ανταγωνισμός ως προς τις τιμές είναι εν γένει επωφελής για τους πελάτες. Για να προλάβει τον αντιανταγωνιστικό αποκλεισμό, η Επιτροπή θα παρεμβαίνει συνήθως μόνο όταν η σχετική συμπεριφορά έχει ήδη παρακωλύσει ή είναι ικανή να παρακωλύει τον ανταγωνισμό από άλλες ανταγωνιζόμενες επιχειρήσεις οι οποίες θεωρούνται εξίσου αποτελεσματικές με τη δεσπίζουσα επιχείρηση. 24. Ωστόσο, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις ένας λιγότερο αποτελεσματικός ανταγωνιστής μπορεί επίσης να ασκήσει πίεση η οποία θα πρέπει να ληφθεί υπόψη όταν εξετάζεται εάν μια συγκεκριμένη συμπεριφορά που βασίζεται στις τιμές οδηγεί σε αντιανταγωνιστικό αποκλεισμό. Η Επιτροπή θα εξετάζει με μη στατικά κριτήρια τις πιέσεις αυτές, δεδομένου ότι εάν δεν υπήρχε μια καταχρηστική πρακτική ο ανταγωνιστής αυτός θα μπορούσε να επωφελείται από πλεονεκτήματα που συνδέονται με τη ζήτηση, όπως αποτελέσματα δικτύου και εκμάθησης, τα οποία τείνουν να αυξάνουν την αποτελεσματικότητά του».

25. Για να προσδιοριστεί εάν ένας υποθετικός ανταγωνιστής που είναι το ίδιο αποτελεσματικός με τη δεσπίζουσα επιχείρηση θα ήταν πιθανό να αποκλειστεί με την επίμαχη συμπεριφορά, η Επιτροπή θα εξετάζει τα οικονομικά στοιχεία που συνδέονται με το κόστος και τις τιμές πωλήσεως, και ιδίως εάν η επιχείρηση που κατέχει δεσπίζουσα θέση ακολουθεί πολιτική τιμολόγησης κάτω του κόστους. Αυτό απαιτεί την ύπαρξη αρκούντως αξιόπιστων στοιχείων. Εάν διατίθενται τα στοιχεία αυτά, η Επιτροπή θα χρησιμοποιεί τις πληροφορίες για το κόστος της ίδιας της δεσπίζουσας επιχείρησης. Εάν δεν διατίθενται αξιόπιστες πληροφορίες για το κόστος αυτό, η Επιτροπή δύναται να χρησιμοποιήσει τα στοιχεία κόστους των ανταγωνιστών ή άλλα ανάλογα αξιόπιστα στοιχεία.

26. Τα σημεία αναφοράς για το κόστος που είναι πιθανό να χρησιμοποιεί η Επιτροπή είναι το μέσο αποφεύξιμο κόστος (ΜΑΚ) και το μέσο μακροπρόθεσμο επαυξητικό κόστος (ΜΜΕΚ)²⁴. Η μη κάλυψη του ΜΑΚ υποδηλώνει ότι η επιχείρηση που κατέχει δεσπίζουσα θέση θυσιάζει βραχυπρόθεσμα κέρδη και ότι ένα αποτελεσματικός ανταγωνιστής δεν μπορεί να εξυπηρετήσει τους σχετικούς πελάτες χωρίς να υποστεί ζημία. Το ΜΜΕΚ είναι συνήθως υψηλότερο από το ΜΑΚ, διότι σε αντίθεση με το ΜΑΚ (το οποίο περιλαμβάνει μόνο το σταθερό κόστος που προέκυψε στη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου), το ΜΜΕΚ περιλαμβάνει το σταθερό κόστος που προέκυψε για το συγκεκριμένο προϊόν πριν από την περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας έλαβε χώρα η εικαζόμενη καταχρηστική συμπεριφορά. Η μη κάλυψη του ΜΜΕΚ δείχνει ότι η επιχείρηση που κατέχει δεσπίζουσα θέση δεν καλύπτει όλα τα (αναλογούντα) σταθερά κόστη παραγωγής του εξεταζόμενου προϊόντος ή υπηρεσίας και ότι ένας εξίσου αποτελεσματικός ανταγωνιστής θα είχε αποκλειστεί από την αγορά.

27. Εάν τα στοιχεία δείχνουν σαφώς ότι ένας εξίσου αποτελεσματικός ανταγωνιστής μπορεί να ανταγωνιστεί ουσιαστικά τη συμπεριφορά τιμολόγησης της δεσπίζουσας επιχείρησης, η Επιτροπή θα συνάγει κατ' αρχήν ότι η συμπεριφορά τιμολόγησης της δεσπίζουσας επιχείρησης δεν είναι πιθανό να έχει επιζήμιες επιπτώσεις στον αποτελεσματικό ανταγωνισμό και, κατά συνέπεια, στους καταναλωτές, και ως εκ τούτου, δεν θα παρέμβει. Εάν αντίθετα τα στοιχεία δείχνουν ότι οι τιμές που χρεώνονται από την δεσπίζουσα επιχείρηση θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αποκλεισμό εξίσου αποτελεσματικών ανταγωνιστών, τότε η Επιτροπή θα ενσωματώσει την παράμετρο αυτή στη γενική εκτίμηση του αντιανταγωνιστικού αποκλεισμού (βλ. τμήμα Β ανωτέρω), λαμβάνοντας υπόψη και άλλα συναφή ποσοτικά και/ή ποιοτικά στοιχεία.»

²⁴ Το μέσο αποφεύξιμο κόστος είναι ο μέσος όρος του κόστους που θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί εάν η επιχείρηση δεν είχε παράξει μια συγκεκριμένη ποσότητα (πρόσθετης) παραγωγής που εν προκειμένω αποτελεί αντικείμενο της εικαζόμενης καταχρηστικής συμπεριφοράς. Στις περισσότερες περιπτώσεις το ΜΑΚ και το μέσο μεταβλητό κόστος (ΜΜΚ) είναι ίσα, δεδομένου ότι συχνά πρόκειται απλώς για μεταβλητά κόστη που μπορούν να αποφευχθούν. Το μέσο μακροπρόθεσμο επαυξητικό κόστος είναι ο μέσος όρος όλων των κοστών (μεταβλητών και σταθερών) στα οποία υποβάλλεται μια επιχείρηση για την παραγωγή ενός συγκεκριμένου προϊόντος. Το ΜΜΕΚ και το μέσο συνολικό κόστος (ΜΣΚ) είναι ικανοποιητικά υποκατάστατα μεταξύ τους, και είναι ίσα στην περίπτωση επιχείρησης που παράγει ένα μόνο προϊόν. Εάν οι επιχειρήσεις που παράγουν πολλά προϊόντα έχουν οικονομίες κλίμακας, το ΜΜΕΚ θα είναι χαμηλότερο από το ΜΣΚ για κάθε μεμονωμένο προϊόν, δεδομένου ότι τα πραγματικά κοινά κόστη δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του ΜΜΕΚ. Στην περίπτωση πολλαπλών προϊόντων, όλα τα κόστη που θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί με τη μη παραγωγή ενός συγκεκριμένου προϊόντος ή φάσματος προϊόντων δεν θεωρούνται ως κοινά κόστη. Στις περιπτώσεις που τα κοινά κόστη είναι σημαντικά, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εκτίμηση της ικανότητας αποκλεισμού εξίσου αποτελεσματικών ανταγωνιστών.

Σύμφωνα με την υποσημείωση 19 στην παρ. 27 της ανωτέρω Ανακοίνωσης αναφέρεται:

«Για να εφαρμοστούν αυτά τα σημεία αναφοράς για το κόστος μπορεί να είναι επίσης απαραίτητο να εξεταστούν τα έσοδα και το κόστος της επιχείρησης που κατέχει δεσπόζουσα θέση και των ανταγωνιστών της σε ένα ευρύτερο πλαίσιο. Μπορεί να μην επαρκεί η εκτίμηση του αν η τιμή ή τα έσοδα καλύπτουν το κόστος για την εν λόγω παραγωγή, αλλά μπορεί να είναι απαραίτητο να εξεταστούν τα επαυξητικά έσοδα στην περίπτωση που η συμπεριφορά της επιχείρησης που κατέχει δεσπόζουσα θέση επηρεάζει αρνητικά τα έσοδά της σε άλλες αγορές ή από άλλα προϊόντα. Με τον ίδιο τρόπο, στην περίπτωση αγορών με δύο πλευρές μπορεί επίσης να είναι απαραίτητο να εξετάζονται τα έσοδα και το κόστος και των δύο πλευρών συγχρόνως.»

20. Το ΔΕΚ, στην υπόθεση TeliaSonera²⁵, έκρινε ότι μία προσαρμογή του κόστους της δεσπόζουσας επιχείρησης μπορεί να είναι κατάλληλη «υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και συγκεκριμένα: «45. Κατόπιν της διευκρίνισσης αυτής, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι το κόστος και οι τιμές των ανταγωνιστών μπορούν να έχουν σημασία για την εξέταση της επίμαχης στην κύρια δίκη τιμολογιακής πρακτικής. Τούτο θα μπορούσε ιδίως να ισχύει όταν η διάρθρωση του κόστους της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχείρησης δεν μπορεί να προσδιοριστεί επακριβώς για αντικειμενικούς λόγους ή όταν η υπηρεσία που παρέχεται στους ανταγωνιστές συνίσταται στην απλή εκμετάλλευση μιας υποδομής της οποίας το κόστος παραγωγής έχει ήδη αποσβεσθεί, οπότε η πρόσβαση στην υποδομή αυτή δεν αντιπροσωπεύει πλέον κόστος για την κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση που να είναι συγκρίσιμο με το κόστος με το οποίο πρέπει να επιβαρυνθούν οι ανταγωνιστές της για να αποκτήσουν την πρόσβαση αυτή, ή ακόμα όταν το απαιτούν οι ειδικές συνθήκες του ανταγωνισμού στην αγορά λόγω, παραδείγματος χάριν, του γεγονότος ότι το επίπεδο του κόστους της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχείρησης εξαρτάται ακριβώς από την πλεονεκτική από απόψεως ανταγωνισμού κατάσταση στην οποία τελεί η επιχείρηση αυτή λόγω της δεσπόζουσας θέσεως».

21. Επίσης, στην απόφαση του ΔΕΕ αναφορικά με την υπόθεση Post Danmark II²⁶ αναφέρεται στα σημεία 59-62:

«59. Εντούτοις, σε μια περίπτωση όπως αυτή της υπόθεσης της κύριας δίκης, χαρακτηριστικά της οποίας είναι ότι η επιχείρηση με τη δεσπόζουσα θέση κατέχει πολύ σημαντικό μερίδιο της αγοράς και απολαύει δι-αρθρωτικών πλεονεκτημάτων ιδίως χάρη στο εκ του νόμου μονοπώλιο της επί του 70 % των ταχυδρομικών αποστολών στην αγορά αυτή, η εφαρμογή του κριτηρίου του εξίσου αποτελεσματικού ανταγωνιστή στερείται νοήματος, εφόσον η δομή της αγοράς καθιστά πρακτικά αδύνατη την εμφάνιση εξίσου αποτελεσματικού ανταγωνιστή.

60. Επιπλέον, σε μια αγορά όπως αυτή της υπόθεσης της κύριας δίκης, η οποία είναι δύσκολα προσβάσιμη λόγω της ύπαρξης σημαντικών προσκομμάτων, η παρουσία ενός λιγότερο αποτελεσματικού ανταγωνιστή θα μπορούσε να εντείνει την ανταγωνιστική πίεση στην αγορά και, ως εκ τούτου, να λειτουργήσει περιοριστικά σε σχέση με τη συμπεριφορά της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχείρησης.

61. Το κριτήριο του εξίσου αποτελεσματικού ανταγωνιστή πρέπει, λοιπόν, να θεωρείται ως ένα μεταξύ περισσοτέρων εργαλείων στο πλαίσιο της εξέτασης της ενδεχόμενης ύπαρξης καταχρηστικής εκμετάλλευσης μέσω της εφαρμογής συστήματος εκπτώσεων.

62 Κατά συνέπεια, στο τρίτο και στο τέταρτο εδάφιο του πρώτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η εφαρμογή του κριτηρίου του εξίσου αποτελεσματικού ανταγωνιστή δεν αποτελεί εκ των ων ουκ άνευ προϋπόθεση για να διαπιστωθεί ότι συγκεκριμένο σύστημα εκπτώσεων είναι καταχρηστικό από την άποψη του άρθρου 82 ΕΚ. Σε μια περίπτωση, μάλιστα, όπως αυτή της υπόθεσης της κύριας δίκης, η εφαρμογή του εν λόγω κριτηρίου στερείται νοήματος.»

IV. ΥΠΑΓΩΓΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΚΑΝΟΝΕΣ

IV.1 Επί της παράβασης των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών

A. Περίπτωση Πικροδάφνης

1. Αναφορικά με τη διατύπωση αμφιβολιών από την εταιρεία WIND σχετικά με την επίκληση της ανωτέρας βίας ως νόμιμο έρεισμα για την κατάργηση ζωτικών τμημάτων του δικτύου, σημειώνεται ότι ο ΟΤΕ έχει το δικαίωμα κατάργησης δικτύου, εφόσον ενημερώσει κατάλληλα 18 μήνες πριν για την επικείμενη κατάργηση (Απόφαση ΕΕΤΤ ΑΠ. 792/07/2016, άρθρο 5.14), και δεν είναι απαραίτητο να επικαλεστεί ανωτέρα βία.

2. Αναφορικά με την εξέταση τήρησης της προαναφερθείσας 18μηνιας προθεσμίας, τα πραγματικά περιστατικά έχουν συνοπτικά ως εξής (βλ. αναλυτικά παρ. 8 της ενότητας Ι.1 «Ιστορικό»):

25 Υπόθ. C-52/09 Konkurrensverket κατά TeliaSonera Sverige AB, Συλλογή 2011, σ. I-527, σκέψεις 45-46.

26 ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα) της 6ης Οκτωβρίου 2015 C-23/14 Post Danmark A/S κατά Konkurrenserådet, ECLI:EU:C:2015:651.

α. Στην περίπτωση της Πικροδάφνης, στις 17.1.2018 απεστάλη η πρώτη ενημέρωση του ΟΤΕ προς τους παρόχους. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται τα εξής: «Ο ΟΤΕ έχει ζητήσει άδεια από την Περιφέρεια Αττικής, στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκει το εν λόγω ρέμα, προκειμένου να εκτελεστούν εργασίες για ενίσχυση της τσιμεντένιας στήριξης. Το έργο αυτό όμως δεν φαίνεται ότι μπορεί να εκτελεστεί, διότι από το 2012 εκκρεμεί το θέμα οριοθέτησης της κοίτης του ρέματος, λόγω αντιδράσεων οικολογικών οργανώσεων, μέχρι της τακτοποίησης του οποίου, δεν επιτρέπεται να γίνει κανένα τεχνικό έργο.» Ωστόσο, στην επιστολή αυτή δεν γίνεται καμία αναφορά από τον ΟΤΕ για κατάργηση δικτύου.

β. Στις 9.7.2019 απεστάλη μήνυμα του ΟΤΕ στους παρόχους για την κατάργηση δικτύου έως τις 31-1-2021.

γ. Στις 17.10.2019 απεστάλη μήνυμα του ΟΤΕ στους παρόχους ότι θα απενεργοποιήσει τη δυνατότητα υποβολής αιτημάτων ενεργού βρόχου από 8-12-2019 και στις 31-8-2020 θα προβεί σε ολοσχερή κατάργηση του δικτύου χαλκού. Προσέφερε έκπτωση 100% στα σχετικά εφάπαξ τέλη για αιτήματα από 21-10-2019 έως 31-8-2020 για μετάβαση σε VPU Light 50, 100, 200 και 50% σε 24.

δ. Στις 1.4.2020 απεστάλη μήνυμα του ΟΤΕ προς τους παρόχους ότι λόγω της πανδημίας COVID-19 δίνεται παράταση έως τις 31-10-2020 αντί της 31-8-2020 για την κατάργηση των υποδομών. Στις 14.10.2020 απεστάλη μήνυμα του ΟΤΕ προς τους παρόχους σχετικά με την παράταση της έκπτωσης έως τις 31-12-2020 και ότι από τον Απρίλιο 2021 δεν θα εξυπηρετεί αιτήματα βλάβης. Στις 29.3.2021 απεστάλη μήνυμα του ΟΤΕ προς παρόχους ότι από 18.4.2021 θα σταματούσε να εξυπηρετεί βλάβες.

3. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο ΟΤΕ στην προκειμένη περίπτωση δεν παρείχε στην αρχική του ενημέρωση (στις 17/1/2018) αναφορά ότι καταργεί τους 126 TKM εντός 18 μηνών. Η ενημέρωση για την κατάργηση έγινε για πρώτη φορά στις 9/7/2019 (αρχικά για κατάργηση το αργότερο μέχρι 31/1/2021) και μετά στις 17/10/2019, με ημερομηνία ολοσχερούς κατάργησης στις 31/8/2020. Πέραν του θέματος με την ασυνέπεια των ενημερώσεων από τον ΟΤΕ σχετικά με την κατάργηση του δικτύου, καθώς τον Ιούλιο 2019 αρχικά ενημερώνει για κατάργηση το αργότερο μέχρι 31/1/2021, και 3 μήνες αργότερα δίνει προθεσμία 31/8/2020, προκύπτει ότι ο ΟΤΕ δεν τήρησε την προθεσμία πρότερης ενημέρωσης των 18 μηνών πριν την ημερομηνία της σχεδιαζόμενης κατάργησης, καθώς το χρονικό διάστημα, ακόμα και εάν υπολογιστεί από τις 9/7/2019 (ημερομηνία πρώτης ενημέρωσης για κατάργηση) μέχρι τις 31/8/2020 είναι μικρότερο των 18 μηνών. Ωστόσο, μέχρι και την ημερομηνία διεξαγωγής της ακρόασης ο ΟΤΕ δεν είχε προβεί στην κατάργηση του δικτύου, με αποτέλεσμα να έχει παρέλθει διάστημα άνω των 18 μηνών από την ενημέρωση στις 17/10/2019 χωρίς να πραγματοποιηθεί η κατάργηση. Επίσης, στις 18/04/2021 ο ΟΤΕ προχώρησε στη διακοπή της βλαβοδιαχείρισης των συνδέσεων του υπό κατάργηση δικτύου χαλκού.

4. Επιπλέον, ο ΟΤΕ στο διάστημα των 18 μηνών από την ενημέρωση οφείλει να συντηρεί το δίκτυο που πρόκειται να καταργηθεί προκειμένου να παρέχονται οι σχετικές υπηρεσίες πρόσβασης χονδρικής προς τους παρόχους, και κατ'επέκταση προς τους συνδρομητές τους, και να προβαίνει σε βλαβοληψία, βλαβοδιαχείριση και αποκατάσταση των βλαβών που τυχόν συμβαίνουν σε αυτό, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του. Η διακοπή της βλαβοδιαχείρισης των συνδέσεων του υπό κατάργηση δικτύου χαλκού πραγματοποιήθηκε στις 18/4/2021, δηλαδή μετά την παρέλευση 18 μηνών από την ενημέρωση στις 17/10/2019 για την επικείμενη κατάργηση.

5. Σχετικά με την εφαρμογή της ανωτέρω αναφερόμενης έκπτωσης, ο ΟΤΕ ανέφερε ότι το ποσό που δεν χρεώθηκε στους παρόχους στην περίπτωση της Πικροδάφνης ανέρχεται στο συνολικό ποσό των [...]ευρώ (για όλους τους παρόχους).

6. Αναφορικά με την αρχική επίκληση από τον ΟΤΕ ενδεχόμενης επέλευσης ανωτέρας βίας για να ζητήσει από τους παρόχους να μεταφέρουν τους συνδρομητές τους σε VPU Light, σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της υποχρέωσης που ο ΟΤΕ έχει να συντηρεί το δίκτυό του (βλ. Παράρτημα 5 της Προσφοράς Αναφοράς για την Χονδρική Τοπική Πρόσβαση Κωδικοποιημένο κείμενο ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-2021 σε εφαρμογή της Απόφασης ΕΕΤΤ ΑΠ.:792/07/22.12.2016, ως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο), πριν από μια τέτοια ενημέρωση αλλά και μετά από αυτή, οφείλε να έχει εξαντλήσει όλες τις δυνατότητες συντήρησης του δικτύου και να κοινοποιήσει με την ενημέρωση όλη τη σχετική πληροφορία ώστε να είναι εντελώς διαφανής στους παρόχους και στην ΕΕΤΤ ο λόγος που επιβάλλεται αυτό. Η επίκληση απλώς ενδεχόμενης επέλευσης ανωτέρας βίας προς τους παρόχους για την υποβολή αιτήματος μεταφοράς των συνδρομητών τους σε VPU Light δεν είναι αρκετή.

Ο ΟΤΕ, αν και πράγματι διερεύνησε πιθανές λύσεις μέσω της μελετητικής εταιρείας, στην πρώτη ενημέρωσή του προς τους Παρόχους αναφέρει ότι έχει ζητήσει έγκριση της Περιφέρειας, ενώ το σχετικό αίτημα το υπέβαλε 1 μήνα αργότερα και απαντήθηκε 9 μήνες μετά.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό του ΟΤΕ ότι προσπάθησε πολύ να διατηρήσει, έστω και προσωρινά, το δίκτυο χαλκού της εταιρείας στη συγκεκριμένη περιοχή, αλλά δεν του επιτράπη από την Περιφέρεια Αττικής να εκτελέσει οποιαδήποτε εργασία στην κατασκευή διέλευσης του δικτύου της, σημειώνεται ότι δεν τεκμηριώνεται ο

ισχυρισμός αυτός για την καταβολή σημαντικής προσπάθειας. Αντίθετα, όπως αποδεικνύεται από το χρονικό των ενεργειών του ΟΤΕ και της ΕΕΤΤ, παρατηρήθηκε αδυναμία - άρνηση του ΟΤΕ να προσκομίσει τα σχετικά νομιμοποιητικά έγγραφα ώστε να λάβει άδεια εργασιών αποκατάστασης, παρά την ανωτέρω υποχρέωσή του.

Συγκεκριμένα, από το υλικό που έχει τεθεί υπόψη της ΕΕΤΤ στο πλαίσιο της ακροαματικής διαδικασίας προκύπτει ότι ο ΟΤΕ δεν επέδειξε το πρέπον ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την αποκατάσταση της γέφυρας αλλά για την εφαρμογή της λύσης της κατάργησης που είχε επιλεγεί. Δεν εξάντλησε τις δυνατότητες που είχε για να λάβει έγκριση αποκατάστασης της υφιστάμενης γέφυρας. Υπέβαλλε αίτημα αδειοδότησης στην Περιφέρεια αλλά έλαβε απάντηση μετά την αποστολή επιστολής από την ΕΕΤΤ στην Περιφέρεια. Ο ΟΤΕ δεν έχει προσκομίσει στοιχεία κατά την ακρόαση που να δείχνουν ότι είχε επικοινωνήσει και ο ίδιος με την Περιφέρεια γιατί το θέμα καθυστερούσε. Μετά από προσπάθειες της ΕΕΤΤ είχε ανοίξει το παράθυρο της αδειοδότησης. Επιπλέον, ο ΟΤΕ υπέβαλε τεχνική μελέτη για να λάβει την άδεια εργασιών, ωστόσο δεν προσκόμισε τα νομιμοποιητικά έγγραφα που του ζητήθηκαν λόγω παλαιότητας του έργου ζητώντας από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής να τα βρει στο αρχείο της.

7. Ο ΟΤΕ επωφελήθηκε από τη συγκεκριμένη κατάργηση χαλκού συγκριτικά με τους υπόλοιπους παρόχους, παρά την απώλεια εσόδων από την έκπτωση που έδωσε στους παρόχους, για τους εξής λόγους:

(α) μετέφερε τους συνδρομητές του με γραμμή 24Mbps από το ΑΚ σε γραμμή 24Mbps από καμπίνα με την ελάχιστη όχληση και χωρίς να αλλάξουν συμβόλαιο και με σαφώς μικρότερο διαχειριστικό κόστος ενώ οι πάροχοι δεν είχαν αυτή τη δυνατότητα (ανάγκη σύναψης νέας σύμβασης, διστακτικότητα συνδρομητών κ.λπ.),

(β) δεν είναι υποχρεωμένος να συντηρεί μετά την παρέλευση του 18μηνου από την ενημέρωση κατάργησης το επηρεαζόμενο δίκτυο.

8. Αναφορικά με την απώλεια συνδρομητών από τη Wind, προκύπτει από τα στοιχεία που η εταιρεία υπέβαλε ότι όντως είχε απώλεια συνδρομητών στο ΑΚ Καλαμακίου, ωστόσο δεν αποδεικνύει ότι η απώλεια αυτή, στο σύνολο ή μέρος αυτής, σχετίζεται με την υπό εξέταση κατάργηση του δικτύου.

9. Σε συνέχεια των ανωτέρω, συμπερασματικά παρατηρούμε τα εξής:

(α) Αναφορικά με την επίκληση από τον ΟΤΕ ενδεχόμενης επέλευσης ανωτέρας βίας για να προχωρήσει σε κατάργηση δικτύου και να ζητήσει από τους παρόχους να μεταφέρουν τους συνδρομητές τους, σημειώνεται ότι αυτό δεν απαγορεύεται.

(β) Αν και ο ΟΤΕ υποστηρίζει ότι στις 17/1/2018 ενημέρωσε για την κατάργηση δικτύου, από το υλικό που έχει τεθεί υπόψη της ΕΕΤΤ κατά την παρούσα ακρόαση προκύπτει ότι ο ΟΤΕ χειρίστηκε το θέμα της ενημέρωσης των παρόχων με προχειρότητα επικαλούμενος μια ενδεχόμενη καταστροφή για να ζητήσει από τους παρόχους να μεταφέρουν τους συνδρομητές τους. Η πρώτη αναφορά του για κατάργηση δικτύου γίνεται στις 9/7/2019 (για κατάργηση έως τις 31-1-2021) και επίσης στις 17-10-2019 ενημερώνει για κατάργηση στις 31/8/2020, μη τηρώντας έτσι την προθεσμία των 18 μηνών, κατά παράβαση του άρθρου 5.14 της Απόφασης ΕΕΤΤ ΑΠ. 792/07/2016. Ωστόσο, μέχρι και την ημερομηνία διεξαγωγής της ακρόασης ο ΟΤΕ δεν είχε προβεί στην κατάργηση του δικτύου, με αποτέλεσμα να έχει παρέλθει διάστημα άνω των 18 μηνών από την ενημέρωση (στις 17/10/2019) χωρίς να πραγματοποιηθεί η κατάργηση. Επίσης, η διακοπή της βλαβοδοιαχείρισης πραγματοποιήθηκε μετά την παρέλευση 18 μηνών από την ενημέρωση (στις 17/10/2019) για την επικείμενη κατάργηση.

(γ) Παρά την υποχρέωση που ο ΟΤΕ έχει να συντηρεί το δίκτυό του, δεν φαίνεται να εξάντλησε όλες τις δυνατότητες συντήρησης του δικτύου πριν από την αρχική ενημέρωση των παρόχων για μεταφορά των συνδρομητών τους σε VPU Light, αλλά και μετά από αυτή, κατά παράβαση των όσων ορίζονται στο Παράρτημα 5 της Προσφοράς Αναφοράς για την Χονδρική Τοπική Πρόσβαση [Κωδικοποιημένο κείμενο ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-2021, σε εφαρμογή της Απόφασης ΕΕΤΤ ΑΠ.:792/07/22.12.2016, ως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο].

Β. Περίπτωση Γαλατά Χανίων

10. Στην περίπτωση του Γαλατά Χανίων, παρόλο που ο ΟΤΕ φαίνεται να υποστηρίζει ότι η κατάργηση δικτύου χαλκού οφείλεται στην ολοσχερή καταστροφή του δικτύου του λόγω ακραίων καιρικών φαινομένων, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα επισκευής του, δεν έχει προσκομίσει κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει την αδυναμία αποκατάστασης της βλάβης επειδή το σχετικό καλώδιο διέρχεται από ιδιοκτησίες τρίτων και καταλήγει ότι «... και στην περίπτωση αυτή η εταιρεία μας αναγκάστηκε να εξυπηρετήσει τους συνδρομητές της εταιρείας Wind ([...]συνδρομητές) μέσω τεχνολογίας VPU Light».

Συγκεκριμένα, ο ΟΤΕ υποστηρίζει ότι «... προφανώς η εταιρεία μας, όπως και κάθε Πάροχος, δεν επιλέγει τη διέλευση των δικτύων της από ιδιοκτησίες τρίτων, αλλά αυτό αποτελεί μια λύση ανάγκης όταν δεν υπάρχει εναλλακτική οδός διέλευσης. Είναι προφανές ότι προτιμάται η διέλευση των δικτύων να γίνεται από χώρους ιδιοκτησίας Δήμων, Περιφερειών και γενικότερα του Ελληνικού Δημοσίου, όπως συμβαίνει στην πλειοψηφία των περιπτώσεων.» Ωστόσο, δεν παρέχει κανένα στοιχείο τεκμηρίωσης σχετικά με τη μη δυνατότητα

αποκατάστασης της εν λόγω βλάβης. Για παράδειγμα, δεν υπέβαλε κανένα στοιχείο για το πού κόπηκε το σχετικό καλώδιο ή ποια είναι η έκταση της βλάβης, από ποιες ιδιοκτησίες περνά, ποιες προσπάθειες επικοινωνίας με τους ιδιοκτήτες, καταγραφή τυχόν αρνήσεων κ.λπ.

11. Συνεπώς, παρά την υποχρέωση που ο ΟΤΕ έχει να συντηρεί το δίκτυό του, δεν φαίνεται να τεκμηριώνει, για την περίπτωση του Γαλατά Χανίων, την ύπαρξη λόγου ανωτέρας βίας ούτε ότι εξάντλησε όλες τις δυνατότητες συντήρησης του δικτύου του, πριν από την ενημέρωση των παρόχων για μεταφορά των συνδρομητών τους σε VPU Light, κατά παράβαση των όσων προβλέπονται στην Προσφορά Αναφοράς για την Χονδρική Τοπική Πρόσβαση, Κωδικοποιημένο κείμενο, ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-2021 σε εφαρμογή της Απόφασης ΕΕΤΤ ΑΠ.:792/07/22.12.2016, ιδίως δε το Παράρτημα 5 της ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-2021, ως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο.

Γ. Περίπτωση Αλικιανού

12. Στην περίπτωση αυτή είχαμε πτώση γέφυρας, η οποία συνιστά λόγο ανωτέρας βίας. Η διαφοροποίηση της περίπτωσης αυτής με τις προηγούμενες είναι ότι σε αυτή έχουμε πτώση γέφυρας και μετά έγιναν οι ενέργειες εκ μέρους του ΟΤΕ. Ο ΟΤΕ έχει προσκομίσει σχετικά στοιχεία (φωτογραφίες) με το μέγεθος της καταστροφής για την περίπτωση αυτή.

13. Αναφορικά με τον ισχυρισμό της WIND για την περίπτωση του ΑΚ Αλικιανού, ότι η σχετικά σταθερή βάση συνδρομητών της εταιρείας με LLU που διατηρούσε έως το 2019, στη συγκεκριμένη περιοχή, λόγω της πρακτικής που ακολουθήθηκε από τον ΟΤΕ, έχει συρρικνωθεί σημαντικά και παραμένει μερικώς μόνο αναπληρούμενη από VPU light τεχνολογίες, σημειώνεται ότι δεν προκύπτει από τα στοιχεία που έχουν υποβληθεί ότι η μείωση οφείλεται σε πρακτική του ΟΤΕ ή άλλους λόγους (π.χ. λόγω μη παροχής από την εταιρεία υπηρεσιών VPU light ενώ οι ανταγωνιστές της έδιναν, λόγω μετακόμισης συνδρομητών από την περιοχή κ.λπ.).

Δ. Συμπέρασμα

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι στην περίπτωση της Πικροδάφνης ο ΟΤΕ δεν τήρησε την προθεσμία των 18 μηνών για την ενημέρωση των παρόχων πριν την κατάργηση του δικτύου χαλκού, κατά παράβαση του άρθρου 5.14 της Απόφασης ΕΕΤΤ ΑΠ. 792/07/2016.

Επιπλέον στην περίπτωση της Πικροδάφνης και του Γαλατά Χανίων, παρά την υποχρέωσή του να συντηρεί το δίκτυό του, ο ΟΤΕ προκύπτει ότι δεν εξάντλησε όλες τις δυνατότητες συντήρησης του δικτύου, κατά παράβαση των όσων ορίζονται στο Παράρτημα 5 της Προσφοράς Αναφοράς για την Χονδρική Τοπική Πρόσβαση [Κωδικοποιημένο κείμενο ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-2021, σε εφαρμογή της Απόφασης ΕΕΤΤ ΑΠ.:792/07/22.12.2016, ως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο].

Τέλος, στην περίπτωση του Αλικιανού δεν προέκυψε παραβατική συμπεριφορά του ΟΤΕ.

IV.2 Επί της παράβασης των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας περί ελεύθερου ανταγωνισμού

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 113 στ' και κη' του ν. 4727/2020, καθώς και του άρθρου 5 του ν. 4053/2012 (Α' 44), η ΕΕΤΤ είναι η αρμόδια αρχή να εφαρμόζει την Ελληνική και Ευρωπαϊκή νομοθεσία περί ελεύθερου ανταγωνισμού, τα άρθρα 101 και 102 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), τον Κανονισμό 1/2003 ΕΚ του Συμβουλίου, καθώς και την δευτερογενή νομοθεσία του Ελληνικού και Ευρωπαϊκού δικαίου του ελεύθερου ανταγωνισμού, στις αγορές των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και υπηρεσιών Ταχυδρομείων και Ταχυμεταφορών.

Α. ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΓΟΡΑΣ

Σύμφωνα με την ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22-12-2016 «Ορισμός Εθνικής αγοράς χονδρικής τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση, καθορισμός επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στην εν λόγω αγορά και υποχρεώσεις αυτών (4ος Κύκλος Ανάλυσης)», η ΕΕΤΤ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, ενόψει των εθνικών συνθηκών, εξακολουθεί να υφίσταται μια διακριτή χονδρική αγορά τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση, που περιλαμβάνει τόσο το δίκτυο πρόσβασης χαλκού, όσο και το δίκτυο πρόσβασης οπτικών ινών για το σκοπό παροχής ευρυζωνικών και φωνητικών υπηρεσιών. Το γεωγραφικό εύρος της σχετικής αγοράς για την χονδρική αγορά τοπικής πρόσβασης, σύμφωνα με τα συμπεράσματα της ΕΕΤΤ, είναι η Ελληνική Επικράτεια.

Βάσει του 5ου κύκλου ανάλυσης αγορών και της σχετικής Απόφασης της ΕΕΤΤ (1063/02/30-01-2023) ο οποίος καλύπτει απολογιστικά και την υπό εξέταση περίοδο, «εξακολουθεί να υφίσταται μια διακριτή χονδρική αγορά τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση, για το σκοπό παροχής ευρυζωνικών και φωνητικών υπηρεσιών, που περιλαμβάνει τόσο το δίκτυο πρόσβασης χαλκού, όσο και το δίκτυο πρόσβασης οπτικών ινών. Η σχετική γεωγραφική αγορά συνίσταται στην Ελληνική Επικράτεια».

Οι σχετικές γεωγραφικές αγορές είναι συνεπώς εθνικές στο εύρος τους και συνίστανται στην Ελληνική Επικράτεια και στο πλαίσιο της παρούσας διερεύνησης δεν προκύπτει κάποιο νέο στοιχείο ή ανάγκη που να δικαιολογεί επανεξέταση του ορισμού της γεωγραφικής αγοράς.

Συνεπώς, στη αγορά αυτή ο ΟΤΕ κατέχει διαχρονικά δεσπόζουσα θέση με μερίδιο αγοράς που προσεγγίζει το 100% και η πρόσβαση των εταιρειών στις ανωτέρω ρυθμιζόμενες εισροές χονδρικής είναι απαραίτητη για την παροχή των υπηρεσιών λιανικής ευρυζωνικής πρόσβασης που παρέχουν, ενώ στην ίδια λιανική αγορά δραστηριοποιείται και ο ΟΤΕ.

Στο πλαίσιο εξέτασης της καταγγελλόμενης συμπεριφοράς του ΟΤΕ, θα πρέπει να εξετασθεί εάν, βάσει δικαίου του ανταγωνισμού, ο ΟΤΕ προέβη σε κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης που έχει στην αγορά Χονδρικής Τοπικής Πρόσβασης σε σταθερή θέση για το σκοπό παροχής ευρυζωνικών και φωνητικών υπηρεσιών, που περιλαμβάνει τόσο το δίκτυο πρόσβασης χαλκού, όσο και το δίκτυο πρόσβασης οπτικών ινών ή σε συμπίεση περιθωρίου κέρδους.

Β. ΕΞΕΤΑΣΗ ΑΡΝΗΣΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

Ήδη από τον ν. 4727/2020 (άρθρο 189, «Μετάβαση από τις παραδοσιακές υποδομές» (άρθρο 81 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972)), προβλέπεται η διαδικασία μετάβασης από παραδοσιακές υποδομές σε πιο σύγχρονες.

Η ανάπτυξη δικτύων οπτικών ινών και η κατάργηση του δικτύου χαλκού άλλωστε αποτελεί στρατηγικό στόχο της ΕΕΤΤ ήδη από το 2021, ενώ προβλέπεται και στις σχετικές Αποφάσεις της ΕΕΤΤ που αφορούν στους τελευταίους κύκλους ανάλυσης αγορών (4ος κύκλος - ΑΠ ΕΕΤΤ 792/07/22-12-2016 και κυρίως 5ος κύκλος - ΑΠ ΕΕΤΤ 1063/02/30-01-2023, «Παράρτημα IV - Διαδικασίες μετάβασης από παραδοσιακές υποδομές».

Επίσης η ΓΓΤΤ έχει προκηρύξει το έργο "Strategy development study for the gradual decommissioning of copper network (copper switch-off)", αντικείμενο του οποίου είναι η διεξαγωγή μελέτης ανάπτυξης στρατηγικής για τον σταδιακό παροπλισμό του δικτύου χαλκού (copper switch-off) - <https://www.ktrape.gr/en/erga/strategy-development-study-for-the-gradual-decommissioning-of-copper-network-copper-switch-off/>.

Επίσης, στο πρόσφατο white paper "How to master Europe's digital infrastructure needs?" COM(2024) 81 final της ΕΕ, κρίνεται επιθυμητή η κατάργηση του δικτύου χαλκού κατά 80% έως το 2028 και 100% έως το 2030, καθώς ένας ξεκάθαρος οδικός χάρτης για την απενεργοποίηση του χαλκού θα υποστήριζε τους στόχους συνδεσιμότητας του 2030 (Digital Decade) και θα έστελνε ένα ισχυρό σήμα στους επενδυτές ότι υπάρχει σαφής πορεία προς την απόδοση της επένδυσης σε δίκτυα οπτικών ινών.

Περαιτέρω, στο πλαίσιο της ΑΠ ΕΕΤΤ 1063/02/30-01-2023 (5ος κύκλος ανάλυσης αγορών) και για λόγους ανάπτυξης των δικτύων FTTH, έγινε «ανάκληση υποχρέωσης του ΟΤΕ να παρέχει νέες συνδέσεις (χονδρικών) προϊόντων VPU» όπως το υπό κατάργηση προϊόν στις υπό εξέταση περιπτώσεις.

Συνεπώς η κατάργηση του δικτύου χαλκού και το πέρασμα σε υπηρεσίες με τη χρήση οπτικής ίνας είναι εθνικός και ευρωπαϊκός στόχος, με διαδικασίες που προβλέπονται στο νομοθετικό πλαίσιο, και στόχο να προσφέρονται στους πολίτες και τις επιχειρήσεις ποιοτικά αναβαθμισμένες υπηρεσίες αναγκαίες για την ανάπτυξη της χώρας στο νέο ψηφιακό περιβάλλον και σε λογικό κόστος, το οποίο θα μειώνεται όσο αυξάνει ο αριθμός των συνδέσεων.

Ακόμη και χωρίς ανωτέρα βία, η κατάργηση του δικτύου χαλκού με τις προβλεπόμενες διαδικασίες του νομοθετικού πλαισίου, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί άρνηση πρόσβασης, αντιθέτως είναι θεμιτή και επιθυμητή, καθώς συμβάλει στην τεχνολογική ανάπτυξη και τις επενδύσεις, προς όφελος των καταναλωτών.

Δεδομένου ότι στις υπό εξέταση περιπτώσεις οι προθεσμίες κατάργησης και συντήρησης του δικτύου χαλκού τηρήθηκαν στην πράξη, δεν τίθεται θέμα επηρεασμού του ανταγωνισμού.

Γ. ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΥΜΠΙΕΣΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ

Σύμφωνα με τον ανωτέρω Ορισμό Αγοράς, οι σχετικές γεωγραφικές αγορές είναι εθνικές στο εύρος τους και συνίστανται στην Ελληνική Επικράτεια και στο πλαίσιο της παρούσας διερεύνησης δεν προκύπτει κάποιο νέο στοιχείο ή ανάγκη που να δικαιολογεί επανεξέταση του ορισμού της γεωγραφικής αγοράς.

Ο έμμεσος ισχυρισμός της WIND ότι η σχετική γεωγραφική αγορά θα πρέπει να ορισθεί σε επίπεδο Α/Κ ή ακόμη και σε επίπεδο συνδρομητή, όπου η αύξηση του κόστους χονδρικής φαίνεται να είναι σημαντική, δεν τεκμηριώνεται και δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη.

Συνεπώς στο πλαίσιο εξέτασης της καταγγελλόμενης συμπεριφοράς του ΟΤΕ θα πρέπει να εξετασθεί εάν, βάσει δικαίου του ανταγωνισμού, ο ΟΤΕ προέβη σε κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης που έχει στην αγορά Χονδρικής Τοπικής Πρόσβασης σε σταθερή θέση, και ειδικότερα σε συμπίεση περιθωρίου κέρδους, ώστε να μην επιτρέπει ακόμη και σε έναν εξίσου αποτελεσματικό ανταγωνιστή να έχει εμπορικό κέρδος στην αγορά επόμενου σταδίου και η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε εξάλειψη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού

στην αγορά επόμενου σταδίου, ήτοι στη λιανική αγορά ευρυζωνικής πρόσβασης σε σταθερή θέση, όπου δραστηριοποιείται και η καταγγέλλουσα επιχείρηση και ο ΟΤΕ.

Σύμφωνα με την παλαιότερη Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ ΕΕΤΤ 595/013/10.03.2011, που αφορά στην μεθοδολογία και το μοντέλο για τον έλεγχο συμπίεσης περιθωρίου των οικονομικών προγραμμάτων της επιχείρησης με σημαντική ισχύ στην αγορά (ΣΙΑ), αλλά και την πρόσφατη ΑΠ ΕΕΤΤ 1056/02/28-11-2022, «τα εμβληματικά προϊόντα ελέγχονται και εκ των υστέρων με απολογιστικά στοιχεία».

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕΤΤ με παλαιότερες Αποφάσεις της, όπως η ΑΠ ΕΕΤΤ 944/06/29-06-2020, ενέκρινε την επέκταση του ορίου διάθεσης οικονομικών προγραμμάτων «Double Play 24» κάνοντας χρήση απολογιστικών στοιχείων, ενώ με πιο πρόσφατες εγκριτικές Αποφάσεις της, όπως η ΑΠ ΕΕΤΤ 1100/03/12-2-2024, επανεξέτασε τα εμβληματικά οικονομικά προγράμματα του ΟΤΕ με την επωνυμία COSMOTE DP24 S, COSMOTE DP24 L, COSMOTE DP24 XL, COSMOTE DP24 Plus, COSMOTE DP24 Ultra, COSMOTE DP24 Unlimited και διαπίστωσε ότι η διάθεση των ως άνω οικονομικών προγραμμάτων, ελεγχθέντα με απολογιστικά στοιχεία, δεν αποτελεί πρακτική «συμπίεσης περιθωρίου» για τους εναλλακτικούς παρόχους.

Η εξέταση των προγραμμάτων γίνεται διαχρονικά μέσω του μοντέλου PSM (Price Squeeze Model) της ΕΕΤΤ, στο οποίο χρησιμοποιούνται απολογιστικά στοιχεία που παρέχει ο ΟΤΕ για τους χρήστες των συγκεκριμένων προγραμμάτων και διαπιστώνει ότι ένας ΕΕΟ (Equally Efficient operator - ισοδύναμα αποτελεσματικός παρόχος), μπορεί να αναπαράγει χωρίς πρόβλημα τα οικονομικά προγράμματα του ΟΤΕ.

Με βάση τα στοιχεία της ΕΕΤΤ, το ποσοστό παροχής υπηρεσιών ADSL σε εθνικό επίπεδο για τον Ιούνιο του 2020 ήταν [...] % από την καμπίνα και [...] % από Α/Κ. Αντίστοιχα, η μεθοδολογία εξέτασης των ανωτέρω οικονομικών προγραμμάτων του ΟΤΕ για το 2020²⁷, συνυπολόγιζε την αναλογία αυτή σε [...] % από καμπίνα και [...] % από Α/Κ.

Λαμβάνοντας υπόψη τα κόστη που παρέχονται από την εγκριτική απόφαση των χονδρικών τιμών του ΟΤΕ ΑΠ 875/02/10.12.2018 ΕΚΟΣ, προκύπτουν τα παρακάτω οικονομικά μεγέθη:

Χονδρικό κόστος (για την εταιρεία WIND - νυν NOVA)

Το χονδρικό κόστος για την εταιρεία WIND εξαρτάται από τον τύπο υπηρεσιών πρόσβασης που λαμβάνει από τον ΟΤΕ (LLU, VPU, VPU Light).

Ειδικότερα:

1. Η υπηρεσία LLU (Τοπικός Βρόχος) δίνει την δυνατότητα στους παρόχους να διασυνδεθούν με τους τελικούς συνδρομητές τους αποκτώντας πρόσβαση στο last mile του δικτύου χαλκού από το Α/Κ του ΟΤΕ.

2. Η υπηρεσία VPU (Εικονικά Μερικά Αδεσμοποίητη Πρόσβαση στον ΤοΒ) δίνει τη δυνατότητα στους παρόχους να διαθέτουν στους συνδρομητές τους xDSL συνδέσεις μέσω οπτικής ίνας στον αντίστοιχο εξοπλισμό του ΟΤΕ (DSLAM ΟΤΕ) σε υπαίθρια καμπίνα, ενώ παράλληλα μπορούν να προσφέρουν υπηρεσίες φωνής από τον ιδιόκτητο εξοπλισμό τους, που λειτουργούν στο χώρο Συνεγκατάστασης.

Αφορά ευρυζωνικές συνδέσεις τεχνολογίας ADSL, VDSL, VECTORING & Super VECTORING, και παρέχεται στα σημεία όπου ο ενεργός εξοπλισμός του ΟΤΕ (DSLAM) είναι εγκατεστημένος σε υπαίθρια καμπίνα.

Διακρίνεται σε VPU τύπου BRAS (VPU BRAS) και σε VPU τύπου DSLAM (VPU DSLAM) ανάλογα με το αν συνδυάζεται με υπηρεσία Ο.Κ.ΣΥ.Α τύπου BRAS ή Ο.Κ.ΣΥ.Α τύπου DSLAM για τη μεταφορά της κίνησης από και προς το δίκτυο του παρόχου.

3. Η υπηρεσία VPU Light δίνει τη δυνατότητα στους παρόχους να προσφέρουν στους συνδρομητές τους xDSL συνδέσεις, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών φωνής VoIP, μέσω οπτικής ίνας στον αντίστοιχο εξοπλισμό του ΟΤΕ (DSLAM ΟΤΕ) σε υπαίθρια καμπίνα.

Αφορά ευρυζωνικές συνδέσεις τεχνολογίας ADSL, VDSL, VECTORING και Super VECTORING, και παρέχεται στα σημεία όπου ο ενεργός εξοπλισμός του ΟΤΕ (DSLAM) είναι εγκατεστημένος σε υπαίθρια καμπίνα.

Διακρίνεται σε VPU Light τύπου BRAS (VPU Light BRAS) και σε VPU Light τύπου DSLAM (VPU Light DSLAM) ανάλογα με το αν συνδυάζεται με υπηρεσία Ο.Κ.ΣΥ.Α. τύπου BRAS ή Ο.Κ.ΣΥ.Α. τύπου DSLAM για τη μεταφορά της κίνησης από και προς το δίκτυο του παρόχου.

Αναλύοντας τα παραπάνω δεδομένα και λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- Στις αρχές του 2020, που είναι η υπό εξέταση χρονιά για την διερεύνηση της υπόθεσης, οι συνδέσεις VPU Light είχαν αυξητική τάση και είχαν ήδη ξεπεράσει σε πλήθος τις συνδέσεις VPU, οι οποίες (συνδέσεις VPU) έκτοτε ακολούθησαν μία πτωτική πορεία²⁸,

²⁷ Με βάση τις επιστολές του ΟΤΕ, η μετάβαση των πελατών στην περιοχή της Πικροδάφνης από την τεχνολογία χαλκού (LLU) στην τεχνολογία FTTC (VPU&VPU Light), έπρεπε να γίνει μέχρι τις 31/8/2020.

²⁸ Κοινοποίηση της ανάλυσης αγοράς τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση: <https://www.eett.gr/anakinosis/koinopoiisi-schediyo-metron-5os-kyklos-gia-orismo-analysi-epipedoy-antagonismoy-kai-proteinomenes-kanonistikes-yprochreoseis-agonon/>

- με την ΑΠ 1063/02/24-2-2023 της ΕΕΤΤ, το 2023 ανακλήθηκε οριστικά η υποχρέωση του ΟΤΕ για παροχή υπηρεσιών VPU (αφού πλέον όλοι οι εναλλακτικοί δρομολογούν τη φωνή μέσω VoIP με VPU light)²⁹,
- η εταιρεία WIND, όπως αναφέρθηκε και κατά την διάρκεια της ακροάσεως της 17/6/2022, εφάρμοζε ήδη από το 2019 πολιτική μετάβασης των συνδρομητών από την τεχνολογία χαλκού στην τεχνολογία VPU light.
- για λόγους απλοποίησης των υπολογισμών, θα μπορούσαμε με ασφάλεια να υποθέσουμε ότι εάν η WIND μετέφερε το καλοκαίρι του 2020 τους [...] συνδρομητές της από την τεχνολογία του χαλκού (από Α/Κ) στην τεχνολογία VDSL FTTC στο Α/Κ Καλαμακίου, θα επέλεγε την χονδρική υπηρεσία VPU Light.
Ορίζουμε ως κόστος χονδρικής των νέων συνδέσεων, το κόστος υπηρεσιών VPU Light (έναντι της θεωρητικής εναλλακτικής του VPU).

Περιγραφή Χονδρικού κόστους	Κόστος ανά μήνα ³⁰
Κόστος ενοικίασης LLU	7,10€
VPU Light monthly rental - DSLAM - 24 Mbps (Virtual Partial Unbundling Light)	11,34€

Η WIND ισχυρίζεται εμμέσως ότι η σχετική γεωγραφική αγορά θα πρέπει να ορισθεί σε επίπεδο Α/Κ ή ακόμη και σε επίπεδο συνδρομητή και ότι η αύξηση του μηνιαίου κόστους χονδρικής μίας γραμμής από 7,1€ (LLU) σε 11,34€ (VPU Light), η οποία ανέρχεται σε 60%, δεν της επιτρέπει να αναπαράγει οικονομικά τα πακέτα του ΟΤΕ.
Όμως σε εθνικό επίπεδο, όπως έχει ορισθεί η υπό εξεταση αγορά, ισχύουν τα κάτωθι:
Η WIND, τον Ιούνιο του 2020, παρείχε το [...] % των υπηρεσιών πρόσβασης σε εθνικό επίπεδο [...].
Συνεπώς, το μέσο μηνιαίο κόστος χονδρικής ανά συνδρομητή, που προκύπτει για την εταιρεία WIND για εκείνη την περίοδο, διαμορφώνεται ως εξής:

[...] € ανά μήνα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΕΤΤ, ο αριθμός των ενεργών συνδρομητών σταθερής τηλεφωνίας της WIND τον Δεκέμβριο του 2020 ανερχόταν σε [...].

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ 7944/Φ960/01.10.2020 καταγγελία της WIND, το πλήθος των ενεργών τοπικών βρόχων συνδρομητών της εταιρείας ανερχόταν κατά προσέγγιση σε [...] στα 126TKM που επρόκειτο να αποκοπούν από το δίκτυο χαλκού στο Α/Κ Καλαμακίου.

Οι κατά προσέγγιση [...] συνδρομητές της WIND, αποτελούν το [...] % ([...]) του συνόλου των συνδρομητών.

Συνεπώς, το υφιστάμενο [...] ποσοστό των πελατών WIND που εξυπηρετούνταν από καμπίνα, θα διαμορφωνόταν σε [...] % εάν γινόταν η μετάβαση του συνόλου των [...] συνδρομητών της WIND από υπηρεσία προσφερόμενη από Α/Κ σε υπηρεσία προσφερόμενη από καμπίνα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω δεδομένα, το μέσο μηνιαίο κόστος χονδρικής ανά συνδρομητή προκειμένου να γίνει στο Α/Κ Καλαμακίου η μετάβαση από δίκτυο χαλκού του ΟΤΕ σε τεχνολογία FTTC (υπηρεσία VPU Light), θα διαμορφωνόταν σε:

[...] € ανά μήνα.

Η τιμή αυτή, κάνοντας μία αναγωγή στο σύνολο του πελατολογίου της WIND, είναι κατά [...] % μεγαλύτερη από την τιμή χονδρικής που η WIND αγόραζε πριν το περιστατικό της Πικροδάφνης. Λαμβάνοντας δε υπόψη ότι το κόστος χονδρικής είναι ένα μόνο μέρος του συνολικού κόστους ανά συνδρομητή σταθερής τηλεφωνίας, το πραγματικό ποσοστό της επιβάρυνσης είναι ακόμη μικρότερο από [...] %.

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι η μεθοδολογία εξέτασης των οικονομικών προγραμμάτων του ΟΤΕ (PSM) που ήταν σε ισχύ το 2020 (βλ. σχετικές ΑΠ ΕΕΤΤ ανωτέρω), συνυπολόγιζε την παροχή των υπό εξέταση υπηρεσιών ADSL σε εθνικό επίπεδο σε ποσοστό [...] % από την καμπίνα και [...] % από Α/Κ.

Συνεπώς, η WIND ακόμη και αν μετέφερε όλους τους [...] συνδρομητές του Α/Κ Καλαμακίου στις ακριβότερες υπηρεσίες VPU Light, θα μπορούσε να αναπαράγει οικονομικά τα πακέτα του ΟΤΕ, αφού το ποσοστό συνδέσεων VPU Light θα ανερχόταν σε [...] %.

Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Από όλα τα ανωτέρω, δεν προκύπτει κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης από τον ΟΤΕ, μέσω συμπίεσης περιθωρίου κέρδους.

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι,

Επειδή η Αδεσμοποίητη Πρόσβαση στον Τοπικό Βρόχο (Local Loop Unbundling LLU) του ΟΤΕ, αποτελούσε κατά τον χρόνο που έλαβαν χώρα τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης, μια εκ των τριών

²⁹ <https://www.eett.gr/wp-content/uploads/2023/02/%CE%91%CE%A0-1063-002.pdf>

³⁰ Στοιχεία ΕΕΤΤ, ΕΚΟΣ.

θεμελιώδους σημασίας μορφών πρόσβασης σε ένα τηλεπικοινωνιακό δίκτυο παρέχοντας την δυνατότητα σε δικαιούχους τηλεπικοινωνιακούς παρόχους να χρησιμοποιούν τον τοπικό βρόχο του ΟΤΕ προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες στους τελικούς χρήστες.

Επειδή κατά την χρονική περίοδο που αφορά η παρούσα διαδικασία η ΟΤΕ ΑΕ είχε οριστεί από την ΕΕΤΤ ως Οργανισμός με «Σημαντική Ισχύ» στην Αγορά (ΣΙΑ) του Αδεσμοποίητου Τοπικού Βρόχου και έφερε μια σειρά από 'Κανονιστικές υποχρεώσεις'.

Επειδή στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας διαπιστώθηκε ότι η εταιρία ΟΤΕ Α.Ε. παραβίασε τις διατάξεις της 'ex ante' νομοθεσίας περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συγκεκριμένα τις ρυθμιστικές υποχρεώσεις που της είχαν επιβληθεί δυνάμει της Απόφασης της ΕΕΤΤ ΑΠ 792/07/22.12.2016 «Ορισμός Εθνικής αγοράς χονδρικής τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση, καθορισμός επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στην εν λόγω αγορά και υποχρεώσεις αυτών (4ος Κύκλος Ανάλυσης Αγορών)». Ειδικότερα, σε συνέχεια των όσων διαπιστώθηκαν από την ενώπιον της ΕΕΤΤ ακροαματικής διαδικασίας, η εταιρία ΟΤΕ Α.Ε. σε σχετική ειδοποίηση που έστειλε στους παρόχους, δεν συμμορφώθηκε με την προθεσμία των 18 μηνών για την ενημέρωση κατάργησης δικτύου χαλκού και με την υποχρέωση συντήρησης του δικτύου, σύμφωνα με τα όσα αναλυτικά παρετέθησαν ανωτέρω και στις προηγούμενες ενότητες της παρούσας.

Κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 του ν. 4070/2012 που ίσχυε κατά την χρονική στιγμή που έλαβε χώρα η καταγγελλόμενη συμπεριφορά και εφαρμόζεται στην παρούσα ακρόαση ως προς την εφαρμογή των διατάξεων ουσιαστικού δικαίου, (ήδη πλέον άρθρα 137 παρ. 1 και 138 παρ. 1-3 του ν. 4727/2020), αλλά και του άρθρου 230 παρ. 3 του ν. 4727/2020, εφόσον η ΕΕΤΤ διαπιστώσει, στο πλαίσιο σχετικής ακρόασης, ότι πάροχος ηλεκτρονικών επικοινωνιών δεν τηρεί τις διατάξεις του ισχύοντος κατά τον κρίσιμο χρόνο νόμου και του κανονιστικού πλαισίου και των δυνάμει αυτών θεσπιζόμενων υποχρεώσεων, δύναται, με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της, να απαιτήσει την παύση της διαπιστωθείσας παράβασης, είτε αμέσως είτε εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος και να λαμβάνει κατάλληλα και αναλογικά μέτρα που αποβλέπουν στην εξασφάλιση της συμμόρφωσης καθώς και να επιβάλλει μία ή περισσότερες από τις κυρώσεις, που προβλέπονται στο άρθρο 77 παρ. 2 του ν. 4070/2012 (οι οποίες, εξάλλου, δεν διαφοροποιούνται ουδόλως από εκείνες του 138 παρ. 3 του ν. 4727/2020), και δη: α) Σύσταση, β) Πρόστιμο έως 3.000.000 ευρώ το οποίο εισπράττεται σύμφωνα με τον Κώδικα Εισπράξεων Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.) και το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει περιοδικές ποινές με αναδρομικό αποτέλεσμα, και συνεκτιμώντας το γεγονός ότι:

Ο ΟΤΕ μέχρι τη διεξαγωγή της ακροαματικής διαδικασίας δεν είχε προσχωρήσει στην κατάργηση του δικτύου χαλκού στην περίπτωση της Πικροδάφνης, με αποτέλεσμα να έχει παρέλθει διάστημα άνω των 18 μηνών από την ενημέρωση χωρίς να πραγματοποιηθεί η κατάργηση. Επιπλέον, διέκοψε τη βλαβοδιαχείριση στην περίπτωση αυτή μετά την παρέλευση 18 μηνών από την ενημέρωση για την επικείμενη κατάργηση. Η κατάργηση του δικτύου χαλκού και το πέρασμα σε υπηρεσίες με τη χρήση οπτικής ίνας είναι πλέον εθνικός και ευρωπαϊκός στόχος και στρατηγικός στόχος της ΕΕΤΤ ήδη από το 2021, απαραίτητος για την προσφορά ποιοτικά αναβαθμισμένων υπηρεσιών, την τεχνολογική ανάπτυξη και τις επενδύσεις, προς όφελος των καταναλωτών.

Ήδη στο πλαίσιο της ΑΠ ΕΕΤΤ 1063/02/30-01-2023 (5ος κύκλος ανάλυσης αγορών) και για λόγους ανάπτυξης των δικτύων FTTH, έγινε «ανάκληση υποχρέωσης του ΟΤΕ να παρέχει νέες συνδέσεις (χονδρικών) προϊόντων VPU» όπως το προς κατάργηση προϊόν στις υπό εξέταση περιπτώσεις.

Δεν διαπιστώθηκε παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού λόγω κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, μέσω άρνησης πρόσβασης ή συμπίεσης περιθωρίου κέρδους.

Με βάση όλα τ' ανωτέρω, αποφασίζει:

1) Διαπιστώνει ότι η εταιρεία «Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών της Ελλάδος Α.Ε. (ΟΤΕ ΑΕ)» παραβίασε το άρθρο 5.14 της Απόφασης ΕΕΤΤ ΑΠ. 792/07/2016 καθώς και το Παράρτημα 5 της Προσφοράς Αναφοράς για τη Χονδρική Τοπική Πρόσβαση [Κωδικοποιημένο κείμενο ΑΠ ΕΕΤΤ 982/2/01-03-2021, σε εφαρμογή της Απόφασης ΕΕΤΤ ΑΠ.:792/07/2016], ως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο, σύμφωνα με τα αναλυτικά αναφερόμενα ανωτέρω.

2) Επιβάλλει στην εταιρεία με την επωνυμία «Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών της Ελλάδος Α.Ε. (ΟΤΕ ΑΕ)», με βάση το άρθρο 77 παρ. 2 (β) του ν. 4070/2012 και κατά τα ως άνω, την κύρωση της Σύστασης, για τις διαπιστωθείσες παραβάσεις της νομοθεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών, και συγκεκριμένα:

α. τη Σύσταση όπως τηρεί την εκάστοτε οριζόμενη από το κανονιστικό πλαίσιο προθεσμία αναλυτικής ενημέρωσης της ΕΕΤΤ και των παρόχων νωρίτερα από οποιαδήποτε κατάργηση δικτύου χαλκού,

β. περαιτέρω δε, στο πλαίσιο της υποχρέωσης συντήρησης του δικτύου της, όπως αυτή ορίζεται από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, τη Σύσταση να εξαντλεί όλες τις δυνατότητες συντήρησης του δικτύου της.

3) Εξουσιοδοτεί τον Πρόεδρο της ΕΕΤΤ να κοινοποιήσει την παρούσα απόφαση, τηρουμένων των διατάξεων περί επιχειρηματικού απορρήτου, στις εταιρείες με την επωνυμία «Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ Α.Ε.)» και «NOVA Μ.Α.Ε.».

4) Εντέλλεται τη δημοσίευση της μη εμπιστευτικής έκδοσης της παρούσης απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 27 και 47 του ν. 3959/2011 και στην ιστοσελίδα της ΕΕΤΤ, σύμφωνα με τον ν. 4070/2012.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μαρούσι, 3 Νοεμβρίου 2025

Ο Πρόεδρος

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΣΣΕΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αιτήματος στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
 - Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €.
 - Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.
 - Υπάρχει δυνατότητα ετήσιας συνδρομής οποιουδήποτε τεύχους σε έντυπη μορφή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- A.** Αποστολή των εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**. Σχετικές εγκύκλιοι και οδηγίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Εθνικού Τυπογραφείου (**www.et.gr**) στη διαδρομή **Ανακοινώσεις → Εγκύκλιοι**.
- B.** Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: **Καποδιστρίου 34, 10432 Αθήνα**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση

https://eservices.et.gr

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γραφείο 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημοσιευτέας Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα έως και Παρασκευή: 8:00 - 13:30

